

Rikoslaki

TUNNUS: 39/1889

VOIMASSA: 1889-12-19

1 Luku.

Suomen rikoslain alaisista.

1 §.

Suomen lain mukaan on Suomen mies tuomittava rikoksesta, jonka hän on tehnyt Suomenmaassa, taikka suomalaisessa laivassa tahi Suomenmaata tai Suomen miestä vastaan maan ulkopuolella; samoin muustakin maan ulkopuolella tekemästään rikoksesta, jos Keisari ja Suuriruhtinas määrää, että syyte siitä rikoksesta on Suomessa tehtävä.

2 §.

Joka ei ole Suomen kansalainen, mutta tässä maassa tavataan, tuomittakoon Suomen lain mukaan ja Suomen oikeudessa rikoksesta, minkä hän on tehnyt Suomenmaassa, taikka maan ulkopuolella suomalaisessa laivassa.

Jos sellainen mies Suomen ulkopuolella on tehnyt rikoksen Suomenmaata tahi Suomen miestä vastaan; olkoon laki sama, jos Keisari ja Suuriruhtinas määrää, että syyte rikoksesta on tässä maassa tehtävä.

Suomen lakia on silloinkin käytettävä, kun sellainen mies on tehnyt rikoksen Suomen ulkopuolella, mutta sitten saanut Suomen kansalaisoikeuden, sekä Keisari ja Suuriruhtinas määrää, että syyte rikoksesta on tässä maassa tehtävä.

3 §.

Jos maan palveluksessa oleva tekee virkarikoksen; tuomittakoon, joko rikos on tapahtunut maassa tahi maan ulkopuolella, Suomen lain mukaan ja Suomen oikeudessa.

4 §.

Jos sellainen rikos, josta 41, 42, 43 tahi 44 luvussa mainitaan, taikka muu siihen verrattava rikos on tehty maan ulkopuolella; tuomittakoon rangaistus ainoastaan silloin, kun laki tahi sopimuskirja erittäin sen säättää.

5 §.

Jos rikoksesta syytetty on osaksi tahi kokonaan kärsinyt sen rangaistuksen, joka siitä maan ulkopuolella on hänelle tuomittu; luettakoon, harkinnon mukaan, kärsitty rangaistus pois siitä rangaistuksesta, johon hän rikoksestaan olisi Suomessa tuomittava, taikka pidettäköön se hänen rikoksensa rangaistuksena. Kuitenkin on hän täällä tuomittava viralta pantavaksi, maan palvelukseen kelvottomaksi, viran toimittamisesta erotettavaksi, tahi kansalaisluottamuksensa menettäneeksi, jos Suomen laki rikoksesta sen säättää.

Ulkomaista tuomiota rikosasiassa älköön Suomessa pantako täytäntöön.

6 §.

Jos sitä, jolla Suomessa on toisen maan virka, täällä syytetään yleisen lain rikkomisesta, minkä hän siinä virassa on tehnyt; on hän tuomittava rangaistukseen ainoastaan rikoksesta yleistä lakia vastaan. Määrättäessä vahingonkorvausta, joka seuraa sellaisessa virassa tehdystä virheestä, käytettäköön Suomen lakia.

7 §.

Vieraan vallan lähetystöön kuuluvien rikoksista olkoon voimassa, mikä yleisesti on tavaksi tullut tahi sopimuskirjalla säädetty.

2 Luku.

Rangaistuksista.

1 §.

Yleisiä rangaistuslajeja ovat:

1. Kuolemanrangaistus.
2. Kuritushuone.
3. Vankeus.
4. Sakko.

Erityisiä rangaistuksia virkamiehiä varten ovat:

1. Viraltapano.
2. Erottaminen viran toimituksesta.

2 §.

Kuritushuone-rangaistusta tuomitaan joko elinkaudeksi, taikka määräajaksi, vähintään kuudeksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi, paitse rangaistuksia yhdistettäessä.

Tämä rangaistus määrätään täysin kuukausin, taikka vuosin, taikka täysin vuosin ja kuukausin. Kun, rangaistuksia yhdistettäessä, vankeus on muunnettava kuritushuoneeksi, tuomittakoon kuritushuonetta myöskin täysin päivin.

3 §.

Ehdotonta vankeusrangaistusta tuomitaan määrääjäksi, vähintään neljäksitoista päiväksi ja enintään neljäksi vuodeksi, paitse milloin pitempi vankeusaika on erittäin määrätty, taikka rangaistuksia yhdistettäessä.

Tämä rangaistus määrätään täysin päivin, taikka kuukausin taikka vuosin, täysin kuukausin ja päivin, taikka täysin vuosin ja kuukausin, sekä rangaistuksia yhdistettäessä täysin vuosin, kuukausin ja päivin.

4 §.

Sakkoa tuomitaan täysin markoin. Vähin sakko on kolme markkaa, suurin sakko tuhat markkaa, ellei suurempaa määrää ole erittäin säädetty, taikka sakkoja yhdistetä.

5 §.

Sakkoon tuomittu, jolla ei ole varoja sitä täysin maksaa, pidettäköön, sen sijasta, vankeudessa koko sakkomäärästä; ja oikeuden tulee, sakkoja tuomitessaan, samalla määrätä vankeusrangaistuksen aika.

Sakkoa vankeudeksi muunnettaessa vastatkoon neljän päivän vankeus korkeintaan kahdenkymmenen markan sakkoa. Jos sakko nousee siitä ylemmäksi sataan markkaan; lisättäköön rangaistukseen yhden päivän vankeus kultakin täydeltä viideltä markalta. Jos sakko nousee päälle sadan markan; lisättäköön rangaistukseen yhden päivän vankeus kultakin täydeltä kymmeneltä markalta, joka menee sadan markan yli; älköön kuitenkaan vankeusaikaa missään tapauksessa määrättäkö yhdeksääkymmentä päivää pitemmäksi.

6 §.

Jos rangaistus on erityisen omaisuuden arvon mukaan määrättävä; olkoon se arvo määräävänä, joka omaisuudella oli silloin, kun rikos tehtiin.

7 §.

Viraltapano käsittää sen viran menettämisen, jossa rikos tehtiin, taikka jonka syyllinen on sen sijaan saanut.

Niissä tapauksissa, jotka 10 §:ssä mainitaan, sekä myös silloin kun kelvottomuus maan palvelukseen tai kansalaisluottamuksen menettäminen tuomitaan viraltapanon ohessa, käsittää viraltapano sen viran tahi niiden virkojen menettämisen, jotka syyllisellä on.

Oikeudesta eläkerahaan ja muuhun sellaiseen etuun on erittäin säädetty.

8 §.

Erotettavaksi viran toimituksesta tuomitaan määrääjäksi, korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

Tämän rangaistuksen kautta menetetään rangaistusajaksi palkka-edut siitä virasta, jonka toimittamisesta syyllinen on erotettu.

9 §.

Jos se, joka virkarikoksesta on vikapää viralta pantavaksi tahi viran toimituksesta erotettavaksi, on virka-eron saanut, taikka ei ole virassa vakinainen; tuomittakoon hänelle, viraltapanon sijasta, sakkoa enintään neljätuhatta markkaa tahi vankeutta korkeintaan yksi vuosi, ja virantoimituksesta erottamisen sijasta, sakkoa enintään kaksituhatta markkaa.

10 §.

Jos virkamies on vikapää kuolemanrangaistukseen taikka kuritushuoneeseen elinkaudeksi; on hän myöskin julistettava viralta pannuksi.

Jos virkamies on tehnyt rikoksen, josta kuritushuonetta määrääjäksi pitää tulla, ja elleivät asianhaarat ole erittäin lieventävät; on hän samalla tuomittava viralta pantavaksi, vaikkei rikos olekaan virassa tehty.

Virkamies, joka kärsii ehdotonta tai sakon asemesta tuomittua vapausrangaistusta, olkoon, jos hänen on annettu pitää virkansa, rangaistusaikana saman etujen menettämisen alainen, kuin viran toimituksesta erotettukin.

11 §.

Kun laissa on erittäin määrätty, että virkamies on sellaisesta virassa tehdystä rikoksesta, josta pitää seurata viraltapano, samalla julistettava maan palvelukseen kelvottomaksi; tuomittakoon sellainen seuraus määrääjäksi, vähintään yhdeksi ja enintään viideksitoista vuodeksi. Kun paitse viraltapanoa on tuomittu vapausrangaistusta määrääjäksi, on sellainen kelvottomuus kohta alkava ja vapausrangaistus-ajan jälkeen edelleen kestävä niin kauan kuin tuomiossa on määrätty.

Kelvoton maan palvelukseen on myöskin kelvoton julkiseen toimeen tahi julkisen asian toimittamiseen.

12 §.

Virkamiehiksi sanotaan tässä laissa valtion virkamiehet, samoin ne, jotka ovat asetetut hoitamaan kaupunkien, kauppalaisten, maalaiskuntien, seurakuntien tai muiden yhteisöjen tahi esivallan vahvistamien yleisten laitosten tahi säästösten asioita, sekä ne virka- ja palvelusmiehet, jotka ovat sellaisten virka- tahi hallintokuntien käskynalaiset, ynnä muut, jotka ovat määrättyt tahi valitut julkiseen toimeen tai julkista asiasta toimittamaan.

13 §.

Jos rangaistusvanki rangaistuslaitoksessa tekee rikoksen, jonka saa sakolla sovittaa; kuritettakoon häntä siellä niin kuin laissa on erittäin säädetty. Saman lain alainen olkoon sekin vanki, joka irtolaisuudesta on pantu työlaitokseen.

Jos katsotaan, ettei rikosta saa sakolla sovittaa; on asia oikeuteen jätettävä ja yleistä lakia käytettävä. Siinä tapauksessa on kuitenkin se, joka ennen on tuomittu kuritushuoneeseen elinkaudeksi, uudesta rikoksestaan, ellei hän siitä ole kuolemanrangaistusta ansainnut, tuomittava pantavaksi valoisaan yksinäishuoneeseen korkeintaan kuudeksi vuodeksi. Jos rikos on törkeä, taikka jos asianhaarat ovat raskauttavat; saapi rangaistusta koventaa:

1. kovalla makuusijalla korkeintaan kolmeksi kymmeneksi vuorokaudeksi, taikka
2. vedellä ja leivällä korkeintaan kahdeksi kymmeneksi vuorokaudeksi, taikka
3. pimeällä yksinäishuoneella korkeintaan kahdeksaksi vuorokaudeksi, taikka
4. kahdella näistä kovennuksista taikka kaikilla yht'aikaa.

Jos vanki rangaistus- tahi työlaitoksen ulkopuolella tekee rikoksen; tuomittakoon siitä oikeudessa, elinkautinen vanki niin kuin tämän §:n 2:ssa momentissa säädetään, ja muu vanki sen mukaan kuin 7 luvussa määrätään.

14 §.

Kun rikoksesta lain mukaan seuraa kansalaisluottamuksen menettäminen; olkoon syyllinen sellaisen seurauksen kestäessä erotettuna niistä oikeuksista ja eduista, joiden nauttimiseen hyvä maine on tarpeen. Jos hänellä on virka tahi muu yleinen toimi; menettäköön sen.

Kansalaisluottamuksen menettämistä tuomitaan ainaaksi, milloin rikoksesta samalla pitää tulla kuolemanrangaistus tahi kuritushuonetta elinkaudeksi, mutta muussa tapauksessa määräajaksi, vähintään yhdeksi ja enintään viideksitoista vuodeksi. Kun paitse kansalaisluottamuksen menettämistä tuomitaan

vapausrangaistusta määräajaksi; on sellainen menettäminen kohta alkava ja vapausrangaistusajan jälkeen edelleen kestävä niin kauan kuin tuomiossa on määrätty.

15 §.

Aika, joka tämän lain jälkeen määrätään vuosin tahi kuukausin, luetaan kalenteriajan mukaan. Päivä on pidettävä samana kuin vuorokausi.

Rangaistuksia yhdistettäessä luetaan kolmekymmentä päivää yhdeksi kuukaudeksi.

16 §.

Sen esineen arvo, jonka oikeus on tuominnut menetetyksi, vaan jota se ei ole julistanut hävitettäväksi, menee kruunulle; kuitenkin otettakoon tässä tapauksessa vahingonkorvaus, jota ei saada rikoksentekijältä ulos, esineen arvosta, jos kanne siitä nostetaan 9 luvussa sanotun ajan kuluessa.

17 §.

Jos painotuote, kirjoitus tahi kuvallinen esitys on julistettu sisällykseltään loukkaavaksi; ovat ne kappaleet, jotka ovat tekijän, julkaisijan, kustantajan, valmistajan, levittäjän, näytteille-panijan tahi julkisen myyjän hallussa, samoin myös laatat ja kaavat, jotka olivat yksinomaisesti aiotut sen tuotteen valmistamiseen, olkootpa kenenkä omat hyvänsä, tuomittavat menetetyiksi ja käyttämättömyyteen saatettaviksi. Jos ainoastaan joku osa mainitusta tuotteesta havaitaan loukkaavaksi, ja jos sen vähällä vaivalla saattaa muista osista erottaa; tuomittakoon ainoastaan loukkaava osa sekä sitä vastaava laatan ja kaavan osa menetetyksi ja käyttämättömyyteen saatettavaksi.

18 §.

Muutamissa tapauksissa käytetään rikoksen rangaistukseksi muitakin kuin nyt sanotuita seurauksia, sen mukaan kuin siitä tässä laissa erittäin säädetään.

3 Luku.

Perusteista, jotka poistavat rangaistavaisuuden tahi sitä vähentävät.

1 §.

Teko, joka muuten on rangaistava, jääköön rankaisematta, jos sen tekee lapsi, ennen kuin on täyttänyt viisitoista vuotta; kuitenkin saakoon oikeus harkinnon mukaan määrätä, että seitsemän vuotta täyttänyt lapsi on pantava yleiseen kasvatuslaitokseen, taikka että vanhempain tahi sen, jonka hoidossa ja valloissa lapsi on, pitää sitä huoneessa toteensaatavasti kurittaa. Sitä älköön kuritettako, joka, sen jälkeen kuin tuomio annettiin, on täyttänyt kuusitoista vuotta.

Elleivät vanhemmat tahi se, jonka hoidossa ja valloissa lapsi on, anna sille määrättyä kuritusta; olkoon toimeenpaneva viranomainen velvollinen pitämään siitä huolta.

Joka on pantu kasvatuslaitokseen, olkoon laitoksen hoidon alaisena niin kauan, kuin laitosta kaitseva viranomainen katsoo sen hänelle tarpeelliseksi, korkeintaan kahdeksantoista vuoden ikään, taikka, edusmiehen suostumuksella, siksi kuin hän on täyttänyt kaksikymmentä vuotta.

2 §.

Jos viisitoista, vaan ei kahdeksaatoista vuotta täyttänyt tekee rikoksen; tuomittakoon, milloin rikoksesta olisi saattanut tulla kuolemanrangaistus taikka kuritushuonetta elinkaudeksi, kuritushuonetta vähintään kaksi ja enintään kaksitoista vuotta. Muissa tapauksissa olkoon yleistä lajia oleva rangaistus enintään kolme neljännestä kovimmasta rangaistuksesta, mikä kutakin rangaistuslajia rikoksesta on säädetty, ja vähintään pienin määrä, minkä kutakin näistä rangaistuslajeista 2 luvun mukaan saa tuomita. Ellei rikoksesta säädetä muuta yleistä lajia olevaa rangaistusta, kuin kuritushuonetta määrääjäksi; saattaa myöskin tuomita vankeutta enintään kolme neljännestä saman kuritushuone-rangaistuksen pisimmästä ajasta, ei kuitenkaan enempää kuin neljä vuotta, ja vähintään lyhyimmän ajan, joksi vankeutta sanotun luvun mukaan saa tuomita.

Kansalaisluottamuksen menettämisen sijasta tuomitaan kahdeksaatoista vuotta nuorempi olemaan määräaika, korkeintaan kolme vuotta, todistajaksi kelpaamattomana.

3 §.

Mielipuolen teko, taikka semmoisen, joka ikäheikkouden tahi muun samanlaisen syyn takia on ymmärrystään vailla, jääköön rankaisematta.

Jos joku on joutunut sellaiseen satunnaiseen mielenhäiriöön, ettei hän ole tunnossaan; jääköön teko, jonka hän tässä tunnottomassa tilassa tekee, niinkään rankaisematta.

4 §.

Jos jonkun harkitaan rikosta tehdessään olleen täyttä ymmärrystä vailla, vaikkei häntä 3 §:n mukaan voida syyhyn mahdolltomaksi katsoa; olkoon yleistä lajia oleva rangaistus se, mikä 2 §:ssä on säädetty.

Älköön tässä tapauksessa päihtymystä taikka muuta senkaltaista mielenhäiriötä, johon rikoksenteijä on itsensä saattanut, yksinään pidettävä syynä tällaiseen rangaistuksen vähentämiseen.

5 §.

Teosta, joka harkitaan tapahtuneeksi pikemmin tapaturmasta, kuin tuottamuksesta, älköön rangaistusta tuomittako.

6 §.

Jos joku, suojellaksensa itseään tahi toista taikka omaansa tai toisen omaisuutta aloitetulta tahi kohta päättä uhkaavalta oikeudettomalta hyökkäykseltä, on tehnyt teon, joka, vaikka muuten rangaistava, oli hyökkäyksen torjumiseksi välttämätön; älköön häntä tästä hätävarjeluksesta rangaistukseen tuomittako.

7 §.

Jos joku luvattomasti tunkeutuu toisen huoneesen, taloon, kartanoon tahi alukseen, taikka tekee vastarintaa sille, joka verekseltä tahtoo omansa ottaa takaisin; olkoon hätävarjelus niinkään oikeutettu.

8 §.

Jos rangaistusvanki tahi muu vangittu henkilö yrittää karkaamaan taikka tekee vastarintaa vanginvartijalle tahi muulle, joka tahtoo karkaamista estää, taikka sille, jonka vartioitavana hän rangaistusrangastuksessa, vankilassa tahi muussa säilyssä, taikka kuljetuksen aikana on, kun tämä on ohjaamassa häntä järjestykseen; taikka jos joku vangittava tahi vankihuoneesta karannut tekee vastarintaa sille, jonka asiana on toimittaa vangitsemisen tahi ottaa karannut kiinni, taikka sille, joka siinä on apuna; käytettäköön silloinkin sen verran väkivaltaa, kuin karkaamisen estämiseksi, järjestyksen pitämiseksi, vangitsemisen toimittamiseksi tahi karanteen kiinniottamiseksi on tarpeen.

Sama olkoon laki, jos joku muu väkivallalla tahi väkivaltaa uhaten asettuu vastustamaan sitä, joka tahtoo karkaamista estää, järjestystä pitää, vangitsemista toimittaa, tahi karannutta kiinni ottaa.

9 §.

Joka 6, 7 tahi 8 §:ssä mainituissa tapauksissa on tehnyt enemmän väkivaltaa, kuin minkä hätä vaatii, olkoon rangaistukseen viikappää; kuitenkin saattaa, asianhaaran mukaan, rangaistuksen vähentää, niinkuin 2 §:n 1:ssä momentissa sanotaan. Jos hätä tahi vaara oli niin pakottava, ettei hän voinut mieltänsä malttaa; älköön häntä rangaistukseen tuomittako.

10 §.

Jos joku, pelastaaksensa itseään tahi toista taikka omaansa tai toisen omaisuutta pakottavasta vaarasta, on tehnyt rangaistuksen-alaisen teon, ja jos pelastus ilman sitä olisi ollut mahdoton; tutkikoon oikeus, teon ja asianhaaran mukaan, onko hän teostaan jääpä rankaisematta, vai onko hän siitä ansainnut täyden tahi 2 §:n 1 momentin mukaan vähennetyn rangaistuksen.

11 §.

Jos rikoksen tehnyttä on siitä ilman hänen omaa syytönsä kauan pidetty vankeudessa; luettakoon rangaistuksesta, jonka hän rikoksestaan on ansainnut, asianhaarojen mukaan kohtuullinen määrä pois.

4 Luku.

Yrityksestä.

1 §.

Kun yritys lain mukaan on rangaistava, eikä erityistä rangaistusta siitä ole määrätty; tuomittakoon rangaistus sen lainpaikan mukaan, joka säättää rangaistuksen täytetystä rikoksesta, kuitenkin vähentämällä yleistä lajia olevan rangaistuksen niin, kuin 3 luvun 2 §:n mukaan vähennetään siltä, joka on täyttänyt viisitoista, vaan ei kahdeksatoista vuotta.

Jos täytetystä rikoksesta on säädetty kansalaisluottamuksen menettäminen; tuomittakoon sellainen seuraus yrityksestä ainoastaan sille, joka on viikappää kuritushuone-rangaistukseen. Mitä on säädetty viraltapanosta, kelvottomuudesta maan palvelukseen, erottamisesta viran toimituksesta, samoin kuin muistakin seurauksista, joita laki täytetystä rikoksesta määrää, käytettäköön myös yritystä rangaistaessa.

2 §.

Jos tekijä omasta tahdostaan, eikä ulkonaisten esteiden tähden, on luopunut rikoksen täyttämisestä, taikka ehkäissyt sen vaikutuksen, joka tekee rikoksen täytetyksi; jääköön yritys rankaisematta.

Jos sellainen yritys käsittää teon, joka semmoisenaan on eri rikos; tuomittakoon siitä rikoksesta rangaistus.

3 §.

Rikoksen valmistelu rangaistaan ainoastaan silloin kuin siitä on laissa erittäin määrätty.

Rangaistavasta valmistelusta noudatettakoon mitä 2 §:ssä yrityksestä on säädetty.

5 Luku.

Osallisuudesta.

1 §.

Jos kaksi tahi useammat ovat yhdessä tehneet rikoksen; rangaistakoon itsekukin rikoksen tekijänä.

2 §.

Joka käskää, palkkaa, kiusaa tahi muuten tahallansa taivuttaa tai viettelee toista rikokseen, tuomittakoon, joko rikos tulee täytetyksi, taikka vaan jää rangaistavaan yritykseen, yllytyksestä ikäänkuin hän itse olisi ollut tekijä.

3 §.

Joka, toisen rikosta tehdessä taikka sitä ennen, tahallansa on neuvolla, toimella tahi kehotuksella tekoa edistänyt, on avun-annosta rikokseen, jos se saatettiin täytäntöön, taikka, yrityksen ja täytetyn rikoksen saman rangaistuksen alaisina ollessa, jäi yritykseen, tuomittava sen lainpaikan mukaan, jota olisi pitänyt käyttää, jos hän olisi ollut rikoksen tekijä, mutta yleistä lajia oleva rangaistus kuitenkin sillä tavalla vähennettävä, kuin 3 luvun 2 §:n mukaan vähennetään siltä, joka on täyttänyt viisitoista, vaan ei kahdeksatoista vuotta. Jos rikos jäi sellaiseen yritykseen, joka on 4 luvun 1 §:n mukaan rangaistava; tuomittakoon auttajalle korkeintaan puoli siitä rangaistuksesta, joka hänelle olisi voitu tuomita, jos tekijä olisi rikoksen täyttänyt.

Jos täytetystä rikoksesta on säädetty kansalaisluottamuksen menettäminen; tuomittakoon sellainen seuraus avun-annosta ainoastaan sille, joka on vikaapä kuritushuone-rangaistukseen. Mitä viraltapanosta, kelvottomuudesta maan palvelukseen ja erottamisesta viran toimituksesta sekä muistakin lain mukaan tekijälle tulevista rikoksen seurauksista on säädetty, käytettäköön myös auttajaa rangaistaessa.

Yllytys rangaistavaan avun-antoon on avun-antona rangaistava.

Mitä tässä §:ssä on avun-annosta säädetty, älköön käytettäkö 41, 42, 43 ja 44 luvussa mainittuja ja niihin verrattavia rikoksia rangaistaessa.

4 §.

Kun jonkun erityinen olosuhde poistaa jonkin teon rangaistavuuden taikka sitä vähentää tahi enentää; koskekoon se ainoastaan sitä tekijää, yllyttäjää tahi auttajaa, joka on mainituissa suhteissa.

5 §.

Mitä tässä edellä on sanottu rikoksessa osallisen rankaisemisesta, älköön käytettäkö niissä tapauksissa, joista tässä laissa on toisin säädetty.

6 Luku.

Rikoksen uusimisesta.

1 §.

Kun laissa on säädetty suurempi rangaistus rikoksen uusimisesta; on rikollinen siihen tuomittava, jos hän ennen uusimista on täydelleen kärsinyt sen kuritushuone-, vankeus- tahi sakkorangaistuksen, johon Suomen oikeus on hänet edellisestä teosta tuominnut.

Uusimista on sekin, kun edellinen tahi jälkimäinen teko tai kumpikin on rangaistavaa yritystä taikka osallisuutta.

2 §.

Älköön suurempaa rangaistusta uusimisesta tuomittako, jos ennen uusimista kymmenen vuotta on kulunut siitä päivästä, jolloin rikollinen edellisestä teostaan on loppuun kärsinyt yleistä lajia olevan rangaistuksen.

Suurempaa rangaistusta uusimisesta älköön myöskään tuomittako, jos edellinen teko tapahtui ennen kuin rikollinen täytti kahdeksantoista vuotta.

7 Luku.

Rikoksien yhtymisestä.

1 §.

Jos useampia rikoksia on tehty yhdellä teolla; on ainoastaan yksi yleistä lajia oleva rangaistus tuomittava, mutta se seikka, että rikoksia on useampia, pidettävä raskauttavana. Jos rikoksista säädetään eri rangaistukset; käytettäköön sitä lainpaikkaa, joka ankarin on. Jos ankarimmassa lainpaikassa on määrättyä vankeutta, yksinään taikka sakon ohessa, ja toisessa lainpaikassa kuritushuonetta; on vankeusrangaistus, neljännes siitä pois luettuna, muunnettava kuritushuoneeksi, paitse jos viimeainituissa lainpaikassa myöskin on lievempi rangaistuslaji säädettyä, ja tuomari harkitsee tätä lajia tuomittavaksi.

2 §.

Jos uudestaan tehdyt rikolliset teot ovat saman rikoksen jatkamista; on syylliselle tuomittava rangaistus niin kuin yhdestä rikoksesta, mutta rikoksen jatkaminen pidettävä raskauttavana asianhaarana.

3 §.

Jos joku havaitaan syylliseksi useampiin rikollisiin tekoihin, jotka eivät ole saman rikoksen jatkamista, vaan ovat eri rikoksia; on yleistä lajia oleva rangaistus kustakin rikoksesta määrättävä, noudattamalla 4, 5 ja 6 §:n säännöksiä.

4 §.

Jos joku on vikaapä kuolemanrangaistukseen, taikka kuritushuoneeseen elinkaudeksi; käsittää kuolemanrangaistus kaikki muut yleistä lajia olevat rangaistukset, sekä kuritushuone-rangaistus kaikki vapausrangaistukset ja sakot.

5 §.

Jos joku on vikapää useampiin määräaikaisiin vapausrangaistuksiin, taikka yhteen tahi useampaan senkaltaiseen rangaistukseen ja sakkoon; on se rangaistus, joka ankarin on, taikka, jos rikoksista on määrätty yhtäläinen rangaistus, tämä rangaistus tuomittava ja kummassakin tapauksessa siihen lisättävä korkeintaan kolme neljänestä niistä rangaistuksista, jotka muuten olisi pitänyt toisista rikoksista tulla. Jos joku säädettyistä rangaistuksista on kovempaa lajia, kuin mitä ankarin rangaistus on; niin viimeainittu rangaistus on muunnettava kovemmanlaiseksi ja senlaisena enennettävä niinkuin sanottu on.

Muuten noudatettakoon seuraavaa:

1. Määräaikaista vapausrangaistusta älköön tuomittako pitempää aikaa kuin viisitoista vuotta kuritushuonetta ja kuusi vuotta vankeutta, taikka, jos jostakin rikoksesta on säädetty vankeutta pitempi aika kuin neljä vuotta, kaksi vuotta rikoksesta määrätyn pisimmän ajan lisäksi.
2. Vankeusrangaistus, joka on yhdistettävä määräaikaiseen kuritushuoneeseen, muunnettakoon, neljännes siitä pois luettuna, kuritushuoneeksi. Jos siten syntyy päivän osia; ovat ne rangaistuksesta jätettävät pois.
3. Sakko, joka on vapausrangaistukseen yhdistettävä, muunnettakoon vankeudeksi 2 luvun 5 §:n mukaan, ja se rangaistus yhdistettäköön muuhun vapausrangaistukseen.

6 §.

Jos joku on joutunut useampiin sakkomääriin vikapääksi, samalla olematta kuolemanrangaistuksen tahi vapausrangaistuksen alainen, ovat sakot yhdistettävät ja täysin määrin tuomittavat; ja määrätköön oikeus 2 luvun 5 §:ssä mainitun muuntorangaistuksen sakkojen yhteenlasketun määrän mukaan.

7 §.

Jos edellä tässä luvussa mainituissa tapauksissa syyllinen on jostakin rikoksesta julistettava viralta pantavaksi, viran toimituksesta erotettavaksi, maan palvelukseen kelvottomaksi, tahi kansalaisluottamuksensa menettäneeksi, taikka muun senkaltaisen seurauksen alaiseksi; tuomittakoon, paitse yleistä lajia olevaa rangaistusta, myöskin sellainen seuraus.

8 §.

Jos useat tuomiot, joilla sama henkilö on tuomittu rangaistukseen, ovat yhtä haavaa pantavat täytäntöön; ilmoittakoon Keisarin ja Suuriruhtinaan käskynhaltija siitä hovioikeuteen, jonka tulee rangaistukset yhdistää.

Jos ainoastaan sakkoa on tuomittu; älköön sellaista ilmoitusta tehtävä, paitse jos syylliseltä on havaittu puuttuvan varoja sakkojen yhteenlasketun määrän suorittamiseen.

9 §.

Jos joku, yhdestä tahi useammasta rikoksesta rangaistukseen tuomittuna, on saatu syypääksi siihen, että hän, ennenkuin se rangaistus tuomittiin, on tehnyt toisen rikoksen; on syyllinen, joko hän ei ensinkään ole kärsinyt sitä rangaistusta, taikka on sen kärsinyt osaksi, tahi kokonaan, tuomittava niinkuin hänet yhdellä kertaa olisi kaikista rikoksista oikeuteen vedetty; ja oikeus määrätköön, että uudesta rangaistuksesta on luettava pois mitä edellisestä rangaistuksesta jo ehkä on täytäntöön pantu.

10 §.

Jos joku, yhdestä tahi useammasta rikoksesta rangaistukseen tuomittuna on, ennenkuin rangaistus on pantu täytäntöön, taikka ennenkuin hän sen on täydelleen kärsinyt, uudestaan tehnyt rikoksen; on uuden rikoksen rangaistus, 3, 4, 5 ja 6 §:n määräyksiä noudattamalla, yhdistettävä edelliseen rangaistukseen taikka, jos osa siitä oli täytäntöön pantu, kun uusi rikos tehtiin, siihen, mitä edellisestä rangaistuksesta silloin oli jäljellä. Näissä tapauksissa voidaan 5 §:ssä määrättyyn pisimpään kuritushuone-rangaistuksen aikaan lisätä, joka kerta kun uusi syyte tehdään, korkeintaan viisi vuotta, joten tämä aika, kun lukuun otetaan mitä syyllinen edellisestä rangaistuksesta oli kärsinyt, voi nousta ensimmäiseltä uudelta syytteeltä korkeintaan kahdeksikymmeneksi vuodeksi, toiselta korkeintaan viideksikolmatta vuodeksi, ja niin edespäin. Yhtäläisissä tapauksissa ja samalla tavalla saattaa 5 §:ssä määrättyyn pisimpään vankeusrangaistus- aikaan, joka kerta kun uusi syyte tehdään, lisätä korkeintaan kaksi vuotta. Tuomiossa määrättäköön myöskin, että yhdistetystä rangaistuksesta on luettava pois mitä edellisestä rangaistuksesta ehkä on pantu täytäntöön sen jälkeen kuin uusi rikos tehtiin.

Kuinka elinkaudeksi kuritushuoneeseen tuomittu on rangaistava, jos hän tekee uuden rikoksen, siitä on 2 luvussa säädetty.

8 Luku.

Ajasta, jonka kuluessa rikokset ovat pantavat syytteeseen ja rangaistukset täytäntöön.

1 §.

Oikeus panna rikos syytteeseen olkoon rauennut:

1. kahdenkymmenen vuoden kuluttua, jos rikoksen kovin rangaistus on kuritushuonetta määrääjäksi päälle kuuden vuoden;
2. kymmenen vuoden kuluttua, jos kovin rangaistus on kuritushuonetta päälle kahden vuoden ja korkeintaan kuusi vuotta, taikka vankeutta päälle neljän vuoden;
3. viiden vuoden kuluttua, jos se on kuritushuonetta korkeintaan kaksi vuotta, taikka vankeutta päälle yhden vuoden ja korkeintaan neljä vuotta;
4. kahden vuoden kuluttua, jos se on vankeutta korkeintaan yksi vuosi, taikka sakkoa;
5. yhden vuoden kuluttua, jos rikos on sellainen kuin 41, 42, 43 tai 44 luvussa sanotaan, taikka siihen verrattava.

Oikeus panna virkarikos syytteeseen olkoon, jos kovin rangaistus rikoksesta ei ole kuritushuonetta päälle kuuden vuoden, rauennut: kymmenen vuoden kuluttua, jos rikoksesta on säädetty viraltapano, ja viiden vuoden kuluttua muissa tapauksissa. Jos virkarikos käsittää toisenkin rikoksen, josta pitemmän ajan kuluttua saa tehdä syytteen; olkoon pitempi aika voimassa kumpaankin rikokseen nähden.

Oikeus panna syytteeseen luetaan siitä päivästä, jolloin rikollinen teko tapahtui, samaa päivää lukuun ottamatta.

Jos syytettä, lain mukaan, ei käy tekeminen ennenkuin avioeroa taikka aviosopimuksen tahi avioliiton purkamista on haettu; luetaan aika siitä päivästä, jolloin kanne tästä nostettiin, samaa päivää lukuun ottamatta. Jos huoruuden-rikoksen syyttämisoikeuden ehtona on se, että huoruudessa siitetylle lapselle on eläkettä tuomittu; luettakoon aika siitä päivästä, jolloin tuomio sai lain voiman, samaa päivää lukuun ottamatta.

2 §.

Syyte katsotaan alkaneeksi, milloin rikoksesta syytettävä on siitä vangittu tahi laillisesti kutsuttu vastaamaan.

Jos rikoksessa on useita osallisia; älköön yhden vangitsemista taikka kutsumista pidettävä syytteenä toisia vastaan.

3 §.

Jos syyte on alkanut 1 §:ssä sanotun ajan kuluessa, mutta keskeytynyt; on oikeus ajaa syyte perille kestävä samassa §:ssä säädetyn ajan, lukien siitä päivästä, jolloin syyte keskeytyi, samaa päivää lukuun ottamatta.

4 §.

Kun laki säättää, ettei virallinen syyttäjä saa tehdä rikoksesta syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi; olkoon asianomistajan oikeus syyttää rikoksesta tahi ilmoittaa se syytteeseen rauennut, jos syytettä tahi sellaista ilmoitusta ei tehdä yhden vuoden kuluessa siitä päivästä, jolloin hän rikoksesta sai tiedon; älköön kuitenkaan syytettä tehtävä 1 §:ssä säädetyn ajan kuluttua.

Jos asianomistaja syyttämisoikeutta varten määrätyn ajan kuluessa on kuollut, käyttämättä sellaista oikeutta; olkoon hänen puolisollansa, lapsillansa, vanhemmillansa, veljillensä tahi sisarillansa valta ennen saman ajan loppua syyttää rikoksesta tahi ilmoittaa se syytteeseen, paitse jos asianomistaja on tahtonut, ettei syytettä tehtäisi.

Asianomistajalla olkoon oikeus peräyttää ilmianto ennenkuin asia on oikeudessa esillä ollut, sekä myös sikseen jättää itse ajamansa syyte, ennenkuin alioikeuden tuomio asiassa on annettu. Sama oikeus olkoon, asianomistajan kuoltua, hänen edellämainituilla omaisillaan.

5 §.

Jos 4 §:ssä mainittu rikos tehdään sitä vastaan, joka on ymmärrystään vailla, taikka joka ei ole täyteen ikään tullut; saa edusmies syyttää rikoksesta tahi ilmoittaa sen syytteeseen; ja noudatettakoon häneen nähden mitä 4 §:ssä asianomistajasta on säädetty.

6 §.

Jos sellaisen rikoksen, kuin 4 §:ssä mainitaan, on tehnyt edusmies sitä vastaan, joka on ymmärrystään vailla, taikka joka ei ole täyteen ikään tullut; saa virallinen syyttäjä tehdä rikoksesta syytteen, vaikkei sitä olekaan syytteeseen pantavaksi ilmoitettu.

7 §.

Jos joku lainvoimaisen tuomion kautta on rangaistukseen tuomittu; rautakoon rangaistus, ellei sen täytäntöönpanoa ole aljettu:

1. kolmenkymmenen vuoden kuluessa, jos tuomio määrää kuritushuonetta määrääjäksi päälle kuuden vuoden;

2. kahdenkymmenen vuoden kuluessa, jos se määrää kuritushuonetta päälle kahden vuoden ja korkeintaan kuusi vuotta, taikka vankeutta päälle neljän vuoden;
3. kymmenen vuoden kuluessa, jos se määrää kuritushuonetta korkeintaan kaksi vuotta, taikka vankeutta päälle yhden vuoden ja korkeintaan neljä vuotta; ja
4. viiden vuoden kuluessa, jos se määrää vankeutta korkeintaan yhden vuoden, taikka sakkoa.

Rangaistuksen täytäntöönpanoa varten tässä säädetty ajat luetaan siitä päivästä, jolloin tuomio annettiin, samaa päivää lukuun ottamatta.

Jos tuomio määrää jonkin edellämainituista rangaistuksista, sekä samalla syyllisen kelvottomaksi maan palvelukseen, taikka kansalaisluottamuksensa menettäneeksi, ja jos rangaistus, sen mukaan kuin tässä on säädetty, on rauennut; on se kelvottomuus tahi menettäminen kuitenkin edelleen kestävä tuomion määräämän ajan, lukien siitä päivästä, jolloin rangaistus raukesi, samaa päivää lukuun ottamatta.

8 §.

Jos tuomion täytäntöönpano on alkanut 7 §:ssä sanotun ajan kuluessa, mutta keskeytynyt; on oikeus panna täytäntöön mitä rangaistuksesta on järeillä, kestävä samassa §:ssä säädetyn ajan, lukien siitä päivästä, jolloin täytäntöönpano keskeytyi, samaa päivää lukuun ottamatta.

9 §.

Jos rikoksentekijä kuolee; rauetkoon oikeus panna rikos syytteeseen ja rangaistus täytäntöön.

9 Luku.

Vahingonkorvauksesta.

1 §.

Rikoksen kautta toiselle saatettu vahinko on syyllisen korvattava, olkoonpa rikos tahallinen taikka tuottamuksesta tapahtunut.

Jos vahingon kärsinyt itsekkin osaltaan on ollut vahinkoon syypää; taikka jos joku muu rikokseen kuulumaton seikka on ollut vahinkoa aikaan saattamassa; on vahingonkorvaus sen mukaan soviteltava.

2 §.

Vahingonkorvaukseksi luetaan hyvitys:

1. tarpeellisista kuluista: niinkuin vahingoitetusta, hävitetystä tahi hukatusta tavarasta, taikka parantajan palkkaamiseen tahi muuhun sellaiseen;
2. tulojen tahi elatuksen vähentymisestä: niinkuin elinkeinon haittaamisen tahi ehkäisemisen, tai muun sellaisen seikan kautta; sekä
3. kivusta ja särystä, taikka viasta tahi muusta pysyväisestä haitasta; sekä myöskin kärsimisestä, jonka on vaikuttanut väkisinmakaaminen, vapauden kadottaminen tahi muu senkaltainen syy.

3 §.

Jos surmatun vaimo tahi lapset rikoksen johdosta jäävät tarpeellista elatusta vaille; on heille, rikoksentekijän varoihin sekä muihin kohtiin katsoen, tuomittava vahingonkorvaukseksi mitä vaimo tahi lapset tarvitsevat, siksi kuin itse voivat itsensä elättää; ja määrättäköön se vahingonkorvaus suoritettavaksi joko yhdellä kertaa taikka eri aikoina.

4 §.

Jos kaksi tahi useammat ovat olleet rikoksessa osallisina; vastatkoon kukin heistä täyden vahingonkorvauksen suorittamisesta. Joka on vikapää rangaistukseen 32 luvun mukaan, vastatkoon myöskin sen omaisuuden korvaamisesta, johon hän on rikollisella tavalla ryhtynyt.

Mitä rikoksentekijän näissä tapauksissa on täytynyt suorittaa päälle oman osuutensa, olkoon hän oikeutettu toisilta vaatimaan takaisin.

5 §.

Jos viittätoista vuotta nuorempi, taikka mielipuoli tahi muu syyhyn mahdoton on tehnyt vahingon, ja jos se, joka siitä, ettei hän ole pitänyt semmoista henkilöä silmällä, taikka muusta sellaisesta tuottamuksesta on tuomittu korvaamaan vahinko, ei voi vahingonkorvausta maksaa; suoritettakoon se rikoksentekijän omaisuudesta.

6 §.

Jos rangaistus tahi rikoksen syyttämisoikeus on rauennut, taikka jos rikoksentekijä on rangaistu, taikka jos rikoksesta ei ole syytettä tehty; olkoon asianomistajalla kuitenkin valta hakea vahingonkorvausta sen ajan kuluessa, joka on säädetty kannevaltaa varten velka-asioissa. Jos oikeus panna rikos syytteeseen kestää pitemmän ajan; olkoon sama verta aikaa vahingonkorvauksenkin hakemiseen.

7 §.

Oikeus hakea vahingonkorvausta menetetystä tavarasta rauetkoon, ellei kannetta nosteta yhden vuoden kuluessa, lukien siitä päivästä, samaa päivää lukuun ottamatta, jolloin se tuomio, minkä kautta tavara päätettiin menetetyksi, sai laillisen voiman.

8 §.

Jos asianomistaja kuolee; älköön hänen oikeutensa omistajilla olko valtaa hakea sitä vahingonkorvausta, joka 2 §:n 3 kohdassa mainitaan.

10 Luku.

Uskontorikoksista.

1 §.

Joka julkisesti pilkkaa Jumalaa, rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan neljäksi vuodeksi tai vankeudella. Jos se tapahtuu ajattelemattomuudesta tai pikaisuudesta; olkoon rangaistus sakkoa tai vankeutta korkeintaan kuusi kuukautta.

2 §.

Joka julkisesti tekee pilkkaa Jumalan pyhästä sanasta, taikka jonkun Suomessa tunnustetun, luvallisen tai suvaitun uskokunnan opista, sakramenteista tai kirkollisista tavoista; rangaistakoon vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi tai enintään kahdensadan markan sakolla.

3 §.

Joka väkivallalla tai väkivaltaa uhaten tahallansa estää jonkun Suomessa tunnustetun, luvallisen tai suvaitun uskokunnan pitämästä jumalanpalvelusta tai muuta kirkollista toimitusta tai uskonnonharjoitusta; rangaistakoon vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Jos joku meluamalla tai muulla tavoin pahennusta aikaan saattamalla tahallansa häiritsee sellaista jumalanpalvelusta, kirkollista toimitusta tai uskonnonharjoitusta; olkoon rangaistus vankeutta korkeintaan kuusi kuukautta taikka sakkoa enintään kolmesataa markkaa.

4 §.

Joka 3 §:ssä sanotulla tavalla estää tai häiritsee Suomessa tunnustelun, luvallisen tai suvaitun uskokunnan jäsenien hartauden- harjoitusta yksityisessä kokouksessa, rangaistakoon, jos hän sai sellaisen harjoituksen estetyksi, sakolla tai vankeudella korkeintaan kahdeksaksi kuukaudeksi, ja, jos hän häiritsti sitä, enintään kolmensadan markan sakolla.

5 §.

Jos joku pakottamalla, kavaluudella, lahjalla taikka ajallista etua lupaamalla taivuttaa jonkun Suomessa tunnustetun, luvallisen tai suvaitun uskokunnan jäsenen kääntymään toiseen uskonoppiin, taikka kasteella tai muulla toimella saa jonkun, joka ei ole yhtäkolmatta vuotta täyttänyt, otetuksi loiseen uskonoppiin, kuin missä hän on kasvatettava; rangaistakoon vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi, taikka vähintään viidenkymmenen ja enintään neljän tuhannen markan sakolla.

Yritys on rangaistava.

Jos syyllinen ei ole Suomen kansalainen; on hän samalla tuomittava, rangaistuksen kärsittyänsä, maasta karkotettavaksi, jos rikos on sen arvoinen.

6 §.

Joka estää palvelijaansa tai muuta talonväkeänsä olemasta jumalanpalveluksessa, niin että hän harvoin tai ei milloinkaan salli heidän ottaa siihen osaa; rangaistakoon enintään kolmensadan markan sakolla.

Syytettä tässä §:ssä mainitusta rikoksesta älköön virallinen syyttäjä tehdä, ellei asianomistaja ole sitä tehtäväksi ilmoittanut.

11 Luku.

Valtiopetoksesta.

1 §.

Joka, aikoen surmata Keisarin ja Suuriruhtinaan, ottaa hänet hengeltä, taikka sitä yrittää, tuomittakoon valtiopetoksesta kuolemanrangaistukseen.

2 §.

Joka, aikoen:

1. viedä Keisarilta ja Suuriruhtinaalta vapauden, saattaa hänet vihollisen tai kapinoitsijan valtaan, riistää häneltä hallituksen, taikka tehdä hänet kykenemättömäksi sitä pitämään;

2. saattaa Suomenmaan tahi jonkun osan siitä, taikka Venäjän aluetta vieraan vallan alle; taikka irrottaa jonkun osan Suomenmaata Venäjän Keisarikunnasta; taikka

3. laittomalla tavalla kumota tahi muuttaa Suomen valtiotilaa tahi Suomen perustuslakia, taikka Venäjän valtiotilaa, taikka purkaa Suomenmaan ja Keisarikunnan välisen yhdistyksen, taikka rikkoa vallanperimyksestä säädetyn järjestyksen;

tekee teon, jolla hän aikomuksensa toteuttaa taikka sitä yrittää, rangaistakoon valtiopetoksesta kuritushuoneella elinkaudeksi taikka vähintään kahdeksaksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi.

3 §.

Jos kaksi tahi useammat ovat keskenänsä sopineet tekemään valtiopetoksen; rangaistakoon jokainen heistä sellaisesta salahankkeesta kuritushuoneella vähintään yhdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi.

4 §.

Joka, valtiopetoksen aikomuksessa, rupeaa yhteyteen vieraan hallituksen kanssa, taikka väärin käyttää hänelle uskottua virkavaltaa, taikka hankkii väkeä tahi aseita, taikka tekee muun sellaisen valmistelun, rangaistakoon kuritushuoneella vähintään yhdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi. Jos joku senkaltaisessa aikomuksessa liittyy sellaiseen väkeen; tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

5 §.

Mitä 4 luvun 2 §:ssä on säädetty rikoksen yrityksestä koskee myöskin valtiopetoksen yritystä sekä sen valmistelua.

6 §.

Tässä luvussa säädettyyn rangaistukseen vikapää tuomittakoon myöskin, milloin rikoksen laatu siihen antaa aihetta, kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

12 Luku.

Maanpetoksesta ja muista rikoksista Suomen tahi Venäjän turvallisuutta vastaan.

1 §.

Suomen mies, joka vieraan maan palveluksessa sodan aikana käyttää aseita Suomea, Venäjää tahi näiden sotaliittolaisia vastaan, rangaistakoon maanpetoksesta kuritushuoneella elinkaudeksi taikka vähintään kahdeksaksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi. Jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät; tuomittakoon kuritushuonetta vähintään neljä ja enintään kahdeksan vuotta.

2 §.

Suomen mies, joka, sittenkun sota on julistettu tahi alkanut, vihollisen eduksi tahallansa:

1. saattaa vihollisen valtaan sotaväkeä, kaupungin, sataman, linnan, linnoituksen, solan tahi muun puolustuspaikan, sotalaivan, sotakassan, varasto- tai asehuoneen, ase- tahi muita sotatarvevaroja taikka ruokavaroja, taikka jotakin sellaista hävittää tahi turmelee, taikka vahingoittaa salpausta, telegrafia, telefonia, rautatietä, siltaa tahi muuta senkaltaista;

2. estää sotaväen käyttämistä vihollista vastaan, taikka viettelee sitä vihollisen puolelle karkaamaan, taikka kapinaan tai muuhun uskottomuuteen, taikka viholliselle pestaa tahi hankkii sotaväkeä;

3. viholliselle ilmaisee sotavoiman asemaa tahi sen liikkeitä, taikka neuvotteluja, taikka antaa sille kartan, piirustuksen tahi selityksen puolustuslaitoksesta, satamasta, kulkuväylästä tahi tiestä; taikka

4. palvelee vihollista oppaana tahi vakojana, taikka hankkii sille oppaan tahi vakojan, taikka auttaa, suojelee tahi kätkee vihollisen vakojaa;

rangaistakoon maanpetoksesta kuritushuoneella elinkaudeksi tahi vähintään neljäksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

3 §.

Suomen mies, joka muulla kuin nyt sanotulla tavalla tahallansa auttaa vihollista, taikka vihollisen eduksi vahingoittaa Suomea, Venäjää tahi näiden sotaliittolaisia, rangaistakoon sellaisesta maanpetoksesta kuritushuoneella vähintään yhdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

4 §.

Jos se, joka ei ole Suomen kansalainen, mutta Suomessa oleskelee tahi on Suomen palveluksessa, tekee sellaisen rikoksen, kuin 1, 2 tahi 3 §:ssä mainitaan; rangaistakoon siitä samalla tavalla kuin Suomen mies.

5 §.

Jos Suomen mies, tai Suomessa oleskeleva Venäjän mies kehottaa vierasta valtaa sotahyökkäykseen valtakuntaa vastaan; on hän sellaisesta salahankkeesta rangaistava kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi, mutta jos sota sen johdosta syttyy, maanpetoksesta kuritushuoneella vähintään kuudeksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi.

6 §.

Joka ottaa lahjan vieraalta vallalta edistääksensä sen etua Suomen tahi Venäjän vahingoksi, rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan kuudeksi vuodeksi.

Lahja tahi sen arvo olkoon menetetty.

7 §.

Jos se, joka on uskottu tietämään salaisen keskustelun, neuvottelun tahi päätöksen asiassa, jonka varassa Suomen tahi Venäjän oikeus tai turvallisuus on, ilmaisee keskustelun, neuvottelun tahi päätöksen, taikka luvatta julkaisee tahi tekee tiettäväksi asiakirjan, joka sellaista koskee; rangaistakoon kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi, Jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät; olkoon rangaistus kuritushuonetta korkeintaan kaksi vuotta.

Yritys on rangaistava.

8 §.

Jos joku tahallansa väärentää, hävittää, turmelee, kätkee tahi salaa asiakirjan, joka sisältää todistuksia Suomen tahi Venäjän oikeudesta tahi turvallisuudesta, ja jos hän tietää asiakirjan tärkeyden; rangaistakoon kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

9 §.

Tässä luvussa säädettyyn rangaistukseen vikapää tuomittakoon myöskin, milloin rikoksen laatu siihen antaa aihetta, kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

13 Luku.

Majesteetinrikoksesta, sekä väkivallasta ja kunnianloukkauksesta Keisarillisen perhekunnan jäseniä vastaan.

1 §.

Jos joku muussa kuin 11 luvussa mainitussa tapauksessa tahallansa pahoin pitelee Keisaria ja Suuriruhtinasta, taikka tekee hänelle muuta tahallista väkivaltaa; tuomittakoon majesteetinrikoksesta kuolemanrangaistukseen, taikka kuritushuoneeseen elinkaudeksi, tahi vähintään kahdeksaksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

2 §.

Joka julkeaa loukata Keisarin ja Suuriruhtinaan kunniaa, rangaistakoon majesteetinrikoksesta kuritushuoneella enintään neljäksi vuodeksi taikka vankeudella vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

3 §.

Joka murhaa tahi tahallansa tappaa Keisarinnan, Perintöruhtinaan, Leskikeisarinnan tahi muun Keisarillisen perhekunnan jäsenen, tuomittakoon kuolemanrangaistukseen. Jos joku tahallansa muulla tavoin pitelee pahoin Keisarinnaa, Perintöruhtinasta tahi Leskikeisarinnaa taikka tekee heille muuta väkivaltaa; rangaistakoon kuritushuoneella vähintään neljäksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi tahi elinkaudeksi, taikka huokeammissa tapauksissa vankeudella vähintään yhdeksi vuodeksi. Jos se tehdään muulle Keisarillisen perhekunnan jäsenelle; olkoon rangaistus kuritushuonetta enintään kaksitoista vuotta tahi vankeutta vähintään kuusi kuukautta.

Tässä §:ssä mainittujen rikosten yritys on rangaistava.

4 §.

Joka julkeaa loukata Keisarinnan, Perintöruhtinaan, Leskikeisarinnan tahi muun Keisarillisen perhekunnan jäsenen kunniaa, rangaistakoon kuritushuoneella tahi vankeudella enintään kolmeksi vuodeksi.

Sama olkoon laki, jos kahdenkymmenen vuoden kuluessa Keisarin, Keisarinnan tahi Perintöruhtinaan kuoltua heitä vastaan tehdään kunnianloukkaus.

5 §.

Syytetä tässä luvussa mainitusta kunnianloukkauksesta älköön virallinen syyttäjä tehkö, ellei Keisari ja Suuriruhtinas siihen anna lupaa.

14 Luku.

Rikoksista ystävyydessä olevaa valtiota vastaan.

1 §.

Joka murhaa, tahallansa taikka muuten tappaa ystävyydessä olevan valtion päämiehen, tuomittakoon murhasta kuolemanrangaistukseen, tahallisesta taposta kuritushuoneeseen elinkaudeksi ja muusta taposta kuritushuoneeseen vähintään neljäksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi.

Sellaisen murhan taikka tahallisen tapon yritys on rangaistava.

Muusta väkivallasta ystävyydessä olevan valtion päämiestä vastaan, taikka sellaisen väkivallan rangaistavasta yrityksestä tuomittakoon, asian laadun mukaan, se rangaistus, joka tässä laissa on säädetty samallaisesta väkivallasta muita vastaan; ja pidettäköön erittäin raskauttavana se seikka, että rikos on tehty vieraan valtion päämiestä vastaan.

2 §.

Joka on syypää kunnianloukkaukseen ystävyydessä olevan valtion päämiestä vastaan, rangaistakoon vankeudella vähintään kahdeksi kuukaudeksi ja enintään kolmeksi vuodeksi tahi vähintään kolmensadan markan sakolla.

3 §.

Jos joku loukkaa ystävyydessä olevaa valtiota siten, että hänen tekoansa, Suomenmaata vastaan tehtynä, pidettäisiin valtiopetoksena taikka rangaistavana yrityksenä tahi rangaistavana valmisteluna sellaiseen rikokseen; on syyllinen, siihen katsoen, mitä siitä 11 luvussa on säädetty, rangaistava kuritushuoneella korkeintaan kahdeksitoista vuodeksi taikka vankeudella.

4 §.

Jos pahoinpitely taikka muu väkivalta taikka kunnianloukkaus tapahtuu Keisarin ja Suuriruhtinaan luona toimivaa vieraan valtion lähettilästä vastaan; olkoon rangaistus pahoinpitelystä tahi väkivallasta vankeutta vähintään neljä kuukautta, ellei rikoksesta ole toisessa lainpaikassa kovempaa rangaistusta säädetty, sekä kunnianloukkauksesta vankeutta vähintään kaksi kuukautta ja enintään kaksi vuotta, taikka sakkoa vähintään sata markkaa.

5 §.

Syytetä tämän luvun mukaan rangaistavasta rikoksesta älköön virallinen syyttäjä tehkö, ellei vieraan valtion hallitus pyydä syytetä tehtäväksi, taikka Keisari ja Suuriruhtinas sitä määrää.

15 Luku.

Rikoksista maan Valtiosäätyjä vastaan ja toisen vaalioikeuden tahi äänivallan häiritsemisestä.

1 §.

Joka valtiopäivillä väkivaltaisesti tahi väkivaltaa uhaten häiritsee maan Valtiosäätyjen, niiden valiokuntain tahi jonkun säädyn neuvottelu- tahi päätösvapautta, taikka estää heitä kokoontumasta, taikka sitä yrittää, rangaistakoon kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi.

Miten se on rangaistava, joka muutoin sanoilla tahi töillä hätyyttää valtiopäivämiestä, taikka säädyn tai valiokunnan palvelusmiehiä, siitä säädetään valtiopäivä-järjestyksessä.

2 §.

Joka julkista toimimiestä tai yleistä virkamiestä valittaessa, taikka muuta yleistä asiaa käsiteltäessä, väkivallalla tahi väkivaltaa uhaten tahallansa häiritsee tahi estää toista hänen vaalioikeutensa tahi äänivaltansa käyttämisessä, rangaistakoon vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Vaalivapauden	häiritsemisestä	valtiopäivämiestä
valittaessa	säädetään	rangaistus
valtiopäivä-järjestyksessä.		

3 §.

Jos joku ostaa taikka myy ääniä yleisissä asioissa, niinkuin vaalia varten valtiopäivämies-toimeen tahi muuhun julkiseen toimeen tai yleiseen virkaan, taikka valtuuskirjan ritarihuoneessa istumista varten; rangaistakoon vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi tahi sakolla.

4 §.

Jos joku sanoo itsensä toiseksi ja tämän nimessä ottaa osaa sellaiseen yleiseen asiaan, kuin 3 §:ssä sanotaan; taikka jos joku vilpillisesti tahi muulla tavalla tahallansa saa aikaan sen, ettei äänestyksen tahi vaalin päätös tule oikea, taikka ettei sitä saada selville; rangaistakoon vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

5 §.

Jos virkamies virkatoimessaan joutuu tässä luvussa säädettyyn rangaistukseen vikapääksi; pantakoon sitä paitse viralta.

16 Luku.

Rikoksista julkista viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan.

1 §.

Joka väkivallalla tahi väkivaltaa uhaten pakottaa tahi koettaa pakottaa virkamiestä tekemään tahi tekemättä jättämään virkatoimen, taikka sanotulla tavalla tekee hänelle vastarintaa virka-asioissa, taikka muuten harjottaa väkivaltaa virkamiestä vastaan viran toimituksessa tahi kostaaksensa hänelle virkatoimesta, rangaistakoon kuritushuoneella enintään neljäksi vuodeksi tahi vankeudella vähintään kolmeksi kuukaudeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeudella korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi tahi vähintään viidenkymmenen ja enintään viidensadan markan sakolla.

Jos vastamainittu teko tehdään sille, joka on määrätty tahi valittu olemaan julkisessa toimituksessa apuna, taikka vartijalle tahi vahtimiehelle tahi muulle palvelusta toimittavalle sotilaille; olkoon sama laki.

2 §.

Joka tahallansa, väkivaltaa kuitenkaan käyttämättä tahi uhkaamatta, tekee häittää virantoimituksessa olevalle virkamiehelle, rangaistakoon vankeudella korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi tahi enintään kolmensadan markan sakolla.

Sama olkoon laki, jos rikos tehdään jotakuta 1 §:n 2 momentissa mainittua vastaan, taikka sitä vastaan, joka on saanut luvan pitää kotietsintää.

3 §.

Jos väkeä paljon kokoontuu yhteen ja väkijoukko osottaa aikovansa yksin toimin tehdä 1 §:ssä mainitun rikoksen, taikka muuten häiritä yleistä turvallisuutta ja järjestystä, eikä hajaannu 6 §:ssä säädetyn kehotuksen saatuaan; rangaistakoon metelistä, yllyttäjä ja johtaja vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi, sekä muista jokainen, joka ei ole kehoitusta totellut, vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi tahi enintään viidensadan markan sakolla.

4 §.

Jos kokoontunut väkijoukko yksin toimin tekee 1 §:ssä sanotun rikoksen; rangaistakoon yllyttäjä ja johtaja sekä jokainen, joka sellaisen rikoksen tekemiseen on ottanut osaa, kapinasta kuritushuoneella vähintään yhdeksi ja niintään yhdeksäksi vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeudella vähintään kuudeksi kuukaudeksi. Muu kapinassa osallinen tuomittakoon kuritushuoneeseen tahi vankeuteen korkeintaan kolmeksi vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vähintään sadan markan sakkoon.

5 §.

Jos kokoontunut väkijoukko yksin toimin on muissa kuin 1 §:ssä mainituissa tapauksissa jotakuta väkivaltaisesti pidellyt, taikka väkivallalla ryhtynyt yleiseen tahi yksityiseen omaisuuteen, taikka riistänyt omaisuutta; tuomittakoon yllyttäjä ja johtaja sekä jokainen väkivallassa tahi riistämisessä osallinen kuritushuoneeseen korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeuteen vähintään kolmeksi kuukaudeksi, sekä muut kukin vankeuteen korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi tahi sakkoon.

6 §.

Jos väkijoukko on osottanut aikovansa tehdä kapinaa taikka häiritä yleistä turvallisuutta tai järjestystä; niin paikalla olevan siviili- virkamiehen, se on Keisarin ja Suuriruhtinaan käskynhaltijan, kruununvoudin, nimismiehen, pormestarin, järjestysmiehen, poliisimestarin, taikka sellaisen virkamiehen sijaisen tulee kolme kertaa Keisarin ja Suuriruhtinaan nimessä kuuluvasti käskää väkijoukkoa kohta hajaantumaan. Ellei väkijoukko hajaannu; käytettäköön asevoimaa kapinan tai metelin asettamiseksi. Jos väkijoukko niin äkkiä ryhtyy väkivaltaan, ettei viranomainen voi menetellä niin kuin vasta sanottiin; olkoon viranomaisella valta määrätä, että väkijoukko on heti asevoimalla hajoitettava. Älköön kummassakaan tapauksessa käytettävä terä- tai ampuma-aseita aikaisemmin, älköönkä aseita kauemmin, kuin mitä kapinan tai metelin asettamiseksi välttämättömästi on tarpeen.

Jos asevoimaa on laillisesti käytetty niin kuin tässä on sanottu, ja jos joku väkijoukosta siinä sai haavan tai surman; olkoon sinään.

7 §.

Jos joku kokoo aseellista väkeä, taikka pitää kotiluvan saanutta sotaväkeä koossa, tehdäkseen sillä rikoksen yleistä turvallisuutta tai järjestystä vastaan; rangaistakoon, ellei rikos ole 11 luvun alainen, kuritushuoneella korkeintaan neljäksi vuodeksi taikka vankeudella.

8 §.

Joka julkisesti väkijoukossa taikka kirjoituksella tai muulla esittelyllä, minkä hän on levittänyt, taikka julki pannut, tai näkyville asettanut, on koettanut vietellä rikoksen tekemiseen, tuomittakoon, jos sen johdosta rikos tai rangaistava yritys tehtiin, yllyttäjänä. Jos kehotuksesta ei sellaista seurannut; rangaistakoon syyllinen, jos hän koetti vietellä valtiopetokseen tai maanpetokseen, kuritushuoneella vähintään yhdeksi ja enintään viideksi vuodeksi taikka vankeudella vähintään yhdeksi vuodeksi, mutta, jos hän kehotti muuhun rikokseen, vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi tai sakolla. Älköön hänelle kuitenkaan tuomittako kovempaa rangaistusta, kuin mitä yllytyksestä rikokseen olisi saattanut tulla.

Jos joku sanotulla tavalla kehottaa tottelemattomuuteen lakia tai laillisia sääntöjä vastaan; rangaistakoon vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi taikka enintään viidensadan markan sakolla.

9 §.

Jos lailliselta siviili-viranomaiselta tai sen palvelusmieheltä kielletään pääsö yleiseen kokoukseen, joka julkisesta tai yksityisestä toimesta pidetään yleisen asian keskustelemista varten; vetäköön jokainen sellaisesta kiellosta tai sen päättämisestä osallinen sakkoa enintään kolmesataa markkaa, ja 6 §:ssä nimitetyllä viranomaisella olkoon siinä tapauksessa oikeus hajottaa kokous. Jos yleisö sellaisessa kokouksessa ryhtyy johonkin, joka on vastoin lakia tai häiritsee yleistä järjestystä; saattakoon sellainen viranomainen silloinkin hajottaa kokouksen. Joka ei tottele viranomaisen käskyä kokouksen hajottamisesta, vetäköön sakkoa enintään kaksisataa markkaa.

10 §.

Joka tahallansa vapauttaa vangin rangaistuslaitoksesta, vankilasta tai muusta säilystä, taikka sen huostasta, joka häntä vartioitsee, saattaa tai kuljettaa, taikka auttaa vangin tai karanteenin ja kiinni otettavan karkuun pääsemään, rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan kolmeksi vuodeksi tai vankeudella vähintään kahdeksi kuukaudeksi ja enintään kolmeksi vuodeksi.

Jos rikoksentehtäjä on vangin kanssa suoraan ylenevässä tai alenevassa sukulaisuudessa tai lankoudessa, hänen puolisonsa, kasvatusisänsä, kasvatusäitinsä tai kasvattinsa, taikka hänen veljensä tai sisarensa tai jommankumman puoliso, taikka hänen kihlattunsa; olkoon rangaistus vankeutta enintään kaksi vuotta taikka sakkoa vähintään sata markkaa.

Yritys on rangaistava.

11 §.

Jos se, joka on saanut toimekseen vangin vartioimisen, saattamisen tai kuljettamisen, tahallansa on päästänyt hänet irti tai edistänyt hänen karkaamistaan; rangaistakoon kuritushuoneella enintään neljäksi vuodeksi tai vankeudella vähintään kolmeksi kuukaudeksi.

Yritys on rangaistava.

Jos sellainen henkilö tuottamuksensa kautta on synnä vangin karkaamiseen; tuomittakoon vankeutta korkeintaan kuusi kuukautta taikka sakkoa enintään viisisataa markkaa.

Jos näissä tapauksissa syyllinen on vanginhoitaja tai vanginkuljettaja; julistettakoon, jos rikos on sen arvoinen, sellaiseen toimeen vastedes kelpaamattomaksi.

Miten virkamies, joka tekee nyt sanotun rikoksen, on rangaistava, siitä säädetään 40 luvussa.

12 §.

Jos vankeja on liittytynyt yhteen ja he yhdessä ovat tehneet väkivaltaa sille, jonka huostassa tai vartioitavana he ovat, taikka väkivallalla tai väkivaltaa uhaten tehneet hänelle vastarintaa taikka pakottaneet tai yrittäneet pakottaa häntä johonkin tekoon, taikka murtautuneet tai yrittäneet murtautua vankihuoneesta tai muusta säilystä; rangaistakoon salakapinasta jokainen, joka on väkivallan tekoon tai uhkaukseen syypää, kuritushuoneella korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi, ja muut kukin kuritushuoneella enintään neljäksi vuodeksi taikka vankeudella vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

13 §.

Joka virkamiehelle tai muulle sellaiselle henkilölle, kuin 1 §:ssä mainitaan, antaa, lupaa tai tarjoo lahjoman, saattaaksensa hänet toimessaan vääryyttä edistämään, rangaistakoon vankeudella korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi taikka enintään viidensadan markan sakolla, ja lahjoma tai sen arvo menetettäkään.

14 §.

Joka luvattomasti itse tekee ulosoton taikka muuta omankäden- oikeutta, rangaistakoon enintään kahdensadan markan sakolla tai vankeudella korkeintaan kahdeksi kuukaudeksi, ellei rikoksesta toisessa lainpaikassa ole kovempaa rangaistusta säädetty.

Jos joku muuten ilman laillista oikeutta on ryhtynyt toimeen, jonka ainoastaan asianomainen virkamies saa tehdä; rangaistakoon vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi taikka enintään kolmensadan markan sakolla. Jos hän sen teki petollisessa aikomuksessa; olkoon rangaistus vankeutta korkeintaan kaksi vuotta.

15 §.

Jos joku tahallansa hävittää, turmelee, kätkee tai anastaa yleisen peruskirjan, pöytäkirjan, oikeudenkäynti-kirjan tai muun asiakirjan tai kirjoituksen, joka säilytetään yleisessä arkistossa taikka virastossa tai virkamiehen luona, taikka joka viran puolesta on virastolle tai virkamiehelle annettu; rangaistakoon, ellei rikos ole 12 luvun alainen, vankeudella.

16 §.

Joka luvattomasti ottaa paikaltaan taikka tahallansa turmelee tai pilaa julkisen viraston tai virkamiehen kuulutuksen, joka yleisön tiedoksi on julki pantu, vetäkään sakkoa enintään kolmesataa markkaa.

17 §.

Joka, ilman lupaa, tahallansa murtaa viraston tai virkamiehen sinetin, jolla esine tai kirjoitus on suljettu, rangaistakoon sakolla tai vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.

Jos joku tahallansa liikuttaa takavarikkoon otettua, ulosoton-alaista tai kiinnipantua tavaraa; olkoon sama laki.

18 §.

Jos joku vastoin laillista kieltoa hukkaa tai luovuttaa irtainta tai kiinteätä omaisuutta taikka antaa toisen omaisuutta ulos; rangaistakoon sakolla tai vankeudella korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi.

19 §.

Joka tietää valtiopetoksen, maanpetoksen, murhan, ryöstön tai jonkun 25 luvun 1 §:ssä, tai 37 luvun 1, 2 tai 4 §:ssä mainitun rikoksen, taikka 34 luvussa mainitun toisen hengelle tai terveydelle vaarallisen rikoksen, olevan hankkeissa, eikä ajoissa, kun rikosta vielä kävisi estäminen, anna siitä tietoa viranomaiselle tai sille, jota vaara uhkaa; rangaistakoon, jos rikos tai rangaistava yritys tapahtuu, vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi taikka sakolla.

Sellaisesta laiminlyömisestä älköön kuitenkaan ketään rangaistukseen tuomittako, jos hänen olisi rikoksen estämiseksi täytynyt ilmaista joku 10 §:n 2 momentissa mainituista henkilöistä.

20 §.

Jos joku, saatuaan tietää rikoksen tapahtuneeksi, on kätkenyt rikoksentekijän tai ollut hänen kätkemistään auttamassa, taikka edistänyt rikoksentekijän pakoa taikka ollut hänelle apuna rikoksen salaamisessa tai sitä koskevain todisteiden hävittämisessä; rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla tai vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi. Jos hän sen teki oman voiton pyynnöstä; olkoon rangaistus vankeutta enintään kaksi vuotta tai sakkoa. Älköön kuitenkaan rangaistusta määrättäkö korkeampaa, kuin mikä syylliselle olisi voitu tuomita avun-annosta siihen rikokseen.

Tässä §:ssä säädettyä rangaistusta älköön kuitenkaan tuomittako kenellekään 10 §:n 2 momentissa mainituista henkilöistä, älköönkä myöskään milloin rikos on 41, 42, 43 ja 44 luvussa nimitetty tai niihin verrattava.

21 §.

Joka tahallansa viettelee tai auttaa Suomen tai Venäjän sotilasta karkaamaan, taikka salaa karannutta, rangaistakoon vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi tai enintään viidensadan markan sakolla.

22 §.

Joka pestaa Suomen tahi Venäjän miehen vieraan vallan sotapalvelukseen, rangaistakoon vankeudella enintään yhdeksi vuodeksi taikka vähintään viidenkymmenen markan sakolla.

Sille, joka hankkii viholliselle sotaväkeä, säädetään rangaistus 12 luvussa.

23 §.

Joka väärällä ilmoituksella tahi muulla petollisella keinolla viettelee Suomen miehen maasta muuttamaan, rangaistakoon vankeudella enintään kahdeksi vuodeksi taikka vähintään viidenkymmenen markan sakolla.

Yritys on rangaistava.

17 Luku.

Väärästä valasta.

1 §.

Jos joku tahallansa, vastoin parempaa tietoansa, oikeuden tahi muun viranomaisen edessä on valansa nojassa antanut tahi valallaan vahvistanut perättömän lausuman, taikka jos se, jota valallisesti on kuulustettu todistajana tahi asianymmärtävänä, tahallansa on asiassa salannut jotakin, joka hänen tietensä olisi sitä valaissut; rangaistakoon väärästä valasta kuritushuoneella korkeintaan kuudeksi vuodeksi taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeudella vähintään kolmeksi kuukaudeksi.

Jos lausuma tahi salaaminen osaltansa on vaikuttanut sen, että syytön on tuomittu kuritushuoneeseen tahi kuolemanrangaistukseen; rangaistakoon valapatto kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi taikka elinkaudeksi.

Kaikissa näissä tapauksissa on valapatto myöskin julistettava kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Jos valapatto itsestään peruuttaa perättömän lausumansa taikka ilmaisee, mitä on salannut, ennen kuin tuomio on asiassa annettu tahi toinen on siitä joutunut vahinkoon; rangaistakoon sakolla.

2 §.

Jos jonkun harkitaan ajattelemattomuudesta tahi huolimattomuudesta valansa nojassa antaneen tahi valallansa vahvistaneen perättömän lausuman, taikka sen, jota valallisesti on kuulustettu todistajana tahi asianymmärtävänä, salanneen jotakin, joka olisi saattanut asiaa valaista; rangaistakoon enintään kolmensadan markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.

Jos hän itsestänsä oikaisee lausumansa tahi ilmaisee mitä on salannut, ennen kuin tuomio asiassa on annettu taikka toinen on siitä joutunut vahinkoon; tuomittakoon enintään sadan markan sakkoon, ellei tuomari harkitse, että hän on rangaistuksesta pääsevä.

3 §.

Jos se, jota todistajana tahi asianymmärtävänä on valansa nojassa kuulustettu, salaa jotakin, jonka ilmaiseminen voi rikoksesta syytteenalaiseksi saattaa sen, jonka kanssa hän on suoraan ylenevässä tahi alenevassa sukulaisuudessa tahi lankoudessa, taikka hänen puolisonsa, kasvatusvanhempansa, kasvattinsa, veljensä tahi sisarensa tahi jommankumman puoliso, taikka hänen kihlattunsa; rangaistakoon enintään kahdensadan markan sakolla, taikka pääsköön, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, rangaistuksesta. Jos sellainen salaaminen osaltansa on vaikuttanut sen, että syytön on tuomittu kuritushuoneeseen tahi kuolemanrangaistukseen; olkoon rangaistus vankeutta enintään kaksi vuotta taikka sakkoa. Jos sen seikan ilmaiseminen, jonka todistaja tahi asianymmärtävä on salannut, voi saattaa hänet itse syytteenalaiseksi; älköön hänelle siitä salaamisesta rangaistusta tuomittako.

4 §.

Jos asianymmärtävä on, nojautuen valaan, jonka hän kerran kaikkiaan on tehnyt, antanut väärän tahi erehdyttävän todisteen tahi lausunnon; tuomittakoon niin kuin väärin todistanut.

5 §.

Jos joku, jonka on sallittu valan asemesta käyttää muuta uskon-oppinsa mukaista vakuuttamista, sellaisen nojassa on antanut tahi sillä vahvistanut perättömän tai vaillinaisen lausuman; taikka jos joku on todistanut väärin, kun hänet on uskottu todistamaan valaa tekemättä; tuomittakoon niin kuin valan tehnyt.

6 §.

Jos joku koettaa vietellä toista väärän valan tekoon; rangaistakoon vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi taikka sakolla.

18 Luku.

Rikoksista sukuoikeuksia vastaan.

1 §.

Jos joku sanoo nimensä tahi säätynsä muuksi, kuin se on, ja jos toinen siten aviosopimukseen petetään; taikka jos joku toisen viettelee aviosopimukseen siten, että salaa laillisen avioliiton-esteen taikka seikan, joka voi saattaa avioliiton purkautumaan; rangaistakoon vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi taikka sakolla.

Jos siihen tulee vihkiminen lisäksi, taikka jos pettäjä makaa naisen, joka on aviosopimukseen vietetty; olkoon rangaistus kuritushuonetta korkeintaan kaksi vuotta taikka vankeutta vähintään kuusi kuukautta ja enintään kaksi vuotta, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, kuritushuonetta korkeintaan neljä vuotta.

Tässä mainitusta rikoksesta älköön virallinen syyttäjä tehkö syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteesen pantavaksi taikka oikeudessa hakenut aviosopimuksen tahi avioliiton purkamista.

2 §.

Joka tahallansa tuo esiin pettolapsen taikka vaihtaa lapsen, taikka muulla tavalla tahallansa muuttaa tahi polkee toisen sukuoikeutta, rangaistakoon vankeudella.

Jos hän tämän rikoksen tekee hankkiaksensa itselleen tahi toiselle hyötyä taikka toista vahingoittaakseen; tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan viideksi vuodeksi sekä kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Yritys on rangaistava.

3 §.

Jos joku, ottamalla väärän nimen taikka muulla vilpillisellä menettelyllä, on hankkinut itselleen perinnön taikka muun sukuoikeuden; tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan viideksi vuodeksi ja kansalaisluottamuksensa menettäneeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeuteen vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

Yritys on rangaistava.

19 Luku.

Aviorikoksista.

1 §.

Jos nainut mies tekee huorin naimattoman naisen kanssa, taikka naitu nainen naimattoman miehen kanssa; rangaistakoon naimisessa oleva vankeudella enintään kuudeksi kuukaudeksi taikka vähintään sadan markan sakolla, ja naimaton vähintään viidenkymmenen markan sakolla.

2 §.

Jos mies ja nainen, jotka kumpikin ovat naimisissa, tekevät keskenänsä huorin; rangaistakoon kumpikin vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

3 §.

Huoruudenrikoksesta älköön virallinen syyttäjä tehkö syytettä, ellei asianomistaja ole sitä syytteesen pantavaksi ilmoittanut, taikka ellei avioeroa rikoksen takia ole oikeudessa haettu, taikka huoruudessa siitetylle lapselle eläkettä tuomittu.

4 §.

Jos nainut mies menee avioliittoon naimattoman naisen kanssa, taikka naitu nainen naimattoman miehen kanssa; rangaistakoon kaksinnaimisesta kuritushuoneella korkeintaan neljäksi vuodeksi. Jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät; olkoon rangaistus vankeutta vähintään kaksi kuukautta ja enintään kaksi vuotta.

Jos naimaton tiesi toisen olevan naimisessa; rangaistakoon naimaton kuritushuoneella tahi vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

5 §.

Jos mies ja nainen, jotka kumpikin ovat naimisissa, menevät keskenänsä kaksinnaimiseen; rangaistakoon kumpikin kuritushuoneella korkeintaan kuudeksi vuodeksi. Jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät; olkoon rangaistus vankeutta vähintään kuusi kuukautta.

6 §.

Joka on naimisessa ja menee kihlaukseen toisen kanssa, rangaistakoon vankeudella enintään yhdeksi vuodeksi taikka vähintään viidenkymmenen markan sakolla.

Jos naimaton tiesi toisen olevan naimisessa; tuomittakoon naimaton, jos hän ennestään oli

kihlauksessa toisen kanssa, vankeuteen korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi taikka enintään viidensadan markan sakkoon, mutta muuten vankeuteen korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi taikka enintään kolmensadan markan sakkoon.

Jos sellaiseen kihlaukseen tulee makaaminen lisäksi; olkoon laki se, mikä 4 tahi 5 §:ssä sanotaan.

20 Luku.

Luvattomasta sekaannuksesta ja muusta haureudesta.

1 §.

Joka sekaantuu omaan lapseensa tahi muuhun jälkeiseensä, rangaistakoon kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi. Lapsi tahi jälkeinen tuomittakoon kuritushuoneeseen enintään neljäksi vuodeksi taikka vankeuteen vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

2 §.

Jos joku sekaantuu siihen, joka on tahi on ollut hänen lapsensa tai muun hänen jälkeisensä aviopuoliso, taikka lapsipuoleensa taikka sen jälkeiseen; rangaistakoon kumpikin kuritushuoneella enintään neljäksi vuodeksi taikka vankeudella vähintään kolmeksi kuukaudeksi.

3 §.

Jos täysiveli ja -sisar taikka veli- ja sisarpuoli sekaantuvat toisiinsa; rangaistakoon kumpikin kuritushuoneella enintään neljäksi vuodeksi taikka vankeudella vähintään kolmeksi kuukaudeksi.

4 §.

Jos joku sekaantuu täysiveljensä tahi velipuolensa taikka täysisisarensa tahi sisarpuolensa lapseen tahi tämän jälkeiseen; rangaistakoon kumpikin vankeudella enintään yhdeksi vuodeksi.

5 §.

Jos joku sekaantuu siihen, joka on ollut hänen veljensä tai sisarensa tahi niiden jälkeisen aviopuoliso, taikka jos joku sekaantuu aviopuolionsa veljen tahi sisaren jälkeiseen; vetäköön kumpikin sakkoa vähintään neljäkymmentä ja enintään kaksisataa markkaa. Jos he ovat menneet avioliittoon keskenänsä, älköön rangaistusta tuomittako.

6 §.

Joka makaa kasvattinsa, tahi holhottinsa taikka sen, jonka kasvatusta tahi opetus on hänelle uskottu, rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan kolmeksi vuodeksi taikka vankeudella vähintään kolmeksi kuukaudeksi ja enintään kolmeksi vuodeksi.

Sama olkoon laki, jos yleisen laitoksen virkamies makaa sen, joka on otettu sinne hoidettavaksi tahi siellä säilytettäväksi.

7 §.

Jos joku makaa tytön, joka ei ole täyttänyt kahtatoista vuotta, taikka harjottaa hänen kanssaan muuta haureutta; tuomittakoon kuritushuoneeseen vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi taikka vankeuteen vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

Jos se tehdään tytön kanssa, joka on kaksitoista, vaan ei viittätoista vuotta täyttänyt, eikä ole ennen maattu; olkoon rangaistus kuritushuonetta korkeintaan kaksi vuotta taikka vankeutta vähintään kolme kuukautta ja enintään kaksi vuotta.

Jos joku makaa tytön, joka on viisitoista, vaan ei seitsemäätoista vuotta täyttänyt, eikä ennen ole maattu; tuomittakoon vankeuteen korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi taikka enintään kolmensadan markan sakkoon.

Tämän §:n 2 tahi 3 momentissa mainituista rikoksista älköön virallinen syyttäjä tehdä syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

8 §.

Joka makaa mieluolisen naisen, rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan neljäksi vuodeksi taikka vankeudella.

9 §.

Jos naimaton mies muussa kuin edellä sanotussa tapauksessa makaa naimattoman naisen; vetäkööt sakkoa salavuoteudesta, mies korkeintaan neljäkymmentä markkaa, ja nainen enintään kaksikymmentä markkaa.

Isäntä, joka makaa palkkapiikansa, vetäköön salavuoteudesta sakkoa vähintään neljäkymmentä ja enintään kaksisataa markkaa.

Jos ne, jotka ovat salavuoteutta pitäneet, ovat menneet avioliittoon keskenänsä; älköön rangaistusta tuomittako.

10 §.

Joka pitää huonetta haureuden harjottamista varten, taikka viettelee naisen haureellisuuteen, rangaistakoon parituksesta kuritushuoneella korkeintaan kolmeksi vuodeksi ja menettäköön kansalaisluottamuksensa.

Sellaisen viettelemisen yritys on rangaistava.

Nainen, joka sellaisessa huoneessa, taikka muuten yleisesti, antautuu haureuden välikappaleeksi, rangaistakoon vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

11 §.

Joka viettelee tahi taivuttaa tyttärensä luvattomaan sekaannukseen toisen kanssa, rangaistakoon kuritushuoneella vähintään yhdeksi ja enintään viideksi vuodeksi sekä menettäköön kansalaisluottamuksensa. Jos joku siihen taivuttaa kasvatustyttyänsä tahi naisholhottinsa, taikka tytön, jonka kasvatus tahi opetus on hänelle uskottu, tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan kolmeksi vuodeksi ja kansalaisluottamuksensa menettäneeksi, taikka vankeuteen vähintään kolmeksi kuukaudeksi ja enintään kolmeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

12 §.

Jos joku harjottaa haureutta toisen samaa sukupuolta olevan kanssa; rangaistakoon kumpikin vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

Joka sekaantuu eläimeen taikka sellaista yrittää, rangaistakoon vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

13 §.

Jos se, joka tiesi itsensä kuppataudin saastuttamaksi, luvattoman sekaannuksen kautta on tartuttanut taudin toiseen; rangaistakoon kuritushuoneella tahi vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

14 §.

Joka julkisesti ryhtyy haureelliseen tekoon ja sillä saattaa pahennusta aikaan, rangaistakoon sakolla taikka vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.

Sama olkoon laki, jos joku levittää taikka yleisön päästävään paikkaan julki panee tahi näkyville asettaa painotuotteen, kirjoituksen taikka kuvallisen esityksen, joka loukkaa säädyllisyyttä ja siveyttä.

15 §.

Haureuden harjottamisesta muutamissa tapauksissa säädetään rangaistus 25 luvussa.

21 Luku.

Murhasta, taposta ja muusta pahoinpitelystä.

1 §.

Joka, surmaamisen aikomuksessa, vakain tuumin toiselta ottaa hengen, tuomittakoon murhasta kuolemanrangaistukseen taikka kuritushuoneeseen elinkaudeksi ja kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Yritys on rangaistava.

2 §.

Jos joku, surmaamisen aikomuksessa, pikaistuksissa on ottanut toiselta hengen; tuomittakoon tahallisesta taposta kuritushuoneeseen vähintään kahdeksaksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi taikka elinkaudeksi.

Jos tapettu, ilman tappajan syytä, oli törkeällä loukkauksella tahi erinomaisella väkivaltaisuuudella tappajan vihostuttanut, taikka jos asianhaarat muuten ovat erittäin lieventävät; olkoon rangaistus kuritushuonetta vähintään neljä ja enintään kahdeksan vuotta, taikka, jos sellaisessa kohtauksessa tapettu on sukulainen suoraan ylenevää polvea taikka aviopuoliso, kuritushuonetta vähintään kuusi ja enintään kaksitoista vuotta.

Yritys on rangaistava.

3 §.

Joka toisen surmaa tämän omasta vakaasta pyynnöstä, rangaistakoon vankeudella vähintään kuudeksi kuukaudeksi taikka kuritushuoneella enintään neljäksi vuodeksi.

4 §.

Joka, ilman tappamisen aikomusta, tahallansa pitelee toista niin pahoin, että tämä sen johdosta kuolee, rangaistakoon kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi.

Jos tapettu, ilman rikollisen syytä, oli törkeällä loukkauksella tahi erinomaisella väkivaltaisuuudella rikollisen vihostuttanut, taikka jos pahoinpitely oli sitä laatua, ettei ollut todennäköistä syytä luulla kuoleman tahi vaikean ruumiinvamman siitä seuraavan, taikka jos asianhaarat muuten ovat erittäin lieventävät;

tuomittakoon kuritushuonetta enintään neljä vuotta tahi vankeutta vähintään kuusi kuukautta.

5 §.

Jos joku tahallansa on pidellyt toista niin pahoin, että tämä siitä on saanut vaikean ruumiinvamman, ja jos vaikeata ruumiinvammaa tarkotettiin; rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan kymmeneksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Jos vaikeata ruumiinvammaa ei tarkotettu; tuomittakoon kuritushuonetta korkeintaan kuusi vuotta taikka vankeutta vähintään kolme kuukautta.

Vaikea ruumiinvamma on: puheen, näön tahi kuulon kadottaminen, vaikea vika tai muu vaikea ruumiinvirhe, pysyväinen vaikea terveydenhaitta taikka hengenvaarallinen tauti.

6 §.

Jos joku, pahoin pitelemättä ja ilman surmaamisen aikomusta, tekemällä sellaisen tahallisen rikoksen, joka on ilmeiseksi vaaraksi toisen hengelle tahi terveydelle, niinkuin jos ajaa naisen tahtomatta ulos hänen sikiönsä, asettaa toisen avuttomaan tilaan, aikaan saattaa vedentulvan tahi haaksirikon, murhapolton tai muun senkaltaisen pahanteon, on saattanut toiselle kuoleman tahi vaikean ruumiinvamman; taikka jos kapinassa, metelissä, väkisinmakaamisessa, ryöstämisessä tahi muussa sellaisessa, pahoinpitelyä sisältävässä, tahallisessa rikoksenteossa pahoinpitelystä on tullut kuolema tahi vaikea ruumiinvamma; rangaistakoon syyllinen kaikesta kerrassaan, jos siitä kuolema tuli, kuritushuoneella vähintään kuudeksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi tahi elinkaudeksi, ja, jos vaikea ruumiinvamma syntyi, kuritushuoneella vähintään neljäksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi.

7 §.

Joka, ilman surmaamisen aikomusta, toista vahingoittaakseen saattaa häneen myrkkyä tahi muuta sellaista vaarallista ainetta, tuomittakoon, jos siitä tulee kuolema, kuritushuoneeseen vähintään kahdeksaksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi taikka elinkaudeksi, ja, jos siitä syntyy vaikea ruumiinvamma, kuritushuoneeseen vähintään kuudeksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi, sekä jos siitä tulee vähempi vamma tai ei mitään vammaa, kuritushuoneeseen vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi, ja julistettakoon kaikissa näissä tapauksissa kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Yritys on rangaistava.

Jos joku, aikoen toista vahingoittaa, on valmistanut tahi itselleen hankkinut myrkkyä tahi muuta sellaista

vaarallista ainetta, vaan ei ole yrittänyt toteuttaa aikomustaan; tuomittakoon vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

8 §.

Jos kaksi tahi useammat hyökkäyksessä tahi tappelussa tahallansa ovat toista pahoin pidelleet, ja jos tämä siitä on saanut kuoleman; rangaistakoon jokainen, joka häneen teki kuolettavan loukkauksen, surmaajana. Jos pahoin pidetty on saanut loukkauksia, jotka eivät mikään erikseen, vaan kaikki yhdessä ovat matkaan saattaneet kuoleman, rangaistakoon jokainen, joka on jonkin näistä loukkauksista tehnyt, niinkään surmaajana; kuitenkin tuomittakoon tässä tapauksessa, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, se, jolla ei ollut surmaamisen aikomusta, kuritushuoneeseen korkeintaan kuudeksi vuodeksi taikka vankeuteen vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

Jos he ovat pahoin pidettyyn tehneet loukkauksia, jotka joko kukin erikseen taikka kaikki yhdessä ovat hänelle saattaneet vaikean ruumiinvamman; rangaistakoon jokainen, joka oli sitä vammaa vaikuttamassa, niin kuin hän itse olisi sen tehnyt, taikka, jälkimmäisessä tapauksessa, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeudella vähintään kolmeksi kuukaudeksi ja enintään kolmeksi vuodeksi.

Joka sellaisessa hyökkäyksessä taikka tappelussa muulla kuin nyt sanotulla tavalla on pahoin pidettyyn käynyt käsin, rangaistakoon, jos kuolema siitä tuli, kuritushuoneella tahi vankeudella korkeintaan kolmeksi vuodeksi taikka vähintään viidenkymmenen markan sakolla, ja, jos vaikea ruumiinvamma syntyi, kuritushuoneella tahi vankeudella enintään kahdeksi vuodeksi taikka enintään viidensadan markan sakolla.

Muut, jotka ottivat tappeluun osaa, tuomittakoon, jos kuolema oli seurauksena, vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi taikka enintään viidensadan markan sakkoon, ja jos vaikea ruumiinvamma syntyi, vankeuteen korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi kuukaudeksi taikka enintään kolmensadan markan sakkoon.

9 §.

Jos hyökkäyksessä tai tappelussa, johon kaksi tai useammat ovat ottaneet osaa, joku on saanut kuoleman tai vaikean ruumiinvamman, ja jos ei voida selville saada, kuka heistä on kuoleman tai ruumiinvamman matkaan saattanut; tuomittakoon jokainen, joka pahoin pidettyyn on käynyt käsin, törkeästi tappelusta, jos kuolema oli seurauksena, kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi taikka vankeuteen vähintään kolmeksi kuukaudeksi, ja, jos vaikea ruumiinvamma syntyi, kuritushuoneeseen korkeintaan kolmeksi vuodeksi taikka vankeuteen vähintään yhdeksi kuukaudeksi ja enintään kolmeksi vuodeksi, ja muut, jotka tappeluun ottivat osaa, niin kuin 8 §:n viimeisessä momentissa säädetään.

10 §.

Joka huolimattomuutensa tai varomattomuutensa kautta on tuottanut toiselle kuoleman taikka vaikean ruumiinvamman, rangaistakoon, jos kuolema oli seurauksena, vankeudella korkeintaan kolmeksi vuodeksi taikka vähintään viidenkymmenen markan sakolla, ja, jos vaikea ruumiinvamma syntyi, vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi taikka enintään viidensadan markan sakolla.

11 §.

Jos joku tahallansa pitelee toista pahoin, niin että tämä siitä saa vähemmän vian, ruumiinvirheen tai taudin, kuin 5 §:ssä sanotaan; tuomittakoon vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi taikka vähintään viidenkymmenen markan sakkoon. Jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat; olkoon rangaistus kuritushuonetta korkeintaan kolme vuotta.

Tässä §:ssä mainitun vähemmän ruumiinvamman tuottamuksesta olkoon rangaistus sakkoa enintään kaksisataa markkaa.

12 §.

Jos joku tahallansa pitelee toista pahoin, niin että siitä tulee vähäinen vamma tai ei mitään vammaa; olkoon rangaistus sakkoa enintään kaksisataa markkaa taikka vankeutta korkeintaan neljä kuukautta.

Jos joku, kuritusvaltaansa käyttäessään, on kuritetulle saattanut sellaisen vähäisen vamman kuin tässä §:ssä mainitaan; älköön häntä siitä rangaistukseen tuomittako.

13 §.

Jos joku, aikoen toista pahoin pidellä, häntä vastaan on paljastanut veitsen tai miekan, virittänyt pyssyn, taikka nostanut muun aseensa tai hengenvaarallisen lyömäkalun; pidettäköön se, jos vamma syntyy, raskauttavana asianhaarana, ja saattaa sellaisesta vähäisestä vammasta, josta 12 §:ssä mainitaan, tuomita vankeutta korkeintaan kuusi kuukautta

Jos vamma siitä ei synny, taikka jos joku muuten vihapäissään toista vastaan nostaa aseensa tai hengenvaarallisen astalon; tuomittakoon sakkoa enintään kaksisataa markkaa.

14 §.

Syytettä 11 tai 12 §:ssä mainitusta tahallisesta pahoinpitelystä sekä 13 §:ssä mainitusta rikoksesta älköön virallinen syyttäjä tehkö, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi, taikka ellei sitä ole tehty yleisellä tiellä, kadulla tai torilla, taikka julkisessa toimituksessa tai kokouksessa, taikka viranomaisen edessä, taikka ellei rikosta ole tehnyt se, joka rangaistus- tai työlaitoksessa pidetään.

Ruumiinvamman tuottamuksesta älköön virallinen syyttäjä myöskään tehkö syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

22 Luku.

Lapsenmurhasta.

1 §.

Jos nainen, joka luvattomasta sekaannuksesta on tullut raskaaksi, synnyttäessään taikka kohta sen jälkeen on tahallansa surmannut sikiönsä käymällä siihen käsin, panemalla sen heitteille, tai laiminlyömällä mitä sen elossa pitämiseksi olisi ollut tarpeen; rangaistakoon lapsenmurhasta kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Tässä rikoksessa osallinen rangaistaan niin kuin murhassa tai tahallisessa tapossa osallinen.

2 §.

Jos sellainen nainen huolimattomuudellaan taikka saattamalla itsensä avuttomaan tilaan siten, että synnyttämisen ajaksi on etsinyt yksinäisyyttä, taikka muulla varomattomuudellaan on tuottanut sikiöllensä kuoleman; rangaistakoon niin kuin 21 luvussa kuoleman tuottamisesta toiselle on säädetty.

3 §.

Jos isä, äiti, isäntä tahi emäntä, vaikka tietää, että hänen luonaan asuva ja hänen käskynsä alainen nainen on luvottomasta sekaannuksesta tullut raskaaksi, ei ole antanut naiselle hänen synnyttäessään sitä hoitoa, jota hänen tilansa vaati, ja sen kautta tuottanut sikiölle kuoleman; rangaistakoon enintään kolmensadan markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi.

Samana rangaistuksen saakoon makaaja, jos hän, vaikka tietää naisen olevan raskaana ja hädänalaisessa tilassa, jättää hänet apua tahi tarpeellista hoitoa vaille, niin että sikiö sen johdosta kuolee taikka pannaan heitteille.

4 §.

Jos luvottomasta sekaannuksesta raskaaksi tullut nainen on hävittänyt tahi kätkenyt sikiönsä, eikä voida selville saada, että hän taikka joku muu on matkaan saattanut sikiön kuoleman; tuomittakoon vankeuteen korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi taikka enintään viidensadan markan sakkoon.

Jos toinen on kehottanut naista tähän rikokseen taikka ollut siinä avullinen; rangaistakoon rikoksessa osallisena.

5 §.

Jos nainen tahallansa joko ulos ajamalla taikka kohtuunsa on surmannut tahi surmauttanut sikiönsä; rangaistakoon kuritushuoneella enintään neljäksi vuodeksi taikka vankeudella vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

Sama olkoon laki, jos joku naisen tahdon mukaan tahallansa joko ulos ajamalla taikka hänen kohtuunsa on surmannut sikiön. Jos hän sen teki maksusta; rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan kuudeksi vuodeksi ja menettäköön kansalaisluottamuksensa.

Tässä §:ssä mainittujen rikosten yritys on rangaistava.

6 §.

Jos joku, naisen tahtomatta, tahallansa joko ulos ajamalla taikka hänen kohtuunsa on surmannut sikiön; tuomittakoon kuritushuoneeseen vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi sekä kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Yritys on rangaistava.

7 §.

Jos joku, aikomatta sikiötä vahingoittaa, tahallansa on pahoin pidellyt naista, jonka hän tiesi raskaaksi, ja siten tuottanut sikiölle kuoleman; rangaistakoon kuritushuoneella enintään kolmeksi vuodeksi taikka vankeudella vähintään kolmeksi kuukaudeksi.

8 §.

Jos nainen, joka luvottomasta sekaannuksesta on tullut raskaaksi, päästäksensä vapaaksi äidin velvollisuuksista, on pannut sikiönsä heitteille, taikka muuten sen hyljännyt ja jättänyt avuttomaan tilaan; rangaistakoon vankeudella vähintään kahdeksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksi vuodeksi. Jos sikiö siitä kuoli, taikka sai vaikean ruumiinvamman; tuomittakoon nainen, jos kuolema tuli, kuritushuoneeseen vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi, ja, jos vaikea ruumiinvamma syntyi, kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi taikka vankeuteen vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

Jos teko tapahtui sellaisessa paikassa tahi sellaisten asianhaarain ollessa, että ainoastaan vähäinen vaara sikiön hengelle tai terveydelle oli tarjona; olkoon rangaistus vankeutta korkeintaan kolme kuukautta taikka sakkoa enintään viisisataa markkaa. Jos sikiö kuoli, taikka sai vaikean ruumiinvamman; rangaistakoon nainen niin kuin 21 luvun 10 §:ssä on säädetty.

9 §.

Mitä tässä luvussa on erittäin säädetty naisesta, joka luvottomasta sekaannuksesta on tullut raskaaksi, älköön käytettävä siihen, jonka oikeus on julistanut makaajan aviovaimoksi, taikka joka on mennyt hänen kanssaan naimiseen.

23 Luku.

Kaksintaistelusta.

1 §.

Jos kaksi, sopimuksesta, ovat käyneet kaksintaisteluun; rangaistakoon se, joka siinä on vastustajaansa vahingoittanut niin, että tämä siitä kuoli, vankeudella vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi, taikka, jos oli sovittu, ettei kaksintaistelusta herjetä ennen kuin jompikumpi on henkensä heittänyt, vankeudella vähintään kuudeksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi.

Jos kaksintaistelussa jompikumpi sai vaikean ruumiinvamman; rangaistakoon vammantekijä vankeudella vähintään kuudeksi kuukaudeksi. Jos vamma tuli vähempi; olkoon hänen rangaistuksensa

vankeutta korkeintaan kaksi vuotta. Se, joka ei saattanut vastustajallensa mitään ruumiinvammaa, rangaistakoon vankeudella enintään yhdeksi vuodeksi.

Jos jompikumpi on kaksintaistelussa tahallansa poikennut sovituista tahi tavanmukaisista säännöistä, ja jos toinen sen kautta sai surman tahi vamman, taikka jos kaksintaistelu tapahtuu ilman sekundantteja; rangaistakoon se, joka vastustajansa surmasi tahi häntä vahingoitti, niin kuin murhasta, taposta taikka pahoinpitelystä on säädetty.

2 §.

Joka toisen puolesta vie perille kaksintaistelu-vaatimuksen, rangaistakoon, jos kaksintaistelu tapahtuu, vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.

Jos hän vakaasti on koettanut estää kaksintaistelua tapahtumasta; älköön häntä rangaistukseen tuomittako.

3 §.

Sekundantit, todistajat ja lääkärit, joita kaksintaistelussa käytetään, olkoot rangaistuksesta vapaat.

24 Luku.

Rauhan rikkomisesta.

1 §.

Joka ilman laillista syytä, vastoin toisen tahtoa, tunkeutuu hänen asuntoonsa, olkoonpa huoneesen, taloon, kartanoon tahi alukseen, joko hänen omaansa taikka luvalla tai vuokralla asumaansa, taikka ilman syytä jättää noudattamatta käskyn lähteä sieltä pois, taikka ilman otollista aihetta hiipii sisään tahi kätkeytyy sinne, rangaistakoon koton rauhan rikkomisesta enintään viidensadan markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.

Joka vastasanotulla tavalla rikkoo rauhan siinä talossa, kartanossa tahi aluksessa, jossa Keisari ja Suuriruhtinas oleskelee, taikka siinä talossa, jossa maan Valtiosäädyt tahi joku sääty tai valiokunta valtiopäivillä pitävät kokousta, taikka virkahuoneessa, taikka siinä huoneessa, jossa virkatoimitusta pidetään, rangaistakoon sakolla taikka vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

Jos tässä §:ssä mainittu rikos tapahtuu aikomuksessa pidellä jotakuta väkivaltaisesti taikka vahingoittaa omaisuutta, taikka jos sen tekee joku aseella tahi hengenvaarallisella astalolla tahi muulla vahingoittamisen välikappaleella varustettu, taikka jos

kaksi tahi usemmat tekevät sen yhdessä; olkoon rangaistus vankeutta korkeintaan kaksi vuotta.

2 §.

Jos kotietsintöä pitää se, jolla ei ole siihen valtaa, taikka jos se, jolla valta on, pitää sitä laittomassa järjestyksessä; rangaistakoon sakolla taikka vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

3 §.

Joka tahallansa lyö sisään toisen akkunan, taikka hänen huoneesensa, talonsa, kartanoonsa tahi alukseensa heittää kiven tahi muuta, taikka ampuu sinne aseella; rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.

Joka vastasanotulla tavalla rikkoo rauhan siinä talossa, kartanossa tahi aluksessa, jossa Keisari ja Suuriruhtinas oleskelee, taikka siinä talossa, jossa maan Valtiosäädyt tahi joku sääty tai valiokunta valtiopäivillä pitävät kokousta, taikka virkahuoneessa, taikka siinä huoneessa, jossa virkatoimitusta pidetään, rangaistakoon sakolla taikka vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

4 §.

Joka luvattomasti haudasta ottaa ruumiin tahi osan siitä, taikka luvatta hävittää, kätkee tahi silpoo hautaamattoman ruumiin, taikka pitelee ruumista ilkeilyä, taikka laittomasti turmelee tai vahingoittaa hautaa, taikka haudalla harjoittaa ilkeilyä, rangaistakoon vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi taikka sakolla.

5 §.

Rauhan rikkomisesta, joka 1, 2 tahi 3 §:ssä mainitaan, älköön virallinen syyttäjä tehdä syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteen pantavaksi, taikka ellei rikos ole tapahtunut sellaisessa paikassa, kuin 1 §:n 2 momentissa sanotaan.

25 Luku.

Rikoksista toisen vapautta vastaan.

1 §.

Joka väkivallalla, uhkauksella taikka kavaluudella ottaa toisen valtaansa, saattaaksensa hänet toisen maan sota- tai meripalvelukseen, taikka orjuuteen tai maaorjuuteen, taikka muuhun pakonalaiseen tilaan maan ulkopuolella, taikka avuttomuuteen hengenvaaralliseen paikkaan, tuomittakoon kuritushuoneeseen vähintään neljäksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi sekä kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Joka on orjia kaupinnut tai kuljettanut, rangaistakoon vastasanotulla tavalla, ja siihen käytetty laiva menetettäkseen.

Tässä §:ssä mainitun rikoksen yritys on rangaistava.

2 §.

Jos joku muussa kuin 1 §:ssä sanotussa tapauksessa luvattomasti on ottanut valtaansa ja vienyt pois lapsen, joka ei ole viittätoista vuotta täyttänyt, taikka erottanut lapsen isästä, äidistä taikka siitä, jonka hoidon ja käskyn alainen se on; rangaistakoon vankeudella vähintään kuudeksi kuukaudeksi taikka kuritushuoneella enintään neljäksi vuodeksi. Jos aikomus oli käyttää lasta kerjuusen taikka muuhun voitonhimoiseen tai epäsiiveelliseen tarkoitukseen tai toimeen; tuomittakoon kuritushuonetta vähintään kaksi ja enintään kahdeksan vuotta sekä kansalaisluottamus menetetyksi.

Yritys on rangaistava.

3 §.

Joka tahallansa panee heitteille avuttoman lapsen, taikka muun avuttoman ihmisen, taikka muuten saattaa jonkun avuttomaan tilaan, taikka heittää ja jättää sellaiseen tilaan sen, jota hän on velvollinen tai sitoutunut kuljettamaan, saattamaan tai hoitamaan, rangaistakoon kuritushuoneella enintään neljäksi vuodeksi taikka vankeudella vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

Jos rikos tehtiin sellaisessa paikassa tai sellaisten asianhaarain ollessa, että ainoastaan vähäinen vaara avuttomaan tilaan saatetun tai jätetyn hengelle tai terveydelle oli tarjona; olkoon rangaistus vankeutta taikka sakkoa vähintään viisikymmentä markkaa.

Naiselle, joka on pannut heitteille luvattomasta sekaannuksesta syntyneen sikiönsä, säädetään rangaistus 22 luvun 8 §:ssä.

4 §.

Jos joku pakottaa naisen luvattomaan sekaannukseen väkivallalla, tai uhkauksella, jossa pakottava vaara on tarjona, taikka jos joku makaa naisen, jonka hän sitä tarkotusta varten on saattanut tunnottomaan tilaan, taiki kykenemättömäksi itseänsä puolustamaan; rangaistakoon väkisinmakaamisesta kuritushuoneella korkeintaan kymmeneksi vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeudella vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

Yritys on rangaistava.

5 §.

Jos joku makaa naisen, joka muuten on tunnottomassa tilassa, taiki kykenemätön itseänsä puolustamaan; tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi taiki vankeuteen.

6 §.

Jos joku väkivallalla, taiki uhkauksella, jossa pakottava vaara on tarjona, saattaa naisen kärsimään muun haureellisen teon, joka ei ole luvaton sekaannusta, taikka jos hän toimittaa sellaisen teon naisen kanssa, jonka hän sitä varten on saattanut tunnottomaan tilaan, taiki kykenemättömäksi itseään puolustamaan; rangaistakoon vankeudella taikka sakolla.

7 §.

Jos joku väkivaltaa tai uhkausta käyttäen taiki muulla tavalla ottaa valtaansa naisen, joka on viisitoista vuotta täyttänyt, ja vastoin hänen tahtoansa vie pois taiki vallassaan pitää hänet harjoittaaksensa haureutta taiki mennäksensä naimiseen hänen kanssaan; rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi taikka vankeudella vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

Yritys on rangaistava.

8 §.

Joka vie pois viisitoista vuotta täyttäneen naisen, tämän tahdon mukaan, mutta ilman naittajan taiki muun edusmiehen suostumusta, mennäksään naisen kanssa naimiseen, rangaistakoon vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi taikka vähintään viidenkymmenen markan sakolla. Jos se tapahtuu haureuden harjottamista varten; olkoon rangaistus kuritushuonetta taiki vankeutta korkeintaan kaksi vuotta.

9 §.

Joka tahallansa, ilman laillista oikeutta, vangitsemalla, sisään sulkemalla tahi muulla tavalla riistää toiselta vapauden, rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan neljäksi vuodeksi taikka vankeudella. Jos vapauden kato kesti kauemmin kuin kolmekymmentä päivää, taikka jos asianhaarat muuten ovat erittäin raskauttavat; olkoon rangaistus kuritushuonetta korkeintaan kuusi vuotta.

10 §.

Joka, ilman laillista syytä, ei kuitenkaan häijyydestä, ottaa, pitäen sitä oikeutenaan, toisen kiinni ja menettelee häntä kohtaan niin kuin laillisesta vangitsemisesta on säädetty, rangaistakoon vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi taikka vähintään sadan markan sakolla. Ellei hän ole niin menetellyt, kuin laillisesta vangitsemisesta on säädetty; rangaistakoon niin kuin 9 §:ssä sanotaan.

Jos joku laillisista syistä on ottanut toisen kiinni, mutta menetellyt häntä kohtaan muulla tavalla, kuin mitä laillisesta vangitsemisesta on säädetty; rangaistakoon vähintään viidenkymmenen markan sakolla, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, niin kuin 9 §:ssä sanotaan.

11 §.

Joka kiduttaa toista pakottaakseen hänet tunnustukseen jossakin asiassa, rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan neljäksi vuodeksi taikka vankeudella.

12 §.

Joka, ilman laillista oikeutta, väkivallalla tahi uhkauksella pakottaa toisen tekemään, sietämään tahi tekemättä jättämään jotakin, tuomittakoon, ellei hänen tekonsa lain mukaan ole kovemman rangaistuksen alainen, vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi taikka sakkoon.

13 §.

Jos joku uhkaa tehdä toista vastaan rikoksen, ja jos asianhaarat ovat sellaiset, että ne tekevät uhkauksen täyttämisen todennäköiseksi; rangaistakoon vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi taikka enintään viidensadan markan sakolla.

14 §.

Syytettä 4, 5, 6, 7 ja 8 §:ssä mainituista rikoksista älköön virallinen syyttäjä tehkö, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi, taikka ellei, rikollisen mentyä naisen kanssa avioliittoon, sen purkamista ole haettu. Jos sellaisen avioliiton purkamista ei ole haettu; älköön syytettä tehtäkö.

Älköön virallinen syyttäjä myöskään 12 ja 13 §:ssä mainituista rikoksista tehkö syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

26 Luku.

Väärästä ja todistamattomasta ilmiannosta.

1 §.

Joka, vastoin parempaa tietoansa, oikeuden tahi muun viranomaisen edessä syyttää jotakuta rikoksesta, jota tämä ei ole tehnyt, taikka tekee rikoksesta perättömän ilmiannon, joka matkaan saattaa syytteen toista vastaan, tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi ja kansalaisluottamuksensa menettäneeksi, tahi vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeuteen vähintään kahdeksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksi vuodeksi taikka vähintään kahdensadan markan sakkoon.

Jos syytteenalainen tuomittiin kuritushuone- tahi kuolemanrangaistukseen, ja jos rangaistus on kokonaan tahi osaksi pantu täytäntöön; rangaistakoon ilmiantaja kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi tahi elinkaudeksi ja menettäköön kansalaisluottamuksensa.

2 §.

Jos joku, saattaakseen toisen rangaistuksen alaiseksi, vastoin parempaa tietoansa on tuonut esiin häntä koskevan perättömän ja raskauttavan seikan, joka on matkaan saattanut syytteen, taikka poistanut todisteita hänen syyttömyydestään, taikka myöskin, sittenkun syyte on aljettu, hävittänyt todisteita syytetyn syyttömyydestä, taikka tuonut esiin häntä koskevan perättömän ja raskauttavan seikan; rangaistakoon niin kuin 1 §:ssä sanotaan.

3 §.

Joka, vastoin parempaa tietoansa, rikoksesta tekee perättömän ilmiannon sille, jonka asiana on panna rikos syytteeseen, rangaistakoon, vaikkei syytettä tehdäkään, vankeudella vähintään yhdeksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksi vuodeksi taikka vähintään viidenkymmenen markan sakolla.

4 §.

Jos joku, ei kuitenkaan vastoin parempaa tietoansa, toista vastaan on tehnyt tahi matkaan saattanut syytteen rikoksesta, vaan ei ole voinut ilmiantoansa toteen näyttää; rangaistakoon sakolla tahi vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

Jos hän ilmiantonsa tueksi on tuonut esiin todennäköisiä syitä; olkoon rangaistuksesta vapaa.

5 §.

Joka tuomitaan rangaistukseen tämän luvun mukaan, on samalla velvoitettu asianomistajalle korvaamaan kulut tuomion painattamisesta yleiseen tahi paikkakunnan sanomalehteen, jos asianomistaja sitä vaatii.

27 Luku.

Kunnianloukkauksesta.

1 §.

Joka, vastoin parempaa tietoansa, perättömästi sanoo toisen syypääksi nimitettyyn rikokseen, taikka nimitettyyn rikoksen lajiin, taikka muuhun sellaiseen tekoon, joka voi saattaa hänet halveksimisen alaiseksi tahi haitata hänen elinkeinoansa tahi menestystään, taikka sellaisesta levittää valheen tahi perättömän kulkupuheen, rangaistakoon herjauksesta vankeudella vähintään yhdeksi kuukaudeksi ja enintään yhdeksi vuodeksi taikka vähintään sadan markan sakolla.

Jos herjaus tehdään julkisesti, taikka painotuotteen, kirjoituksen tahi kuvallisen esityksen kautta, jota syyllinen levittää tahi levityttää; olkoon rangaistus vankeutta vähintään kaksi kuukautta ja enintään kaksi vuotta taikka sakkoa vähintään kaksisataa markkaa.

2 §.

Joka tahallansa, ei kuitenkaan vastoin parempaa tietoansa, sanoo toisen syypääksi nimitettyyn rikokseen, taikka nimitettyyn rikoksen lajiin, taikka muuhun sellaiseen tekoon, joka voi saattaa hänet halveksimisen alaiseksi tahi haitata hänen elinkeinoansa tai menestystään, taikka sellaisesta levittää kulkupuheen, rangaistakoon, ellei hän soimauksen tahi kulkupuheen tueksi saata esiin tuoda todennäköisiä syitä, vähintään viidenkymmenen ja enintään viidensadan markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.

Jos semmoinen herjaus tehdään julkisesti, taikka painotuotteen, kirjoituksen tahi kuvallisen esityksen kautta, jota syyllinen levittää tahi levityttää; olkoon

rangaistus sakkoa vähintään sata markkaa taikka vankeutta korkeintaan yksi vuosi.

3 §.

Joka muulla kuin edellä sanotulla tavalla loukkaa toista häväisevällä lauseella, uhkauksella, taikka muulla halventavalla teolla, rangaistakoon solvauksesta enintään kahdensadan markan sakolla tahi vankeudella korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi.

Jos solvaus tehdään julkisesti, taikka painotuotteen, kirjoituksen tahi kuvallisen esityksen kautta, jota syyllinen levittää tahi levityttää; olkoon rangaistus sakkoa enintään viisisataa markkaa taikka vankeutta korkeintaan neljä kuukautta.

4 §.

Joka häväisee kuolleen miehen muistoa siten, että vastoin parempaa tietoansa perättömästi sanoo hänen olleen syypään nimitettyyn rikokseen, tahi nimitettyyn rikoksen lajiin, tai muuhun sellaiseen tekoon, joka, jos vainaja olisi elänyt, olisi voinut saattaa hänet halveksimisen alaiseksi, taikka sellaisesta levittää valheen tahi perättömän kulkupuheen, rangaistakoon vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi taikka sakolla.

Jos se, jota vastaan soimaus tehtiin, on ollut kuolleen kaksikymmentä vuotta taikka enemmän aikaa; olkoon oikeus syyttää kunnianloukkauksesta rauennut.

5 §.

Sillä, jota syytetään tässä luvussa mainitusta kunnianloukkauksesta, olkoon oikeus näyttää soimauksensa toteen, jos hän tarjoutuu todistamaan nimitetyn teon; ja tapahtukoon toteennäyttö kunnianloukkaus-asian yhteydessä. Todistajaa kuulustettakoon kuitenkin toisessakin oikeudessa, kuin missä asia on vireelle pantu, niin kuin Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 4 § säättää.

Jos soimaus käsittää syytöksen rikoksesta, josta päätös jo on annettu ja lain voiman saanut; on soimaus katsottava toteen näytetyksi, jos soimattu on julistettu rikokseen syypääksi, mutta todistamattomaksi, jos hän on vapautettu. Jos rikos on syytteen pantu, mutta tuomio vielä antamatta tahi lain voiman saamatta; on kunnianloukkaus-asian käytteleminen lykättävä siksi kuin se on tapahtunut. Jos soimauksen tekijä tahtoo panna tahi ilmi antaa rikoksen syytteen, ja jos hän on asianomistaja, taikka jos rikos on virallisen syytteen alainen; olkoon laki sama, jos hän todistaa, että asia on oikeuden määräämässä ajassa vireelle pantu.

Jos rikoksen syyttämisoikeus on rauennut sen mukaan, kuin 8 luvussa säädetään; älköön se seikka estäkö tuomasta esiin näytteitä soimauksen totuudesta.

6 §.

Jos kunnianloukkauksesta syytetty näyttää soimauksensa toteen, mutta soimauksen muodosta tai sen ohellisista asianhaaroista näkyy, että hän tahtoi loukata; on hän kuitenkin solvauksesta rangaistava.

Jos joku, toista loukatakseen, on soimannut häntä rikoksesta, josta hän jo on rangaistu; tuomittakoon niinkään solvauksesta.

7 §.

Joka kunnianloukkauksesta rangaistukseen tuomitaan, on samalla velvoitettava asianhaarain mukaan, korvaamaan asianomistajalle kulut tuomion painattamisesta viralliseen tai paikkakunnan sanomalehteen, jos asianomistaja sitä vaatii.

8 §.

Herjauksesta tai solvauksesta älköön virallinen syyttäjä tehkö syytettä, ellei asianomistaja tai loukattu viranomainen ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi. Jos kuolleen miehen muistoa on häväisty; olkoon vainajan aviopuolisolla, vanhemmilla, lapsilla, veljillä tai sisarilla valta panna tai ilmoittaa rikos syytteeseen.

28 Luku.

Varkaudesta ja näpistämisestä.

1 §.

Jos joku varastaa tavaraa tai rahaa, ja jos anastetun arvo on kahtakymmentä markkaa suurempi; rangaistakoon varkaudesta vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, kuritushuoneella korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

Ellei arvo ole kahtakymmentä markkaa suurempi; tuomittakoon näpistämisestä sakkoa enintään kaksisataa markkaa, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, vankeutta korkeintaan kolme kuukautta.

Tässä §:ssä mainittujen rikosten yritys on rangaistava.

2 §.

Jos joku varastaa, olkoonpa arvo kahtakymmentä markkaa suurempi tai ei:

1. kirkosta jotakin kirkon omaa tai sinne talteen pantua;
2. jotakin yleisen postin tai muun yleisen laitoksen kuljetettavaksi uskottua;

3. jotakin, joka säilytetään julkisessa kirja- tai käsikirjoituskokoelmassa, taikka julkisessa tieteellisten esineiden taikka taideteosten tai teollisuuden tuotteiden kokoelmassa;

4. suljetusta kirjeestä tai suljetusta päällyksestä;

5. sisään murtautuen;

6. yön aikana, asutusta talosta tai aluksesta, johon rikoksenteijä, varastamisen tai ryöstämisen aikomuksessa, on kätkeytynyt taikka luvottomasti tullut;

7. siltä, joka kapinan, vihollisen ahdistamisen, tulipalon, vedenhädän, haaksirikon, yleisen kulkutaudin, taikka muun sellaisen vaaran takia ei voi omaisuuttansa varjella;

8. karille ajautuneesta tai muuten haaksirikkoon joutuneesta aluksesta;

9. tuli- tai tunnusmajakasta jotakin siihen kuuluvata;

10. hevosen, lehmän, poron tai muun elukan ulkona laitumelta;

11. kylpevältä, uimassa olevalta tai ulkona kedolla nukkuvalla, taikka siltä, joka makaa kovasti sairaana, tai joka ei ole tunnossaan, taikka kahtatoista vuotta nuoremalta lapselta, taikka mielipuolelta, taikka kuolleen ihmisen yltä, taikka ruumishuoneesta tai haudasta; taikka

12. vaatteista, joita toinen pitää yllään; rangaistakoon sellaisesta törkeästä varkaudesta kuritushuoneella korkeintaan neljäksi vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeudella vähintään kahdeksi kuukaudeksi.

Sama olkoon laki, jos varas rikoksen tekemistä varten on varustanut itsensä aseella tai hengenvaarallisella astalolla, taikka jos varkauden tekee kaksi tai useammat, jotka varastamista tai ryöstämistä varten taikka muuta sellaista rikosta tehdäkseen ovat yhteen liittäytyneet.

Tässä §:ssä mainittujen rikosten yritys on rangaistava.

3 §.

Joka, aikoen varastaa vähän tai paljon, väkivoimalla murtautuu kartanoon, taloon, alukseen, tai suljettuun säilytyspaikkaan, taikka tiirikalla, väärällä avaimella tai muuten viekkautta käyttäen sinne laittaa itsellensä pääsön tai aukon, taikka myöskin väkivoimalla tai viekkauksella aukaisee lukolla, sinetillä tai muulla senkaltaisella tavalla suljetun kaapin, arkun, lippaan tai muun säilytyskapineen, viemättä sitä pois, rangaistakoon, ellei hän samalla tee varkautta tai sitä yritä, murrosta kuritushuoneella korkeintaan yhdeksi vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeudella enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Yritys on rangaistava.

4 §.

Jos se, joka on näpistämisestä rangaistu, uudestaan joutuu siihen syypääksi; on hän pidettävä ja rangaistava ensi kerran varastaneena.

Jos joku, joka ennen on kärsinyt rangaistuksen varkaudesta, murrosta, ryöstöstä taikka kiristämisestä, joutuu näpistämiseen syypääksi; pidettäköön ja rangaistakoon uuden varkauden tehneenä.

5 §.

Joka toisen kerran varastaa, rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan neljäksi vuodeksi, taikka, jos varkaus 2 §:n mukaan on törkeä, kuritushuoneella vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.

Jos joku kolmannen kerran varastaa; rangaistakoon kuritushuoneella vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi, taikka, jos varkaus on törkeä, kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

Joka varastaa neljännen kerran tahi useammin, tuomittakoon kuritushuoneeseen vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, elinkaudeksi.

Joka murrosta, ryöstöstä, tahi kiristämisestä on kärsinyt rangaistuksen ja jälkeenpäin tekee varkauden, rangaistakoon siitä niin kuin varkauden uusimisesta.

6 §.

Joka on kärsinyt rangaistuksen murrosta, varkaudesta, ryöstöstä tahi kiristämisestä ja sen jälkeen tekee murron, samalla tekemättä varkautta tahi varkauden yritystä; rangaistakoon murron uusimisesta kuritushuoneella korkeintaan kolmeksi vuodeksi, taikka, jos hän jonkun tässä mainitun rikoksen uusimisesta on ennen rangaistu, uudesta uusimisesta kuritushuoneella vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.

7 §.

Jos joku eri paikoissa tahi eri aikoina on näpistänyt, varastanut tahi tehnyt murtoja, taikka ollut niissä rikoksissa osallinen tahi niitä yrittänyt, ja jos häntä näistä yhtäikaa oikeudessa syytetään; noudatettakoon mitä 7 luvun 2 tahi 3 §:ssä säädetään.

8 §.

Joka on joutunut vikapääksi rangaistukseen varkaudesta tahi murrosta, tuomittakoon myöskin kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

29 Luku.

Kavaltamisesta.

1 §.

Jos joku, ilman laillista oikeutta, anastaa vierasta, hänen huostassaan olevaa irtainta tavaraa; rangaistakoon kavaltamisesta sakolla taikka vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

Jos tavara oli rikoksentekijän huostaan uskottu lukittuna, taikka sinetillä tai muuten suljettuna, taikka jos se oli kapinasta, viholliselta, tulipalosta, vedenhädestä, haaksirikosta tahi muusta sellaisesta vaarasta pelastettua, taikka jos asianhaarat muuten ovat erittäin raskauttavat; olkoon rangaistus vankeutta vähintään kaksi kuukautta ja enintään kolme vuotta taikka kuritushuonetta korkeintaan kolme vuotta.

2 §.

Joka tapaa tahi löytää taikka muun sellaisen sattuman kautta saa haltuunsa jotakin, eikä sitä kuulututa niin, kuin laissa on säädetty, rangaistakoon enintään kahden sadan markan sakolla.

Jos hän salaa löydön tahi löytökalun, kun omistaja tahi muu oikeutettu itsensä ilmoittaa, taikka jos hän sen muulla tavoin anastaa, ilman laillista oikeutta; rangaistakoon sakolla taikka vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

Kaikissa näissä tapauksissa menetettäköön löytäjäiset ja laillinen osuus löytökalusta.

Muinaiskalujen löydöstä on erittäin säädetty.

30 Luku.

Pesänkavaltamisesta.

1 §.

Jos aviopuolisot kavaltavat jotakin toisiltansa, taikka lapset vanhemmiltansa, taikka kasvatit kasvatusvanhemmiltansa, taikka kuolinpesän osakkaat tahi muut yhteisen pesän tai yhtiön osamiehet pesästä tai yhtiöstä; rangaistakoon syyllinen pesänkavaltamisesta sakolla. Jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat; olkoon rangaistus vankeutta korkeintaan yksi vuosi.

2 §.

Pesänsäntämisestä älköön virallinen syyttäjä tehdä syytetä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteen pantavaksi.

31 Luku.

Ryöstöstä ja kiristämisestä.

1 §.

Jos joku väkivaltaisella pitelemisellä, tahi uhkauksella, jossa pakottava hengen tahi terveyden vaara on tarjona, toiselta ottaa tavaraa tahi rahaa, ilman laillista oikeutta anastaaksensa sen itsellensä tai toiselle; rangaistakoon ryöstöstä kuritushuoneella korkeintaan kuudeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

2 §.

Jos joku ryöstää jotakin:

1. yleiseltä postilta;
2. maalla tahi vesillä matkustavalta,
3. siltä, joka kapinan, vihollisen ahdistamisen, tulipalon, vedenhädän, haaksirikon, yleisen kulkutaudin tahi muun sellaisen vaaran takia ei voi omaansa varjella; taikka
4. yön aikana, asutusta talosta tahi aluksesta, johon ryöstäjä, ryöstämisen tahi varastamisen aikomuksessa, on kätkeytynyt, tahi johon hän on luvottomasti tullut;

rangaistakoon sellaisesta törkeästä ryöstöstä kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

Sama olkoon laki, jos ryöstön tekee kaksi tahi useammat, jotka ryöstämistä tahi varastamista varten ovat yhteen liittäytyneet.

Tässä §:ssä mainittujen rikoksien yritys on rangaistava.

3 §.

Jos se, joka verekseltä tavataan näpistämästä, varastamasta tahi murtautumasta, taikka sellaista yrittämästä, on, saadaksensa pitää tavaran tahi täyttää rikoksensa, toiselle tehnyt väkivaltaa taikka käyttänyt uhkausta, jossa pakottava hengen tahi terveyden vaara on tarjona; pidettäköön, asian laadun mukaan, ryöstön tahi ryöstön yrityksen tehneenä, ja rangaistakoon 1 tahi 2 §:n mukaan.

4 §.

Joka, hankkiaksensa itselleen tahi toiselle hyötyä, uhkauksella kiskoo joltakulta tavaraa tahi rahaa, velan helpotuksen, velkakirjan, takauksen, taikka muun aineellisen edun, johon hänellä ei ole laillista oikeutta, rangaistakoon kiristämisestä kuritushuoneella korkeintaan neljäksi vuodeksi, taikka vankeudella vähintään kahdeksi kuukaudeksi.

Yritys on rangaistava.

Jos uhkauksessa on pakottava hengen tahi terveyden vaara tarjona, taikka jos toista väkivaltaisesti pidellään; olkoon rangaistus se, mikä 1 tahi 2 §:ssä on säädetty.

5 §.

Jos ryöstön tekee joku, joka ennen on kärsinyt rangaistuksen ryöstöstä tahi kiristämisestä; rangaistakoon ryöstön uusimisesta kuritushuoneella vähintään kolmeksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi taikka elinkaudeksi.

Samaan rangaistukseen kiristämisen uusimisesta on sekin tuomittava, joka on kärsinyt rangaistuksen ryöstöstä tahi kiristämisestä ja sen jälkeen havaitaan tehneeksi viimeksimainitun rikoksen.

6 §.

Jos se, joka on joutunut ryöstöön tahi kiristämiseen syypääksi, sitä ennen on kärsinyt rangaistuksen törkeästä varkaudesta, taikka toisen kerran varkaudesta tahi toisen kerran murrosta; älköön rangaistusta ryöstöstä tahi kiristämisestä määrättäkö vähempää, kuin alin rangaistus, johon hänet olisi voitu tuomita, jos hän olisi uusinnut varkauden tahi murron.

7 §.

Joka ryöstöstä tahi kiristämisestä tuomitaan rangaistukseen, on myöskin julistettava kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

32 Luku.

Varastetun tavarän kätkemisestä sekä muusta luvattomasta ryhtymisestä rikoksen kautta saatuun tavarahan.

1 §.

Joka kätkee, ostaa, itsellensä vaihtaa, lahjaksi tahi pantiksi ottaa, luovuttaa, muuntaa taikka muuksi valmistaa tavaraa, jonka hän tietää näpistämisen, varkauden, ryöstön tahi kiristämisen kautta saaduksi, itse olematta rikoksessa osallisena, rangaistakoon varastetun tavarän kätkemisestä sakolla taikka vankeudella enintään kahdeksi vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, kuritushuoneella korkeintaan kolmeksi vuodeksi. Rangaistusta älköön kuitenkaan määrättäkö korkeampaa, kuin avunannosta siihen rikokseen, jonka kautta tavara on saatu.

2 §.

Jos joku toisen kerran tahi useammin joutuu syypääksi varastetun tavarän kätkemiseen; tuomittakoon vankeuteen vähintään kuudeksi kuukaudeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, kuritushuoneeseen enintään kuudeksi vuodeksi ja kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Jos se, joka havaitaan varastettua tavaraa kätkeneeksi, ennen on kärsinyt rangaistuksen näpistämisestä, varkaudesta, murrosta, ryöstöstä tahi kiristämisestä, rangaistakoon niin kuin olisi varastettua tavaraa uudestaan kätkenyt.

3 §.

Jos joku ottaa varastetun tavarän kätkemisen ammatikseen tahi tavakseen; tuomittakoon kuritushuoneeseen vähintään kahdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi sekä kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

4 §.

Jos joku 1 §:ssä sanotulla tavalla ryhtyy tavarahan, joka on saatu muun kuin siinä nimitetyn rikoksen kautta, ja jos hän tiesi, miten se oli saatu, itse olematta rikoksessa osallisena; rangaistakoon sakolla taikka vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi. Rangaistusta älköön kuitenkaan määrättäkö korkeampaa, kuin avunannosta siihen rikokseen, jonka kautta tavara on saatu.

5 §.

Jos joku ostaa, itselleen vaihtaa, pantiksi tahi lahjaksi ottaa, luovuttaa, muuntaa tahi muuksi valmistaa tavaraa, jonka toinen rikoksen kautta on saanut, ja jos hänellä on syytä varoa saantoa laittomaksi; rangaistakoon korkeintaan kahdensadan markan sakolla.

Sama olkoon laki, jos joku, tässä sanotulla tavalla, ottaa vastaan kruunun omaa sotilaalta, jonka saantoa hänen pitäisi epäillä.

6 §.

Jos joku, joka vilpittömässä mielessä on haltuunsa saanut toisen tavaraa, on sen salannut, tultuansa tietämään, että se on rikoksen kautta saatua; vetäköön sakkoa enintään sata markkaa.

33 Luku.

Luvattomasta viljelyksestä, metsästyksestä ja kalastuksesta.

1 §.

Jos joku toisen maalla, ilman laillista oikeutta, tahallansa on kaatanut tahi vahingoittanut kasvavan puun taikka ottanut kuivunutta tahi tuulen kaatamaa puuta, taikka kasvavasta puusta varpuja, oksia, juuria, tuohia, kuoria, lehtiä, niiniä, pihkaa, terhoja, käpyjä tahi pähkinöitä, taikka niittänyt ruohoja, taikka ottanut sammalia, turpeita, multaa, savea, hiekkaa, soraa tahi kiveä, ja jos hän tämän teki anastaaksensa sen tahi osan siitä itsellensä tahi toiselle; rangaistakoon, joko hän on vienyt sen pois tahi ei, haaskauksesta enintään kahdensadan markan sakolla.

Jos haaskatun arvo on kahtakymmentä markkaa suurempi, taikka jos istutettu tahi hoidettu puu tahi pensas haaskataan, taikka jos haaskaus tehdään erittäin hoidetussa paikassa, taikka jos asianhaarat muuten ovat erittäin raskauttavat, taikka jos joku uusii rangaistavan haaskauksen, olkoonpa arvo kahtakymmentä markkaa suurempi tahi ei; tuomittakoon sakkoa vähintään viisikymmentä markkaa taikka vankeutta korkeintaan yksi vuosi.

Joka vahingoittaa jotakin ylempänä mainittua, ilman 1 momentissa sanottua aikomusta, tuomittakoon enintään viidenkymmenen markan sakkoon, taikka, jos vahingon arvo on kahtakymmentä markkaa suurempi tahi asianhaarat muuten ovat erittäin raskauttavat, enintään viidensadan markan sakkoon taikka vankeuteen korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.

Jos tässä §:ssä mainitun teon kautta tapahtunut vahinko on varsin vähäinen, harkittuon tuomari, onko muuta kuin vahingonkorvaus tuomittava.

2 §.

Jos jonkun, jonka ajokalut särkyvät matkalla tahi jolle muu tapaturma sattuu, sen johdosta on pakko ottaa jotakin toisen metsästä tahi ha'asta; olkoon rangaistuksesta vapaa, mutta korvataan vahingon, jos asianomistaja sitä vaatii.

3 §.

Jos joku luvottomasti ottaa hedelmäpuun tahi hedelmäpensaun taikka jotakin niistä toisen puu- tahi kasvitarhasta, pellostä tahi aitauksesta, taikka maahedelmiä, eloa, ruohoa taikka muuta, joka sellaiseen paikkaan, taikka niittyyn tahi muuhun viljelysmaahan on kylvetty tahi istutettu; rangaistakoon, asian laadun mukaan, varkaudesta taikka näpistämisestä.

Sama olkoon laki, jos joku luvottomasti toisen maalta ottaa hakatuita puita, hirssiä, aidaksia, hakattua kiveä, taikka muuta käytettäväksi valmistettua tahi koottua.

4 §.

Joka toisen maalla luvottomasti kaskeaa tai kydettää, vetäköön sakkoa vähintään viisikymmentä ja enintään viisisataa markkaa.

Jos hän siihen kylvi; menköön kasvu tai sen arvo maanomistajalle, ellei erittäin ole toisin säädetty.

5 §.

Joka, luvottomasti, rakentaa toisen maalle, taikka sitä kaivaa tahi kyntää, taikka siihen kylvää tahi istuttaa, taikka ottaa siitä jotakin haltuunsa; vetäköön sakkoa enintään kaksisataa markkaa.

Kasvu tahi istutus, taikka sen arvo, menköön maan lailliselle haltijalle.

6 §.

Jos se, joka viljelee tahi hallitsee toisen maata, luvottomasti on siitä myynyt tahi muulla tavalla luovuttanut jotakin sellaista, kuin 1 §:ssä sanotaan, taikka siinä §:ssä mainitulla toimella muuton nauttinut maata oikeutensa yli; rangaistakoon niin kuin samassa §:ssä säädetään.

Jos hän sellaisella maalla luvottomasti on kaskennut tahi kydettänyt; tuomittakoon 4 §:n mukaan.

7 §.

Jos yhteisen metsän tahi maan osakas luvottomasti on siitä myynyt tahi muulla tavalla luovuttanut mitä 1 §:ssä nimitetään, taikka luvatta siellä kaskennut tahi kydettänyt, taikka muuten samassa §:ssä mainitun toimen kautta käyttänyt yhteismaata oikeutensa yli; rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla.

Mitä on haaskattu tai kylvöstä kasvanut, tahi istutettu, taikka sen arvo, menköön muille yhteismaan osakkaille.

8 §.

Jos puuryhmää, puuta tahi muuta semmoista, joka vanhuudesta on ollut maantunnuksena tahi laivaliikkeen ohjauksena, vahingoitetaan, taikka jos se hävitetään, taikka jos metsäinen ranta, joka on ollut toisen kalastukselle hyödyksi, raivataan paljaaksi; vetäköön haaskauksentekijä, vaikka hänellä muuten olisikin ollut valta metsää käyttää, sakkoa enintään viisisataa markkaa. Jos ne sen kautta ovat tulleet tarkotukseensa kelpaamattomaksi, taikka jos asianhaarat muuten ovat erittäin raskauttavat; olkoon rangaistus sakkoa tahi vankeutta korkeintaan yksi vuosi.

9 §.

Joka tahallansa luvottomasti päästää elukoita syötölle toisen tiluksille, rangaistakoon enintään kahdensadan markan sakolla.

Joka laiminlyömällä velvollisuutensa vartioida omia tahi toisen elukoita, taikka muulla tavalla on synnä siihen, että elukoita on luvottomasti päässyt syötölle toisen tiluksille, vetäköön sakkoa enintään viisikymmentä markkaa.

10 §.

Jos joku syöttää yhteistä maata yli oikeutensa; olkoon sakkoa enintään viisikymmentä markkaa.

11 §.

Jos joku luvottomasti ottaa tiensä tahi polkunsa yli toisen pihamaan, taikka yli toisen pellon, niityn tai istutuksen, jolle siitä saattaa olla vahinkoa; vetäköön sakkoa enintään viisikymmentä markkaa.

12 §.

Jos joku luvottomasti metsästää sillä maalla, jossa hänellä ei ole metsästysoikeutta; vetäköön sakkoa enintään sata markkaa.

Jos hän sitä tehdessään on tappanut tahi pyytänyt otuksen; menköön se tahi sen arvo metsästysoikeuden lailliselle haltijalle. Jos sen otuksen pyynti oli kaiken vuotta kiellettynä; menköön otus tahi sen arvo kruunulle.

Miten se on rangaistava, joka rauhoitusaikana, taikka luvattomalla tavalla, metsästää, siitä on erittäin säädetty.

13 §.

Joka luvattomasti pyytää kaloja tahi krapuja vedestä, jossa hänellä ei ole osuutta eikä oikeutta harjottaa sellaista pyyntiä, vetäköön sakkoa enintään kaksisataa markkaa, ja saalis tahi sen arvo menköön pyyntioikeuden haltijalle.

Jos yhteisen kalaveden tai kalastuksen osakas nauttii sitä yli oikeutensa; vetäköön sakkoa enintään sata markkaa, ja saalis tahi sen arvo menköön muille kalaveden tai kalastuksen osakkaille.

Miten se on rangaistava, joka rauhoitusaikana, taikka luvattomalla tavalla, pyytää kaloja tahi krapuja, siitä on erittäin säädetty.

14 §.

Jos joku anastaa otuksen toisen metsästyspyydyksestä tahi otustarhasta, taikka saalista toisen kalanpyydyksestä, kala-säiliöstä tai lammikosta; rangaistakoon varkaudesta taikka näpistämisestä.

15 §.

Jos joku kaivamalla tahi muulla tavalla vetää tai koettaa vetää omalle puolelleen toisen kalansaantia, taikka tokeella tai muulla keinolla estää tahi koettaa estää kaloja pääsemästä kalaveteen, jota hän ei ole oikeutettu yksin käyttämään; rangaistakoon enintään kolmensadan markan sakolla.

16 §.

Jos ainoastaan yksityisen oikeutta on loukattu edellä tässä luvussa mainitulla rikoksella; älköön siitä, ellei se ole varkautta tahi näpistämistä, virallinen syyttäjä tehkö syytettä, jos asianomistaja ei ole ilmoittanut sitä syytteen pantavaksi.

17 §.

Jos joku, tavattuna verekseltä jotakin tässä luvussa mainittua rikosta tekemästä, asettuu vastarintaan maan tahi kalaveden omistajaa, haltijaa tahi hoitajaa, taikka näiden väkeä vastaan, kun joku heistä koettaa rikoksentehtäjä teosta estää taikka häneltä ottaa pois mitä hän luvattomasti on anastanut tahi mitä rikoksen tunnustodisteeksi saa talteen ottaa, sen mukaan kuin siitä erittäin on säädetty; rangaistakoon, ellei vastarinta 31 luvun mukaan ole ryöstöksi katsottava, enintään viidensadan markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

34 Luku.

Yleistä vaaraa tuottavista rikoksista.

1 §.

Joka tahallansa tuleen sytyttää talon, rakennuksen, aluksen tahi muun, joka on ihmisten asuttava, taikka jossa siihen aikaan, jolloin rikos tehdään, ihmisiä tavallisesti oleskelee, taikka missä hänen tietensä joku on, rangaistakoon murhapoltosta kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi sekä menettäköön kansalaisluottamuksensa.

Yritys on rangaistava.

Jos tuleen sytytetty oli rikosentehtäjän omaa, ja jos sytytyksestä ei ollut vaaraa toisen hengelle, terveydelle tahi omaisuudelle; älköön tässä §:ssä säädettyä rangaistusta tuomittako.

2 §.

Joka tahallansa sytyttää tuleen kirkon, linnoituksen, kruunun varasto- tahi asehuoneen, yleisen arkiston, tahi rakennuksen, jossa virkahuoneita on, tahi missä julkinen kokoelma kirjoja, käsikirjoituksia, tieteellisiä esineitä taikka taideteoksia tahi teollisuuden tuotteita säilytetään, rangaistakoon kuritushuoneella vähintään neljäksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi sekä menettäköön kansalaisluottamuksensa.

Yritys on rangaistava.

3 §.

Jos rikosentehtäjä 1 tahi 2 §:ssä mainituissa tapauksissa on toimittanut pois sammutuskaluja, estääksensä tahi vaikeuttaaksensa tulen sammutusta, taikka jos rikos tehtiin silloin kun kapina, viholaisen ahdistaminen, yleinen kulkutauti tahi muu senkaltainen vaara oli tarjona; rangaistakoon syyllinen kuritushuoneella vähintään kuudeksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi taikka elinkaudeksi; tuomittakoon myöskin kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

4 §.

Joka tahallansa sytyttää tuleen talon, rakennuksen tahi aluksen muissa kuin 1 ja 2 §:ssä mainituissa tapauksissa, taikka kasvavan, leikatun tahi korjatun viljan, heinä- tahi olkisuovan, metsän tahi suon, taikka varaston työkaluja, polttopuita, sysiä, hirsiä, lautoja tahi muita tarveaineita, taikka tavaravaraston, taikka muuta senkaltaista; tuomittakoon murhapoltosta kuritushuoneeseen enintään kahdeksaksi vuodeksi ja kansalaisluottamuksensa menettäneeksi taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi.

Yritys on rangaistava.

Jos tuleen sytytetty oli rikoksenteijän omaa, ja jos sytytyksestä ei ollut ilmeistä vaaraa toisen hengelle tahi terveydelle, taikka 1 tahi 2 §:ssä mainituille esineille, taikka toisen omaisuudelle, sellaiselle kuin tämän §:n 1 momentissa sanotaan; älköön tässä §:ssä säädettyä rangaistusta tuomittako.

5 §.

Joka tahallansa ruudilla tahi muulla räjähdysaineella vahingoittaa tahi yrittää vahingoittaa sellaista omaisuutta, kuin 1, 2 tahi 4 §:ssä mainitaan, rangaistakoon niin kuin hän olisi sen omaisuuden tuleen sytyttänyt tahi sitä yrittänyt.

6 §.

Joka, aikoen tehdä murhapolton tahi 5 §:ssä mainitun räjähdysten, kokoa sytytys- tahi räjähdysaineita, tuomittakoon sellaisesta valmistelusta kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi ja kansalaisluottamuksensa menettäneeksi taikka vankeuteen.

7 §.

Jos joku huolimattomuutensa tahi varomattomuutensa kautta on ollut syynä 1, 2 tahi 4 §:ssä sanotun omaisuuden palamiseen tahi räjähtämiseen; rangaistakoon vähintään kahdenkymmenen markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

8 §.

Joka tahallansa matkaan saattaa vedentulvan, rangaistakoon, jos siitä on vaara ihmisen hengelle, kuritushuoneella vähintään neljäksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi, mutta jos siitä ainoastaan on yleinen vaara omaisuudelle, kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Vedentulvan tuottamuksesta olkoon rangaistus sakkoa vähintään viisikymmentä markkaa taikka vankeutta korkeintaan yksi vuosi.

9 §.

Jos joku, aikoen saada vaaran aikaan rautatien käyttämisessä, on sellaisen vaaran matkaan saattanut tahallansa vahingoittamalla rautatietä tahi sen kuljetusneuvoja tahi muuta sen tarpeistoa, taikka panemalla jotakin radalle, taikka antamalla väärän ilmoitusmerkin, taikka muulla sellaisella tavalla; rangaistakoon kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi. Jos hän sen teki sellaista aikomatta; olkoon rangaistus kuritushuonetta enintään neljä vuotta taikka vankeutta vähintään kuusi kuukautta.

Yritys on rangaistava.

Vaaran tuottamuksesta rautatien käyttämisessä rangaistakoon syyllinen vähintään viidenkymmenen markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

10 §.

Jos joku, aikoen matkaan saattaa vaaran toisen hengelle tahi terveydelle, tahallansa on turmellut tahi vahingoittanut höyrypannun, höyrykoneen taikka valokaasun tahi ruudin tahi muun samankaltaisen aineen valmistuslaitoksen, vuorikaivoksen, tahi siihen kuuluvan pajaston, kaasu- tahi vesijohdon, sulun, padon tahi muun sellaisen vesirakennuksen, kulkuväylän, sataman, laiturin, sillan, lossin eli lautan, tien tahi kadun, taikka sellaisen aitauksen tahi merkin, joka on asetettu estämään tahi varottamaan maalla uhkaavasta vaarasta; rangaistakoon vankeudella vähintään kahdeksi kuukaudeksi taikka kuritushuoneella korkeintaan neljäksi vuodeksi. Jos hän sen teki sellaista aikomatta; tuomittakoon vankeuteen korkeintaan kahdeksi vuodeksi taikka vähintään sadan markan sakkoon.

Yritys on rangaistava.

Tässä mainitun vahingon tuottamuksesta olkoon rangaistus sakkoa vähintään kolmekymmentä markkaa taikka vankeutta enintään kuusi kuukautta.

11 §.

Joka tahallansa rautatielle tahi sen kuljetusneuvoille tai tarpeistolle, taikka kanava- tahi sulkulaitokselle taikka niiden tarpeistolle, tekee sellaisen teon, joka matkaan saattaa ainoastaan haittaa tahi viivytystä laitoksen käyttämisessä, rangaistakoon vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

Sellaisen haitan tahi viivytyksen tuottamuksesta tuomittakoon sakkoa enintään viisisataa markkaa taikka vankeutta korkeintaan kolme kuukautta.

12 §.

Joka yleiselle telegrafi- tahi telefonilaitokselle taikka sen tarpeistolle tahallansa tekee jotakin, joka estää tahi häiritsee laitoksen käyttämistä, rangaistakoon vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

Sellaisen esteen tuottamuksesta olkoon rangaistus sakkoa enintään viisisataa markkaa taikka vankeutta korkeintaan kolme kuukautta.

13 §.

Joka, aikoen matkaan saattaa vaaran toisen hengelle tahi terveydelle, tahallansa on saattanut laivan uppoamaan taikka karille tahi rantaan ajautumaan, rangaistakoon kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi, ja julistettakoon kansalaisluottamuksensa menettäneeksi. Ellei hän aikonut sellaista vaaraa matkaan saattaa, tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi sekä kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Yritys on rangaistava.

Joka tuottamuksensa kautta on syypää laivan uppoamiseen taikka karille tahi rantaan ajautumiseen, rangaistakoon vähintään viidenkymmenen markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

14 §.

Jos joku, aikoen vesillä kulkeville matkaan saattaa vaaran, tahallansa hävittää, turmelee tahi poistaa valo- tahi tunnusmajakan, valolaivan, valolyhdyn, rastin, viitan, taikka muun laivakulun ohjaukseksi asetetun merkin, taikka sammuttaa tulen, joka vesillä kulkevain ohjaukseksi on vireillä pidettävä, taikka jättää sytyttämättä tulen, jota hän on velvollinen mainittua tarkoitusta varten vireillä pitämään, taikka tekee eksyttävän tulen, taikka pystyttää muun eksyttävän merkin; rangaistakoon kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi sekä menettäköön kansalaisluottamuksensa. Jos hän sen teki sellaista aikomatta; tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi sekä kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Yritys on rangaistava.

Joka tuottamuksensa kautta on syypää vastamainittuun tekoon, rangaistakoon vähintään viidenkymmenen markan sakolla taikka vankeudella enintään yhdeksi vuodeksi.

15 §.

Joka tahallansa myrkyttää vesijohdon, kaivon tahi muun senkaltaisen vesipaikan, taikka ruoka-aineen, juoman, tahi jotakin muuta muiden käytettäväksi sopivaa tai myytäväksi aiottua, taikka sellaiseen tavaraan panee ainetta, jonka hän tietää turmiolliseksi terveydelle, taikka pitää kaupan, myy tahi muulla tavalla levittää sellaista tavaraa, johon hän tietää myrkkyä taikka muuta senkaltaista vaarallista ainetta pannuksi tahi sekoitetuksi, ja pitää tavarain vaarallisuuden salassa, tuomittakoon kuritushuoneeseen vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi sekä kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Yritys on rangaistava.

Jos joku tuottamuksensa kautta on vastasanotulla tavalla matkaan saattanut vaaran ihmisten hengelle tahi terveydelle; rangaistakoon vähintään viidenkymmenen markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

Ruoka-aine, juoma taikka muu tässä mainittu tavara menetettäköön.

16 §.

Joka tahallansa levittää ihmisiin kulkutautia, tuomittakoon kuritushuoneeseen vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi sekä kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Yritys on rangaistava.

Jos joku on syynä toisen sairastumiseen kulkutautiin siten, että rikkoo ohjeen, joka ihmisissä liikkuvan kulkutaudin estämiseksi tahi ehkäisemiseksi on annettu; rangaistakoon vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi taikka vähintään viidenkymmenen markan sakolla.

17 §.

Jos joku sellaisella tahallisella teolla, kuin edellä tässä luvussa mainitaan, on saattanut toiselle kuoleman tahi vaikean ruumiinvamman; noudatettakoon mitä 21 luvun 6 § säättää.

18 §.

Joka tahallansa levittää kulkutautia kotieläimiin, rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan neljäksi vuodeksi taikka vankeudella vähintään kahdeksi kuukaudeksi.

Yritys on rangaistava.

Jos joku tuottamuksensa kautta levittää kulkutautia kotieläimiin siten, että rikkoo ohjeen, joka sellaisen kulkutaudin estämiseksi tahi ehkäisemiseksi on annettu;

tuomittakoon vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi taikka sakkoon.

19 §.

Joka tahallansa myrkyttää laitumen, niityn, rehuvaraston, elukkain juoman, taikka muuta senkaltaista, niin että siitä syntyy yleinen vaara toisen elukoille, rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan neljäksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

20 §.

Jos joku on maksusta ottanut hankkiaksensa, sodan julistamisen jälkeen, sotajoukon tahi sotalaivaston tarpeita, taikka, katovuoden tahi muun sellaisen vaurion jälkeen, elatusvaroja tahi muuta apua hädän torjumiseksi tahi lieventämiseksi, vaan tahallansa jättänyt tehtävänsä määrääjän kuluessa täyttämättä; rangaistakoon vankeudella vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

Jos hän tuottamuksensa kautta on matkaan saattanut sen, että tehtävä jäi täyttämättä; tuomittakoon vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

21 §.

Jos joku tässä luvussa mainitun tuottamuksen kautta on matkaan saattanut vaaran toisen hengelle, terveydelle tahi omaisuudelle, ja jos vaara, ennen kuin siitä vahinkoa tuli, tekijän toimen tahi ilmoituksen kautta poistettiin; olkoon oikeuden harkinnon varassa jättää hänet tuottamuksestaan rankaisematta.

35 Luku.

Omaisuuuden vahingoittamisesta.

1 §.

Joka, ilman laillista oikeutta, tahallansa hävittää tahi vahingoittaa toisen huoneen, aluksen, telegrafin tahi telefonin, rautatien, tien, kadun, sillan, sulun, padon, taikka muun senkaltaisen rakennuksen, tuomittakoon, ellei vahingonteko ole lajiansa muu rikos, josta kovempi rangaistus on säädetty, vankeuteen taikka vähintään viidenkymmenen markan sakkoon.

2 §.

Jos joku tahallansa, ilman laillista oikeutta, hävittää tahi vahingoittaa kiinteän muinaisjäännökseen, julkisen muistopatsaan tahi julkisen muistomerkin, taikka sellaisen kirjan, käsikirjoituksen, tieteellisen esineen taikka taideteoksen tahi teollisuuden tuotteen, joka säilytetään tahi pidetään näytteillä julkisessa kokoelmassa, taikka vahingoittaa tahi hävittää julkisen istutuksen, taikka jotakin, joka yhteiseksi hyödyksi tahi kaunistukseksi on julkiseen paikkaan tahi yleiseen rakennukseen asetettu, taikka hautapatsaan, rangaistakoon vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi taikka sakolla.

3 §.

Sellaisesta tahallisesta ja ilman laillista oikeutta tehdystä toisen irtaimen tahi kiinteän omaisuuden hävittämisestä tahi vahingoittamisesta, josta muualla laissa ei ole säädetty, tuomittakoon syyllinen enintään viidensadan markan sakkoon taikka vankeuteen korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.

Jos vahinko on vähäinen; harkitkoon tuomari, onko muuta kuin vahingonkorvaus tuomittava.

4 §.

Jos vahingonteolla ainoastaan yksityisen oikeutta on loukattu; älköön virallinen syyttäjä tehkö rikoksesta syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteen pantavaksi.

36 Luku.

Petoksesta ja väärennyksestä.

1 §.

Joka, hankkiaksensa itselleen tahi toiselle laitonta aineellista etua, saattaa jollekulle tavarahan tahi rahan tappion siten, että hän, tuomalla esiin valheellisen asianlaidan, taikka vääristämällä tahi salaamalla todellisen, aikaan saa taikka vireillä pitää erehdyksen: niinkuin jos hän myy väärennetyn tavarahan oikeasta, sekoitetun puhtaasta, tahi virheellisen virheettömästä; taikka myy tahi vuokraa saman omaisuuden kahdelle tahi useammalle; taikka ottaa palkollispestin samaksi ajaksi kahdelta tahi useammalta; taikka myymisen, lahjan tahi muun välipuheen varjolla kavaltaa omaisuutta velkojalta, kun ulosotto on tulossa; taikka kaupassa tahi muuten väärin mittaa, punnitsee tahi laskee, taikka muulla tavalla peijaa toisen, tuomittakoon petoksesta sakkoon tahi vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, kuritushuoneeseen korkeintaan kahdeksi vuodeksi ja kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Jos joku tämän tekee ainoastaan saattaaksensa toiselle tavarahan tahi rahan tappion; olkoon sama laki.

Yritys on rangaistava.

2 §.

Jos joku hankkiaksensa itselleen tahi toiselle laitonta aineellista etua, on syyttänyt tuleen palovakuutettua omaisuutta, taikka saattanut merivahinkoon laivan, joka itse taikka jonka lasti tahi rahti on vakuutettu; rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan kuudeksi vuodeksi ja menettäköön kansalaisluottamuksensa, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeudella vähintään kahdeksi kuukaudeksi.

Yritys on rangaistava.

3 §.

Joka, hankkiaksensa itselleen tahi toiselle hyötyä taikka toista vahingoittaakseen, valmistaa väärän tahi väärentää oikeuden tahi muun julkisen viranomaisen tuomiokirjan tahi alkuperäisen pöytäkirjan, kruunun tilikirjan, kirkonkirjan, henkilöuutelon, maakirjan, taikka muun senkaltaisen asiakirjan, joka on yleiseksi hyödyksi ja ojennukseksi, rangaistakoon kuritushuoneella vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi ja menettäköön kansalaisluottamuksensa. Jos hän vääreää tahi väärennettyä asiakirjaa käytti; tuomittakoon kuritushuoneeseen vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi sekä kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Jos rikos tehtiin ilman tässä mainittua aikomusta; olkoon rangaistus vankeutta vähintään kaksi kuukautta.

4 §.

Jos joku on väärentänyt yleisen asiakirjan, jonka julkinen virasto tahi virkamies on antanut, taikka sellaisen asiakirjan valmistanut väärin, ja jos hän sitä käyttää hankkiaksensa itselleen tai toiselle hyötyä taikka toista vahingoittaakseen; rangaistakoon kuritushuoneella vähintään yhdeksi ja enintään neljäksi vuodeksi ja menettäköön kansalaisluottamuksensa, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi taikka sakolla.

Jos väärä asiakirja on matkapassi, mainetodistus, taikka muu senkaltaisen todistus; tuomittakoon vankeutta korkeintaan yksi vuosi taikka sakkoa.

5 §.

Joka valmistaa väärän taikka väärentää kauppakirjan, testamentin, välikirjan, velkakirjan, vekselin, kuitin, kaupanpito-kirjan, taikka muun sellaisen yksityisen asiakirjan, ja sitä käyttää, hankkiaksensa itselleen tahi toiselle hyötyä taikka toista vahingoittaakseen, rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan neljäksi vuodeksi ja menettäköön kansalaisluottamuksensa taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, tahi jos asiakirja on päästökirja, yksityisen antama mainetodistus, tahi muu senkaltaisen todistus, vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi taikka enintään viidensadan markan sakolla.

6 §.

Jos toinen, kuin väärennyksen tekijä, hankkiaksensa itselleen tahi toiselle hyötyä taikka toista vahingoittaakseen, on käyttänyt asiakirjaa, jonka tiesi vääräksi; tuomittakoon niin kuin itse olisi väärennyksen tehnyt.

7 §.

Jos joku, hankkiaksensa itselleen tahi toiselle hyötyä taikka toista vahingoittaakseen, tahallansa on erehdyttänyt sen, jonka asiana on kirkonkirjan, henkilöuutelon taikka muun senkaltaisen yleisen kirjan pitäminen, ja siten saattanut siihen jotakin väärin merkityksi; tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi ja kansalaisluottamuksensa menettäneeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi tahi vähintään viidenkymmenen markan sakkoon. Jos hän väärin merkittyä hyväkseen käytti; rangaistakoon kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi ja menettäköön kansalaisluottamuksensa.

Jos rikos tehtiin ilman tässä mainittua aikomusta; olkoon rangaistus vankeutta korkeintaan yksi vuosi taikka sakkoa.

Jos toinen 1 momentissa mainitussa aikomuksessa käyttää semmoista väärin merkittyä hyväkseen; tuomittakoon niin kuin itse olisi väärän merkitsemisen matkaan saattanut.

8 §.

Mitä ylempänä tässä luvussa säädetään, koskekaan myöskin toisessa maassa kirjoitettua tahi annettua asiakirjaa.

9 §.

Joka, hankkiaksensa itselleen tahi toiselle hyötyä taikka toista vahingoittaakseen, tahallansa ottaa pois, hävittää, liikuttaa, muuttaa taikka väärin panee rajan tahi pyykin, taikka vedenkorkeusmerkin tahi muun samanlaatuisen merkin, tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi ja kansalaisluottamuksensa menettäneeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeuteen korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

Jos teko tapahtui ilman tässä mainittua aikomusta; olkoon rangaistus vankeutta korkeintaan kuusi kuukautta taikka sakkoa enintään viisisataa markkaa.

10 §.

Joka, hankkiaksensa itselleen tahi toiselle hyötyä taikka toista vahingoittaakseen:

1. mukaa tai väärentää karttapaperin, karttamerkin, postimerkin, leimamerkin, tullileiman, taikka muun julkisen verotusmerkin;
2. mittaan, painoon tahi punnitsimeen, taikka tavaraan panee väärän taikka väärentää niissä olevan kruunun leiman tahi muun julkisen merkin, joka on mitan, painon, punnitsimen taikka tavarantoimittajan, taikka väärentää mitan, painon, punnitsimen tahi tavarantoimittajan, joka on oikein leimattu tahi merkitty; taikka
3. panee tavaraan kruunun leiman tahi muun julkisen merkin, jota ei ole siihen tavaraan aiottu;

tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan kahdeksi vuodeksi ja kansalaisluottamuksensa menettäneeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeuteen korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

Jos hän mukaamalla tehtyä tahi väärennettyä esinettä käytti; tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi ja kansalaisluottamuksensa menettäneeksi, taikka vankeuteen enintään kolmeksi vuodeksi.

Jos muu kuin rikoksentekijä edellä mainitussa aikomuksessa on käyttänyt väärennystä itsellensä tahi toiselle hyödyksi; tuomittakoon niin kuin itse olisi sen väärennyksen tehnyt.

Mukaamalla tehty tahi väärennetty esine sekä väärällä leimalla merkitty mitta, paino tahi punnitsin olkoon menetetty. Menetetty olkoon niinkään leimasin, merkkirauta tahi muu kalu, jota on käytetty tahi aiottu käyttää jonkun tässä §:ssä mainitun rikoksen tekemiseen, sekä väärällä merkillä varustettu tavara, joka tavataan väärentäjän luona tahi varastossa tahi pidetään kaupan.

11 §.

Joka uudestaan käyttää tahi panee liikkeesen oikean karttapaperin, karttamerkin, postimerkin taikka muun julkisen verotusmerkin, joka hänen tietensä jo on tarkotukseensa käytetty, rangaistakoon vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi taikka sakolla.

12 §.

Säännökset 10 ja 11 §:ssä koskevat myöskin Venäjän julkisten leimain ja verotusmerkkien mukaamista, väärentämistä ja väärin käyttämistä; samoin vieraankin valtion postimerkkien mukaamista, väärentämistä ja väärin käyttämistä, jos Keisari ja Suuriruhtinas on määrännyt, että ne ovat saman suojeluksen alaiset, kuin Suomen postimerkit.

13 §.

Jos joku pitää kaupan taikka panee liikkeesen tavaraa, johon hänen tietensä on pantu väärä, Suomenmaassa olevan valmistajan, kauppiaan, toiminimen tahi laitoksen merkki; rangaistakoon vähintään viidenkymmenen markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

Sama olkoon laki, kun tavaraan on pantu väärä, toisessa valtiossa olevan valmistajan, kauppiaan, toiminimen tahi laitoksen merkki, jos suomalainen valmistaja, kauppias, toiminimi tahi laitos siinä maassa on samalla tavalla suojeltu, taikka jos joku tässä maassa sellaisen väärennyksen kautta petetään.

Tämän §:n säännöksiä on silloinkin noudatettava, kun tavaraan tahallisesti on pantu merkki, joka on niin toisen käyttämän merkin näköinen, että erehdys helposti saattaa tulla.

37 Luku.

Raharikoksista.

1 §.

Jos joku on:

1. muannut metallirahan, joka on tässä maassa tai sen ulkopuolella käypä, taikka käyvän setelirahan, joka on Suomen pankin tahi muun valtiopankin taikka, koto- tahi ulkomaan hallituksen luvalla, muun rahalaitoksen antama;
2. oikeasta setelirahasta, joka ei enää ole käypä, poistanut käymättömyyttä osottavan merkin taikka jollakin muulla teolla hankkinut sille käyvän rahan näön;
3. oikeata metalli- tahi setelirahaa muuntamalla tehnyt sen näöltään suuremman arvoiseksi; taikka
4. hankkinut tahi tuonut maahan mukaamalla tehtyä tahi väärennettyä metalli- tahi setelirahaa,

ja jos hän sen teki aikoen panna rahan oikeasta tahi käyvästä liikkeesen; rangaistakoon kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, kuritushuoneella korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

Jos hän kaupittelee sellaisen rahan; tuomittakoon kuritushuoneeseen vähintään kolmeksi ja enintään yhdeksäksi vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, korkeintaan kolmeksi vuodeksi.

Tämän §:n mukaan rangaistukseen tuomittu on myöskin julistettava kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Tässä mainittujen rikoksien yritys on rangaistava.

2 §.

Jos toinen, kuin se, joka on mukaamalla tehnyt tahi väärentänyt metalli- tahi setelirahan, taikka hankkinut tai maahan tuonut väärän rahan, taikka ollut sellaisessa rikoksessa osallisena, on sen rahan kaupitellut, vaikka tiesi sen vääräksi; rangaistakoon kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, kuritushuoneella korkeintaan kahdeksi vuodeksi, ja julistettakoon kummassakin tapauksessa kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Yritys on rangaistava.

3 §.

Joka on ottanut vastaan mukaamalla tehdyn tahi väärennetyn metalli- tahi setelirahan oikeasta tahi käyvästä ja jälleen antaa sen sellaisesta liikkeesen, vaikka hän on sen vääräksi huomannut, rangaistakoon vankeudella enintään yhdeksi vuodeksi taikka sakolla. Jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat; olkoon rangaistus vankeutta taikka kuritushuonetta korkeintaan kaksi vuotta.

Yritys on rangaistava.

4 §.

Mitä tässä luvussa säädetään setelirahasta, koskeeseen myöskin sellaista painettua velkaseteliä, pankinseteliä, tahi haltijalle asetettua arvopaperia, jonka Suomen valtio, muu valtio, tahi Suomen pankki, taikka, koto- tahi ulkomaisen hallituksen luvalla, kunta, yhdyskunta, yhdistys, seura, yhtiö tahi yksityinen henkilö on antanut liikkeesen.

Painetuksi on arvopaperi katsottava, vaikka antajan nimi, taikka yksityisiä sanoja tahi numeroita onkin kirjoittamalla siihen pantu.

5 §.

Joka leikkaa, viilaa tai muulla tavoin tahallansa vajentaa täällä tahi ulkomaalla käypää metallirahaa taikka, aikoen antaa sen täysiarvoisesta liikkeesen, rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan kolmeksi vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeudella enintään yhdeksi vuodeksi. Jos hän sen rahan kaupittelee; tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Jos toinen, kuin se, joka rahaa vajensi tahi oli siinä osallisena, on antanut liikkeesen rahan täysiarvoisesta, vaikka hän tiesi sen vajennetuksi; rangaistakoon kuritushuoneella korkeintaan kolmeksi vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeudella enintään yhdeksi vuodeksi. Jos hän itse otti vastaan rahan täysiarvoisesta ja antoi sen samanlaisesta liikkeesen, vaikka oli havainnut sen vajennetuksi; tuomittakoon vankeuteen korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi taikka enintään viiden sadan markan sakkoon.

Tässä §:ssä mainitun kaupittelun yritys on rangaistava.

6 §.

Jos joku, muatakseen tahi väärentääkseen metalli- tahi setelirahan tahi arvopaperin, on valmistanut tahi hankkinut leimasimen, merkkiraudan, kaavan tahi muun siihen kelpaavan työkalun; rangaistakoon sellaisesta valmistelusta vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

7 §.

Mukaamalla tehdyt tahi väärennetyt metalli- tai setelirahat tahi arvopaperit olkoot menetetyt.

Samaten olkoon menetetty leimasin, merkkirauta, kaava ja muu työase, jota on käytetty tahi aiottu käyttää rahan tai arvopaperin mukaamiseen tahi väärentämiseen.

38 Luku.

Epärehellisyydestä ja rangaistavasta voitonpyynnöstä.

1 §.

Jos holhoja, taikka jonkun laitoksen, yhdistyksen tahi seuran omaisuuden hoitaja, taikka uskottu mies tahi konkurssipesän toimitsija tahi muu asiamies on tehtävänsä toimittaessaan tahallansa matkaan saattanut vahinkoa sille, jonka asiata hän oli velvollinen hoitamaan; rangaistakoon epärehellisyydestä sakolla tai vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, enintään kahdeksi vuodeksi.

2 §.

Jos asianajaja hänelle uskotussa asiassa, päämiehensä vahingoksi, auttaa tämän vastapuolta neuvoilla, todisteilla tahi kirjoituksen laatimisella, taikka jos hän tahallansa saattaa päämiehensä vahinkoon; rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla.

Jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat; taikka jos asianajaja, vastoin parempaa tietoansa, on vietellyt päämiehensä käymään oikeutta perättömästä tahi väärästä asiasta; tuomittakoon vähintään kahdensadan markan sakkoon taikka vankeuteen vähintään yhdeksi kuukaudeksi ja enintään yhdeksi vuodeksi, ja julistettakoon kelvottomaksi toisen asiata ajamaan oikeuden tahi muun julkisen viranomaisen edessä.

Jos asianajaja muussa tapauksessa, vastoin parempaa tietoansa, on ottanut toimekseen ja ajanut väärää asiata; tuomittakoon enintään kolmensadan markan sakkoon ja julistettakoon, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, kelvottomaksi ajamaan toisen asiata julkisen viranomaisen edessä.

3 §.

Jos asianajaja tahi muu asiamies, lääkäri, haavuri, kätilöin tahi apteekkari, taikka sellaisen henkilön ammatti-apulainen luvattomasti ilmaisee yksityisen tahi perheen salaisuuden, josta hän ammattitoimessaan on saanut tiedon; rangaistakoon sakolla taikka vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.

4 §.

Joka, toista vahingoittaakseen, hävittää, turmelee, kätkee tahi salaa asiakirjan, joka saattaa olla jonkin oikeuden, oikeussuhteen tahi sitoumuksesta vapautumisen todisteena ja joka ei ole rikosentekijän yksin- oma, rangaistakoon vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi taikka sakolla.

Julkisessa säilyssä olevan asiakirjan hävittämisestä, turmelemisesta tahi kätkemisestä säädetään rangaistus 16 luvussa.

5 §.

Joka luvattomasti ottaa pois tahi kätkee sellaista irtainta omaisuuttansa, jota toinen panttina tahi tunnustodisteena hallitsee tai on oikeutettu pitämään takanansa tahi käyttämään, rangaistakoon sakolla tai vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi, ellei rikos muun lainpaikan mukaan ole kovemmin rangaistava.

6 §.

Joka luvattomasti itse tahi toisen kautta käyttää irtainta omaisuutta, joka ei ole hänen omaansa, vetäköön sakkoa enintään kaksisataa markkaa.

Sama olkoon laki, jos joku kieltäytyy antamasta takaisin panttia, lainaa tahi talletettua tavaraa, sittenkun hänen hallinto-oikeutensa on lakannut.

7 §.

Jos joku, vastoin parempaa tietoansa, kieltää allekirjoituksensa tai sitoumuskirjansa taikka vaatii maksettua velkaa tai pantiksi pantua tahi vuokralle tai lainaksi annettua tahi talteen uskottua tavaraa, jonka hän jo on takaisin saanut; rangaistakoon sakolla taikka vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.

8 §.

Joka tahallansa, ilman lupaa, avaa toisen suljetun kirjeen tahi kirjoituksen, taikka hävittää, kätkee tahi salaa kirjeen tahi kirjoituksen, joka hänen tietensä on asetettu toisen vastaanotettavaksi, rangaistakoon enintään neljänsadan markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan neljäksi kuukaudeksi.

9 §.

Edellä tässä luvussa mainituista rikoksista alkoon virallinen syyttäjä tehkö syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteen pantavaksi, taikka ellei rikosta ole tehnyt holhoja tahi yleisen laitoksen hoitaja taikka, 2 §:ssä mainituissa tapauksissa, asianajaja.

10 §.

Joka sellaisesta velanannosta, josta ei saa ottaa enempää kuin määrätyn vuotuisen koron, on toimituspalkkioksi taikka muuten ottanut tahi edustanut itsellensä korkeamman koron, kuin minkä laki sallii, taikka muusta velanannosta tahi maksu-ajan pidennyksen myöntämisestä on, hyväksensä käyttäen toisen pulaa, ymmärtämättömyyttä tai kevytmielisyyttä, käyvän koron yli ottanut tahi edustanut itselleen aineellista etua, joka on ilmeisessä epäsuhteessa siihen, mitä hän on antanut tahi myöntänyt, rangaistakoon koronkiskomisesta sakolla taikka vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.

Jos joku tekee koronkiskomisen ammatikseen tahi tavakseen, taikka jos koronkiskomista harjotetaan laillisen sopimuksen varjolla tahi vekselillä, taikka jos asianhaarat muuten ovat erittäin raskauttavat; olkoon rangaistus sakkoa enintään kaksituhatta markkaa taikka vankeutta korkeintaan yksi vuosi.

Mitä koronkiskomisella on saatu, annettakoon takaisin.

Joka hyväksensä käyttää tahi luovuttaa saamisen, jonka hän on itselleen hankkinut, tietäen sen koronkiskomisen kautta syntyneeksi, rangaistakoon niin kuin tässä §:ssä on säädetty.

11 §.

Joka, hankkiaksensa itselleen tahi toiselle hyötyä, väärällä ilmoituksella tahi muulla vilpillä pidättää tahi yrittää pidättää kruunulta tahi kunnalta tullimaksua tahi muuta veroa taikka yleistä ulostekoa, vetäköön sakkoa enintään kolmesataa markkaa.

Jos se, minkä hän kavalsi tai yritti kavaltaa, nousee sataan markkaan tahi enempään, taikka jos asianhaarat muuten ovat erittäin raskauttavat, taikka jos hän uusii rikoksen; rangaistakoon vähintään sadan markan sakolla taikka vankeudella vähintään kahdeksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksi vuodeksi.

Tullinalainen tavara tahi sen arvo, samoin astia tahi päällys, jossa tavara säilytetään, olkoon tullimaksun kavaltamisen tahi sen yrittämisen kautta menetetty.

12 §.

Joka luvattomasti maahan tuo tahi yrittää tuoda taikka maasta vie tahi yrittää viedä tavaraa, minkä tuonti tahi vienti on luvaton, rangaistakoon salakuljetuksesta vähintään sadan markan sakolla taikka vankeudella vähintään kahdeksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksi vuodeksi.

Tavara tahi sen arvo, samoin astia tahi päällys, jossa tavara säilytetään, olkoon näissä tapauksissa menetetty.

39 Luku.

Konkurssirikoksista.

1 §.

Jos velallinen on joutunut konkurssitilaan, ja jos havaitaan, että hän, saavuttaaksensa itselleen tahi toiselle aineellista etua, on:

1. valhenimellä, oston kautta tahi muulla tavoin, hankkinut itsellensä omaisuutta, ja varojansa ilmiantaessaan sen salannut, taikka myymisen, lahjan tai muun välipuheen varjolla kavaltanut velkojiltaan jotakin heille luovutettavaa;
2. muulla tavalla kätkenyt, salannut, vienyt pois tahi hukannut jotakin, joka konkurssin alussa oli hänen omaansa;
3. ilmoittanut tahi omaksensa tunnustanut olemattoman velan tahi muun sitoumuksen; taikka
4. harjoittaessaan kauppaa tahi muuta elinkeinoa, josta on kirjaa pidettävä, kirjoittanut kirjansa väärin, taikka sen hävittänyt, sitä muutellut, sen kätkenyt tahi tehnyt mahdottomaksi lukea;

tuomittakoon petollisena velallisena kuritushuoneeseen korkeintaan kuudeksi vuodeksi ja kansalaisluottamuksensa menettäneeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeuteen vähintään kahdeksi kuukaudeksi.

2 §.

Jos velallinen joutuu konkurssitilaan, ja jos havaitaan, että hän on:

1. tietäen itsensä kykenemättömäksi täyttämään sitoumuksensa, lahjoittamisen taikka muun, seurauksiltaan siihen verrattavan toimen kautta, luovuttanut sen arvoista tavaraa, taikka sitoutunut vastaamaan sellaisesta summasta, että siitä on tahi olisi saattanut olla velkojille tuntuva vahinko;
2. itse haettuaan lupaa omaisuutensa luovuttamiseen, taikka saatuansa tietää velkojan

hakeneen häntä siihen velvoitettavaksi, yli tarpeensa myynyt tahi tahallansa hävittänyt taikka muulla tavalla hukannut jotakin omaisuudestaan; taikka

3. osottanut niskoitlemista siten, että on kieltäytynyt tekemästä velallisvalan, taikka antamasta velkojilleen pesää koskevia tarpeellisia tietoja, ja, siitä lain mukaan velka- tai muussa vankeudessa oltuaan, edelleen niskoitellut;

rangaistakoon, ellei hän näytä täysin tyydyttäneensä velkojiansa, epärehellisenä velallisena vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

3 §.

Jos velallinen on joutunut konkurssitilaan, ja jos havaitaan, että hän on:

1. talouteensa tai yksityisiin menoihinsa käyttänyt, taikka pelissä tahi muussa siihen verrattavassa toimessa, jonka loppupäätös oli yksinomaan sattumuksen varassa, taikka veijaten vekselikaupoissa, taikka kevytmielisesti johonkin sitoumukseen ruveten, menettänyt summia, jotka eivät olleet kohtuullisessa suhteessa hänen oloihinsa ja varoihinsa;
2. harjoittaessaan kauppaa tahi muuta elinkeinoa, josta on kirjaa pidettävä, huolettomasti toimittanut kirjanpitoa;
3. tultuansa sellaiseen häviötilaan, että hänen olisi pitänyt käsittää itsensä kykenemättömäksi täyttämään sitoumuksensa, myymällä tavaraa ilmeiseen polkuhintaan taikka muulla sellaisella tavalla, hankkinut itselleen rahavaroja, taikka, viivyttääkseen konkurssiin joutumistaan, jatkanut kauppaansa tahi elinkeinoansa ja sillä aikaa ottanut lainaksi rahaa tahi tavaraa;
4. viimeisten kolmenkymmenen päivän kuluessa ennen konkurssin alkua kerännyt sisään rahaa, ottanut vastaan tavaraa, taikka luovuttanut omaisuutta, tekemättä siitä tyydyttävää tiliä, taikka sanotun ajan kuluessa puoltanut jotakuta velkojaa antamalla hänelle maksun, pantin tahi muun vakuuden sellaisesta saamisesta, joka ei ollut maksettavaksi joutunut; taikka
5. omaksi hyväkseen tahi muulla tavalla vastoin määräystä käyttänyt rahaa tahi tavaraa, joka oli määrättyä tarkotusta varten hänelle uskottu;

rangaistakoon, ellei hän näytä täysin tyydyttäneensä velkojiansa, huolimattomana tahi kevytmielisenä velallisena vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi,

4 §.

Jos velallinen velan tähden karkaa, eikä palaa neljän kuukauden kuluessa siitä, jolloin karkasi; rangaistakoon, jos hänet tavataan ja hän ei näytä täysin tyydyttäneensä velkojiansa, vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

5 §.

Jos konkurssiin luovutetun omaisuuden omistaja on laitos, yhdistys, seura, yhtiö, taikka kaupan tahi muun elinkeinon harjoittaja, joka ei itse hoida liikettänsä; olkoon se, jolle omaisuuden hoito oli uskottu, konkurssirikoksia koskevien säännöksiä alainen.

6 §.

Konkurssipesän velkoja, joka äänestä, mikä hänellä on velkojain kokouksessa, velalliselta taikka tämän puolesta toiselta on edustanut itselleen erityistä etua, taikka muuten velallisen kanssa salaa tehnyt välipuheen erityisestä, itselleen tulevasta edusta, rangaistakoon sakolla taikka vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

7 §.

Muista tässä luvussa, paitsi 1 §:ssä, mainituista rikoksista älköön virallinen syyttäjä tehkö syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut niitä syytteeseen pantaviksi.

40 Luku.

Virkamiesten virkarikoksista.

1 §.

Jos virkamies on ottanut vastaan, itsellensä edustanut tahi vaatinut lahjoman, edistääksensä vääryyttä virassaan; pantakoon viralta ja julistettakoon maan palvelukseen kelpottomaksi sekä rangaistakoon sitä paitse, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

Jos hän muuten jostakin virkatoimestaan on ottanut vastaan, itsellensä edustanut tahi vaatinut hyväntekijäisiä tahi sivutuloa, johon hänellä ei ole oikeutta; vetäköön sakkoa tahi erotettakoon viran toimittamisesta, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, pantakoon viralta.

Lahjoma tahi sen arvo menetettäköön, ja hyväntekijäiset tahi sivutulo annettakoon takaisin.

2 §.

Jos tuomari tahi muu virkamies tahallansa tekee vääryyttä tuomitessaan tahi päättäessään; erotettakoon viran toimittamisesta, taikka pantakoon viralta sekä julistettakoon maan palvelukseen kelvottomaksi. Jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat; tuomittakoon rikollinen vankeuteen ja pantakoon samalla viralta sekä julistettakoon maan palvelukseen kelvottomaksi.

Jos joku sen rikoksen johdosta tuli syyttömästi tahi liian ankarasti rangaistuksi; tuomittakoon rikollinen, jos rikos on sen arvoinen, kuritushuoneeseen vähintään neljäksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi tahi elinkaudeksi, ja pantakoon samalla viralta sekä julistettakoon kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

3 §.

Jos Keisarin ja Suuriruhtinaan käskynhaltija, taikka joku muu, jonka virkansa puolesta tulee panna rikoksia syytteen, saattaa jonkun, jonka hän tietää syyttömäksi, oikeuden tahi viranomaisen edessä syytteen alaiseksi; rangaistakoon väärästä ilmiannosta niin kuin 26 luvussa säädetään, ja erotettakoon samalla viran toimittamisesta, taikka pantakoon viralta ja julistettakoon maan palvelukseen kelvottomaksi.

4 §.

Jos virkamies tahallansa on pannut tahi panettanut täytäntöön rangaistuksen, jonka täytäntöönpanon hän tietää luvottomaksi, taikka kovemman rangaistuksen, kuin mitä tuomittu oli; pantakoon viralta ja julistettakoon maan palvelukseen kelvottomaksi sekä tuomittakoon sitä paitse kuritushuoneeseen vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.

Jos täytäntöön pantu rangaistus oli sakkoa, taikka jos asianhaarat muuten ovat erittäin lieventävät; tuomittakoon rikollinen viran toimittamisesta erotettavaksi taikka vankeuteen korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

5 §.

Jos virkamies, jonka valvonnan alaisena vanki on, taikka joka on velvollinen häntä vartioimaan tahi saattamaan, tahallansa päästää hänet irti taikka tahallisesti edistää vangin karkaamista; pantakoon viralta ja julistettakoon maan palvelukseen kelvottomaksi sekä rangaistakoon sitä paitse kuritushuoneella korkeintaan viideksi vuodeksi. Jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät; tuomittakoon syyllinen viralta pantavaksi sekä vankeuteen vähintään kolmeksi kuukaudeksi.

Yritys on rangaistava.

Jos sellainen virkamies tuottamuksensa kautta on vangin karkaamiseen syyppää; tuomittakoon erotettavaksi

viran toimittamisesta taikka sakkoon, taikka vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi ja viralta pantavaksi.

6 §.

Jos virkamies, hankkiakseen itselleen tahi toiselle hyötyä taikka toista vahingoittaakseen, vastoin parempaa tietoansa, on:

1. tuomiokirjaan, pöytäkirjaan, kruunun tilikirjaan, kirkonkirjaan, henkiluetteloon, maakirjaan, tahi muuhun asiakirjaan, jota hän on velvollinen pitämään tahi ulosantamaan, valheellisesti merkinnyt tahi todistanut jotakin, joka voi vaikuttaa toisen oikeuksiin tahi oikeussuhteisiin;
2. väärin pannut rajan tai pyykin taikka vedenkorkoa osottavan tai muun senkaltaisen merkin; taikka
3. väärin käyttänyt hänelle uskottua leimaamista tahi merkitsemistä;

pantakoon viralta ja julistettakoon kansalaisluottamuksensa menettäneeksi sekä rangaistakoon sitä paitse kuritushuoneella vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi.

Sama olkoon laki, jos virkamies edellämainitussa aikomuksessa väärentää, taikka tahallansa hävittää, turmelee, kätkee tahi salaa asiakirjan, joka viran puolesta on hänen saatavissaan tai hänelle uskottu.

Joka sellaisen rikoksen tekee ilman sanottua aikomusta, tuomittakoon vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, sitä paitse viralta pantavaksi.

7 §.

Jos virkamies kavaltaa rahaa tahi muuta, mitä hän virkansa puolesta on vastaan ottanut tahi hallussaan pitää; rangaistakoon vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi ja pantakoon samalla viralta taikka erotettakoon viran toimittamisesta. Jos kavalletun arvo on tuhatta markkaa suurempi, taikka jos asianhaarat muuten ovat erittäin raskauttavat; tuomittakoon syyllinen viralta pantavaksi ja maan palvelukseen kelvottomaksi sekä kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi.

Jos hän kykenee heti korvaamaan mitä on kavaltanut tahi antamaan siitä vakuuden; pantakoon viralta taikka erotettakoon viran toimittamisesta.

Jos hän, salatakseen kavaltamisen, on kirjoittanut väärän tahi väärentänyt tililaskun tahi kirjan, taikka kätkenyt tahi salannut tililaskun, kirjan tahi muun sellaisen asiakirjan, taikka tuonut esiin tietensä väärän otteen tililaskusta tahi kirjasta taikka tietensä väärän, niihin kuuluvan todisteen; tuomittakoon, vaikka korvaakin kavaltamansa tahi antaa siitä vakuuden, viralta pantavaksi ja kuritushuoneeseen vähintään kahdeksi ja

enintään kymmeneksi vuodeksi; julistettakoon myöskin maan palvelukseen kelvottomaksi, taikka, jos rikos on sen arvoinen, kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

8 §.

Virkamies, joka tahallansa jollekulle panee tahi joltakulta ottaa muuta tahi suurempaa veroa, tullia tai muuta yleistä ulostekoa, kuin minkä tämä laillisesti on velvollinen maksamaan, taikka minkä hän tietää siitä jo maksetuksi, pantakoon viralta taikka erotettakoon viran toimittamisesta.

Jos hän sen teki oman voiton pyynnöstä; pantakoon viralta ja julistettakoon maan palvelukseen kelvottomaksi sekä rangaistakoon sitä paitse vankeudella vähintään kuudeksi kuukaudeksi taikka kuritushuoneella enintään neljäksi vuodeksi.

9 §.

Jos virkamies, veroa, tullia tahi muuta yleistä ulostekoa maksettavaksi kirjoittaessaan tahi ylöskantaessaan, tahallansa vääryydellä pyyhkii sitä joltakulta pois; pantakoon viralta taikka erotettakoon viran toimittamisesta taikka vetäköön sakkoa.

Jos hän sen teki oman voiton pyynnöstä; tuomittakoon viralta pantavaksi sekä vankeuteen tai kuritushuoneeseen korkeintaan kolmeksi vuodeksi.

10 §.

Virkamies, joka, oman voiton pyynnöstä, itse taikka toisen kautta kehottaa tahi viettelee maassa olevaa yhteisöä varojen kokoamiseen, maksuihin, kuluihin tahi työhön, pantakoon viralta taikka erotettakoon viran toimittamisesta taikka vetäköön sakkoa.

Jos hän sellaista, vapaaehtoisesti tarjotun nimellä, otti vastaan; rangaistakoon sakolla, ja antakoon lahjan takaisin.

11 §.

Jos virkamies ottaa antimen tahi suosiolahjan vieraalta vallalta, ja ellei hän ennen tahi kohta jälkeen ole pyytänyt siihen Keisarin ja Suuriruhtinaan lupaa; vetäköön sakkoa tahi erotettakoon viran toimittamisesta, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, pantakoon viralta.

12 §.

Jos se, jonka lain mukaan tulee liittää avio, on sen tehnyt ennen laillista kuuluttamista, taikka niiden kesken, jotka laillisen esteen takia eivät saa mennä toisilleen aviopuolisoiksi; rangaistakoon vankeudella taikka sakolla.

Jos hän on maan evankelis-lutherilaisen seurakunnan pappi; noudatettakoon kirkkolain säännöksiä.

13 §.

Jos pappi on vihkinyt lesken ennen kuin pesänositus on tapahtunut, taikka jos se, jonka lain mukaan tulee liittää avio, on sen tehnyt ennen pesänositusta; rangaistakoon sakolla, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, erotettakoon viran toimittamisesta tahi vetäköön sakkoa vähintään kaksisataa markkaa.

14 §.

Postivirkamies, joka luvattomasti avaa, hävittää, kätkee tahi salaa kirjeen tahi muuta postille uskottua, taikka auttaa toista sellaisessa teossa, tahi tahallansa sallii hänen sitä tehdä, rangaistakoon vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi taikka sakolla, ja, jos rikos on sen arvoinen, pantakoon samalla viralta.

15 §.

Telegrafi-laitoksen virkamies, joka väärentää, tahi luvattomasti avaa, hävittää, kätkee tahi salaa sähkösanoman tahi laitoksen lähetettäväksi uskotun kirjoituksen, taikka ilman lupaa antaa sen sisällyksestä toiselle tiedon, taikka auttaa toista sellaisessa teossa, tahi tahallansa sallii hänen sitä tehdä, rangaistakoon vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi taikka sakolla, ja, jos rikos on sen arvoinen, pantakoon samalla viralta.

16 §.

Jos se, joka on katsastajana tahi palveluksessa rautatiellä, kanavalla, sululla, yleisessä telegrafi-laitoksessa tahi valomajakassa, taikka jonka valvonnan alaisena merimerkki on, tahallansa tahi tuottamuksensa kautta tekee 34 luvun 9, 10, 11, 12 tahi 14 §:ssä nimitetyn rikoksen, joko niissä §:ssä mainitulla teolla taikka laiminlyömällä mitä hänen tulee toimensa puolesta vaarinottaa; rangaistakoon, asian laadun mukaan, niin kuin sanotuissa §:ssä säädetään, ja, jos hän tuomitaan kuritus- tahi vankeusrangaistukseen, pantakoon samalla viralta sekä julistettakoon vatedes kelpaamattomaksi toimimaan siinä laitoksessa, jonka palveluksessa hän oli, taikka muussa samankaltaisessa laitoksessa.

17 §.

Ellei rautatien, kanavan, sulun, yleisen telegrafi-laitoksen taikka luotsi- tai majakkalaitoksen johtaja, saatuaan tiedoksensa lopullisen tuomion, jonka kautta joku on 16 §:n mukaan julistettu viralta pantavaksi, heti erota häntä palveluksesta; rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi.

Sama olkoon laki, jos se, jolla on tieto tuomiosta, minkä kautta joku on 16 §:n mukaan julistettu kelpaamattomaksi jossakin laitoksessa toimimaan, asettaa tuomitun sellaisen laitoksen palvelukseen.

18 §.

Jos esimies tahallansa viettelee käskynsä alaista virkamiestä virkarikokseen; rangaistakoon, jos rikos tapahtuu, yllyttäjänä siihen.

Jos hän tietää, että hänen käskynsä alaisella on virkarikos tekeillä, vaan ei koeta estää sen täyttämistä; rangaistakoon sakolla tahi erotettakoon viran toimittamisesta, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, pantakoon viralta.

19 §.

Jos esimies käskynsä alaiselta virkamieheltä ottaa lainaksi varoja, jotka hänen tietensä ovat tälle viran puolesta uskotut; pantakoon viralta tahi erotettakoon viran toimittamisesta.

Jos esimies käskynsä alaiselta ylöskantomieheltä tahi tilintekijältä ottaa lainaksi sellaisia varoja, joita tämä ei hallitse virkansa puolesta; rangaistakoon sakolla.

20 §.

Jos virkamies tahallansa, virkaansa toimittaessaan, rikkoo muulla kuin tässä laissa mainitulla tavalla, ja jos hän sen tekee hankkiaksensa itselleen tahi toiselle hyötyä taikka toista vahingoittaakseen; pantakoon viralta ja, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, julistettakoon sitä paitse maan palvelukseen keltottomaksi.

Jos hän sen tekee sellaista aikomatta; rangaistakoon sakolla taikka erotettakoon viran toimittamisesta, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, pantakoon viralta.

21 §.

Jos virkamies, huolimattomuudesta, laiminlyömisestä tahi varomattomuudesta tekee virkavirheen, ja jos erityistä rangaistusta ei ole siitä säädetty; tuomittakoon, ellei virhe ole niin vähäinen, että hänen sopii päästä ainoastaan varoituksella, sakkoon tahi erotettavaksi viran toimittamisesta, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, viralta pantavaksi.

Sama olkoon laki, jos virkamies ymmärtämättömyydestä tahi taitamattomuudesta tekee virkavirheen.

Jos virkamies, luvottomasti tahi estettä ilmoittamatta, on ollut viran toimituksesta poissa kahta kuukautta kauemmin; menettäköön virkansa.

22 §.

Jos virkamies virkaansa toimittaessaan tekee yleistä lakia vastaan muun rikoksen kuin tässä luvussa mainitun, ja jos rikos ei ole virkavirhe; on se seikka, että se on virassa tapahtunut, kuitenkin katsottava raskauttavaksi.

41 Luku.

Kirkollista järjestystä koskevain määräysten rikkomisesta.

1 §.

Jos evankelis-lutherilaisen seurakunnan jäsen ilman kirkkoherran lupaa, sillä ajalla, jolloin yhteistä jumalanpalvelusta seurakunnassa toimitetaan, pitää tahi panee toimeen yksityisen hartaushetken, jota ei saata kotohartaudeksi katsoa, ja jos hän ennen on saanut kirkkolain säättämän varoituksen; vetäköön sakkoa enintään sata markkaa.

2 §.

Jos evankelis-lutherilaisen seurakunnan jäsen vastoin kirkkoneuvoston kieltoa on pitänyt opetuspuheita yksityisessä hartausseurassa, jota ei saata kotohartaudeksi katsoa; vetäköön sakkoa enintään viisisataa markkaa.

3 §.

Jos evankelis-lutherilaisen seurakunnan jäsen, joka suosii harhaoppia, koettaa siihen vietellä toista, ja siten saattaa häiriötä ja pahennusta seurakuntaan; vetäköön sakkoa enintään viisisataa markkaa.

4 §.

Jos evankelis-lutherilaisen seurakunnan jäsen jää pois lukukinkeriltä, jossa hän on velvollinen olemaan saapuvilla, taikka jos hän on estänyt lapsensa tahi muun käskynsä alaisen lukukinkerillä tahi rippikoulussa käymästä; rangaistakoon, ellei hän kirkkolaissa säädetystä varotuksesta ole ottanut ojentuakseen, enintään viidenkymmenen markan sakolla.

5 §.

Edellä tässä luvussa mainituista rikoksista alkoon virallinen syyttäjä tehkö syytettä, ellei asiata ole annettu oikeuden haltuun siinä järjestyksessä kuin kirkkolaki määrää.

6 §.

Joka sapattina tekee käsi- tahi muuta työtä, jonka sopii tuonnemmaksi jättää, ja jota ei tehdä omaksi tahi toisen hätätarpeeksi, vetäköön sakkoa enintään viisikymmentä markkaa.

Sapattia kestää kello kuudesta aamulla kello kuuteen illalla sunnuntaina tahi kirkollisena juhlapäivänä, joka lain mukaan yleisesti pyhänä pidetään.

7 §.

Joka sapattina pitää rihkamakaupan tahi muun senkaltaisen kauppapuodin avoinna, taikka sapattina jälkeen kello yhdeksän aamulla harjottaa torikauppaa, vetäköön sakkoa enintään sata markkaa.

8 §.

Jos joku sapattina tekee rikoksen; on se seikka, että rikos sellaisena aikana tehdään, katsottava raskauttavaksi, ellei rikos ole sitä laatua, että sen voi ainoastaan sapattina tehdä.

42 Luku.

Valtion turvallisuutta tahi yleistä järjestystä varten annettujen määräysten rikkomisesta.

1 §.

Joka luvottomasti tekee piirroskuvan linnoituksesta, taikka julkaisee sellaisen kuvan, rangaistakoon enintään kahdensadan markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi.

2 §.

Jos se, joka ei ole Suomen kansalainen, on menettänyt oikeuden oleskella maassa ja, ilman asianomaista lupaa, kuitenkin tulee takaisin; rangaistakoon vankeudella korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi.

3 §.

Jos joku päästökirjaan, taikka yksityiseen mainetta, köyhyyttä, allekirjoituksen omakätisyyttä tahi muuta sellaista koskevaan todistukseen panee valheellisen ilmoituksen, ja jos hän tietää, että toinen saattaa siitä joutua vahinkoon; vetäköön sakkoa enintään sata markkaa.

4 §.

Joka, erehdyttäöksensä viranomaista, sanoo nimensä, säätynsä tahi ammattinsa muuksi, kuin mikä se on, rangaistakoon enintään kolmensadan markan sakolla.

5 §.

Joka, erehdyttäöksensä viranomaista tai yksityistä, käyttää toisen matkapassia, päästökirjaa tahi senkaltaista todistusta, vetäköön sakkoa enintään kolmesataa markkaa.

6 §.

Joka tahallansa jättää noudattamatta tahi rikkoo määräyksiä, jotka ovat annetut luvattoman tavarankuljetuksen estämiseksi, vetäköön sakkoa vähintään kolmekymmentä ja enintään viisisataa markkaa. Jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, taikka jos rikos uusitaan; olkoon sakko vähintään sata markkaa.

Jos joku huolimattomuudesta tekee tässä mainitus rikoksen; vetäköön sakkoa vähintään kaksikymmentä ja enintään neljäsataa markkaa.

7 §.

Joka yleisellä tiellä, kadulla, kulkuväylällä, tahi muussa julkisessa paikassa, taikka julkisessa toimituksessa tahi yleisessä kokouksessa meluamalla tahi kiroilemalla häiritsee rauhaa, taikka harjottaa muuta ilkivaltaa, taikka matkaan saattaa häiriötä antamalla tulipalon tahi muun vaaran merkin, vaikka tietää, ettei sellaista vaaraa olekaan, rangaistakoon enintään kolmensadan markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi.

8 §.

Joka maksusta harjottaa tietäjääntointa, loihtimista tahi muuta senkaltaista taikausta, vetäköön sakkoa enintään kaksisataa markkaa.

43 Luku.

Hyviä tapoja koskevain määräysten rikkomisesta.

1 §.

Jos joku panee toimeen arpajaiset, joissa on voittona rahaa, taikka rahan ohessa muuta tavaraa, taikka myy, tahi pitää kaupan niiden arpoja; rangaistakoon sakolla. Jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat; olkoon rangaistus sakkoa enintään kaksituhatta markkaa.

Mitä tässä on säädetty arpajaisista, koskekoon myöskin muuta tointa, jonka kautta, ilman asianomaista lupaa, yhdelle tahi useammalle siinä osalliselle rahana tahi raha-arvona tarjotaan luvattu ja arpomisen tahi muun siihen verrattavan toimituksen jälkeen saatava voitto, joka on isompi kuin se, mitä itsekullekin osalliselle tarjotaan.

2 §.

Joka, ilman asianomaista lupaa, panee julkiset tavara-arpajaiset toimeen, taikka myy tahi pitää kaupan niiden arpoja, vetäköön sakkoa enintään kaksisataa markkaa.

3 §.

Joka myy, tahi pitää kaupan arpoja maan ulkopuolella pidettäviin arpajaisiin, rangaistakoon vähintään neljänsadan ja enintään neljäntuhannen markan sakolla.

4 §.

Joka pitää huonetta uhkapelin harjottamista varten, taikka ravintolassa tahi muussa julkisessa paikassa panee toimeen sellaisen pelin, rangaistakoon sakolla taikka vankeudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

Jos ravintolan tahi muun senkaltaisen julkisen paikan omistaja tahi hoitaja sallii siellä uhkapeliä harjotettavan; vetäköön sakkoa enintään viisisataa markkaa, ja, jos hän rikoksen uusii, menettäköön sitä paitse oikeutensa harjottaa tahi hoitaa ravintolaliikettä tahi muuta sellaista elinkeinoa.

Joka ottaa osaa uhkapeliin, joko sellaisessa paikassa, kuin tässä §:ssä mainitaan, taikka muualla, rangaistakoon enintään kahdensadan markan sakolla.

Raha ja muu tavara, joka pelipöydältä tahi pelipankista tavataan, olkoon menetetty.

5 §.

Joka omaa tai toisen eläintä kohdellessaan on osottanut ilmeistä julmuutta; rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla tahi vankeudella korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi.

6 §.

Joka yleisellä tiellä, kadulla tahi muulla julkisella paikalla, tahi yleisessä kokouksessa on juovuksissa ja sen kautta matkaan saattaa pahennusta, rangaistakoon juopumuksesta enintään sadan markan sakolla.

Jos virkamies virkatoimissaan tavataan juovuksissa, rangaistakoon vähintään viidenkymmenen ja enintään kolmensadan markan sakolla, taikka erotettakoon viran toimittamisesta, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, pantakoon viralta.

Maan evankelis-lutherilaisen kirkon papille, joka tavataan juopuneena, säädetään rangaistus kirkkolaissa.

7 §.

Joka viettelee kahdeksaatoista vuotta nuoremman nauttimaan päihdyttävää juomaa, niin että tämä siitä juopuu, rangaistakoon enintään kahdensadan markan sakolla.

8 §.

Jos joku anniskelupaikassa havaitaan niin juopuneeksi, että hän tarvitsee kaitsemista, ja jos häntä ei tarpeenmukaisesti hoidella; vetäköön anniskelupaikan isäntä tahi hoitaja sakkoa enintään kaksisataa markkaa ja menettäköön sitä paitse, jos useammasti on rikoksen uusinut, oikeutensa harjottaa tahi hoitaa anniskelua.

Jos anniskelupaikan isäntä tahi hoitaja antaa päihdyttävää juomaa juopuneelle tahi sille, joka ei ole viittätoista vuotta täyttänyt; rangaistakoon niin kuin tässä on sanottu.

44 Luku.

Hengen, terveyden tahi omaisuuden suojelemiseksi annettujen määräysten rikkomisesta.

1 §.

Joka jättää ladatun ampuma-aseen, taikka räjähdys-ainetta, myrkkyä tahi muuta hengenvaarallista ainetta sellaiseen paikkaan, että lapsi tahi muu ihminen ymmärtämättömyydestä saattaa sillä vahinkoa tehdä, taikka muuten varomattomasti pitelee sellaista asetta tahi ainetta, vetäköön sakkoa enintään sata markkaa.

2 §.

Joka, tietäen toisen olevan todellisessa hengenvaarassa, on tälle antamatta tahi hankkimatta sellaista apua, minkä hän, saattamatta itseään tahi ketään muuta vaaraan, voi aikaan saada, vetäköön sakkoa enintään kolmesataa markkaa.

3 §.

Joka hautaa jonkun ennen kuin varmaan tietää hänet kuolleeksi, rangaistakoon enintään kolmensadan markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi.

Sama olkoon laki, jos ruumis haudataan ennen kuin asianmukainen ilmoitus kuolemasta on tehty.

4 §.

Joka ilman laillista oikeutta valmistaa, pitää kaupan tahi muulla tavoin toiselle jättää myrkkyä tahi muuta sellaista hengenvaarallista ainetta, rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi.

Sama olkoon laki, jos joku, ilman laillista oikeutta, valmistaa, taikka pitää varastossa tahi kaupan ruutia tahi muuta räjähdysainetta.

Luvattomasti valmistettu tahi kaupan tai varastossa pidetty aine menetettäköön.

5 §.

Joka pitää kaupan tahi myy ruokatavaraa tahi juomaa, joka pilaantumisen tähden tahi muuten hänen tietensä on terveydelle vahingollista, vetäköön sakkoa enintään viisisataa markkaa.

Kaupan pidetty tavara menetettäköön.

6 §.

Jos joku rikkoo ohjeen, joka ihmisissä liikkuvan kulkutaudin estämiseksi tahi ehkäisemiseksi on annettu; rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla.

Joka rikkoo ohjeen, joka kotoeläimissä liikkuvan kulkutaudin estämiseksi tahi ehkäisemiseksi on annettu, vetäköön sakkoa enintään kaksisataa markkaa.

7 §.

Jos jollakulla on omanaan tahi vartioitavana koto-eläin tahi kesytön eläin, joka hänen tietensä on ihmisille vaarallinen, ja jos hän ei pidä sitä suljetussa paikassa tahi tarkasti kytkettynä; vetäköön sakkoa enintään kaksisataa markkaa, ja eläin tapettakoon, jos siihen on aihetta.

8 §.

Joka, ilman pakkoa, usuttaa koiraa ihmisten, taikka juhdan tahi muun kotoeläimen päälle, vetäköön sakkoa enintään sata markkaa.

Sama olkoon laki, jos koiran omistaja tahi hoitaja ei pidätä tahi koeta pidättää koiraa ihmisiä tahi kotoeläimiä hätyyttämästä.

9 §.

Jos joku rikkoo ohjeen, joka laivain yhteentörmäyksen estämiseksi on annettu; rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi.

10 §.

Joka johtaa tahi toimittaa rakennustyötä, kaivon-, sillan- tahi tientekoa, taikka muuta senkaltaista, eikä ryhdy tarpeellisiin varokeinoin estääksensä vaaran ihmisiltä, taikka rakentaa niin, että siitä sellainen vaara syntyy, rangaistakoon sakolla taikka vankeudella korkeintaan neljäksi kuukaudeksi.

11 §.

Joka sellaiseen paikkaan, missä ihmisiä tavallisesti liikkuu, taikka sen ääreen jättää kellarin, kaivon, kuopan, avannon tahi muun sellaisen aukon tahi jyrkänteen peittämättä, aitaamatta, taikka vaarinpitoa tahi tarpeenmukaista merkkiä vaille, niin että siitä syntyy muille vaara, vetäköön sakkoa enintään sata markkaa.

12 §.

Jos yleisellä tiellä tahi kadulla olevaan siltaan tahi rumpuun, taikka tien varrella olevaan käsipuuhun ilmestyy sellainen vika, joka on kulkeville vaaraksi, ja jos vikaa ei heti korjata; taikka jos sellaista vikaa yleisellä tiellä olevasta lossista tahi lauttasillasta ei heti paranneta; taikka jos talvitietä ei johdeta avannon tai railon ohitse tahi siltaa panna sen ylitse; vetäköön se, jonka tulee pitää tie kunnossa, sakkoa enintään sata markkaa.

Jos yleisen lossin tahi lauttasillan kulku lakkautetaan; vetäköön se, joka on velvollinen sitä pitämään, sakkoa enintään viisisataa markkaa.

13 §.

Joka yleiselle tielle, kadulle tahi torille taikka sen ääreen viskaa, kaataa, ripustaa tahi pystyttää jotakin, josta toinen taikka toisen rakennus tahi aitaus saattaa vahingoittua tahi ryvettyä, vetäköön sakkoa enintään sata markkaa.

14 §.

Jos joku luvattomasti panee yleiselle tielle, kadulle tai torille jotakin, joka liikettä haittaa, taikka jos se, jonka pitäisi haitta poistaa, jättää sen tekemättä; vetäköön sakkoa enintään sata markkaa.

Sama olkoon laki, jos joku ilkeydestä tahi vallattomuudesta estää toisen kulkua yleisellä tiellä, kadulla tahi torilla.

15 §.

Joka avaa toisen veräjän tahi hilan, eikä sitä jälleen sulje, vetäköön sakkoa, jos asianomistaja rikoksesta syyttää tahi sen syytteen ilmoittaa, enintään kaksikymmentä markkaa.

16 §.

Joka kaupungissa, kauppalassa tahi kylässä hurjasti ajaa tahi ratsastaa kadulla, torilla tahi yleisellä tiellä, taikka siinä opettaa hevosta, vetäköön sakkoa enintään viisikymmentä markkaa.

17 §.

Jos joku kaupungissa, kauppalassa tahi kylässä kadulle, torille tahi tielle jättää vartioimatta hevosen tahi muun elukan, joka saattaa ihmisiä vahingoittaa; vetäköön sakkoa enintään viisikymmentä markkaa.

18 §.

Jos seppä avaa lukon, taikka tekee siihen avaimen, ilman sen lupaa, jolla on oikeus se lukko avata, taikka jos hän uskoo tiirikan tahi väärän avaimen sille, jota hänellä on syytä epäillä; vetäköön sakkoa enintään kaksisataa markkaa.

Jos hän pitää tiirikan tahi väärän avaimen huonossa tallessa, niin että toinen voi sen käsiinsä saada; vetäköön sakkoa enintään sata markkaa.

19 §.

Irtolainen, jolta tavataan tiirikka tahi väärä avain, rangaistakoon enintään kahdensadan markan sakolla.

Sama olkoon laki, jos palkollisella, ilman isäntänsä lupaa, on tiirikka, väärä avain, vara-avain tahi pää-avain isännän huostassa olevaan lukkoon.

20 §.

Jos joku kaupungissa, kauppalassa, kylässä tahi talossa huolimattomasti pitelee tulta tahi herkästi syttyvää ainetta, niinkuin jos hän itse vie tahi sallii toisen viedä ulos palavan kynttilän ilman lyhtyä, taikka muuta tulta ulkokuoneeseen tahi ullakkoon, taikka huoneeseen, missä tulenarkoja esineitä säilytetään, taikka tekee tulen uuniin tahi liedelle ja jättää sen hoitamatta, taikka polttaa tupakkaa riihessä, rehuhuoneessa tahi muussa sellaisessa paikassa, taikka tekee tahi antaa tehdä tulen tulisijalle, jonka hän tietää tulenvaaralliseksi; vetäköön sakkoa enintään viisikymmentä markkaa.

Jos joku huolimattomasti pitelee tulta aluksessa, jossa on väkeä, taikka joka on satamassa; olkoon sama laki.

21 §.

Joka luvattomasti ampuu laukauksen tahi polttaa leikkitulitusta asumuksen tahi tulenarkain esineiden läheisyydessä, vetäköön sakkoa enintään sata markkaa.

22 §.

Joka sytyttää valkean metsään tahi kedolle eikä sitä tarkoin sammuta, taikka sinne sytyttää valkean kovan tuulen tahi poudan aikana taikka myöskin ilman lupaa tai varsinaista pakkoa tekee valkean toisen maalle, vetäköön sakkoa enintään kaksisataa markkaa.

Sama olkoon laki, jos joku kaskeaa tai kydettää luvattomalla maalla, taikka sytyttää kasken tahi kydön säädettyjä varokeinoja noudattamatta, taikka huolimattomasti hoitaa siihen sytytettyä valkeaa.

23 §.

Joka laittomasti jättää kuljettamatta arpakapulan, joka on pantu liikkeelle miehistön kokoamista varten metsävalkean sammuttamiseen, taikka joka ei sellaista kutsumista mitä pikimmin noudata, taikka ei tottele sammutustyön johtajaa, taikka luopuu sammutuksesta ennen kuin lupa on annettu, rangaistakoon enintään viidenkymmenen markan sakolla.

Sama olkoon laki, jos joku laittomasti jättää kuljettamatta arpakapulan, joka muussa luvallisessa asiassa on liikkeelle pantu.

24 §.

Joka panee liikkeelle arpakapulan tarpeettomasti taikka semmoisessa asiassa, jossa arpakapulaa ei saa lähettää; vetäköön sakkoa vähintään kaksikymmentä ja enintään viisisataa markkaa.

25 §.

Joka kaupassa tahi ylöskannossa käyttää mitta, painoa tahi punnitsinta, joka lain mukaan ei ole luvallinen taikka jota ei ole asianmukaisesti tahi säädetyn ajan kuluessa leimattu tai merkitty, vetäköön sakkoa enintään sata markkaa.

Sama olkoon laki, jos elinkeinon-harjottaja pitää sellaista mitta, painoa tahi punnitsinta siinä huoneessa, missä kauppa tehdään tahi tavaroita on kaupan.

Näissä tapauksissa mitta, paino ja punnitsin menetettäköön.

26 §.

Jos joku asianomaisen käskemättä valmistaa, taikka ilman lupaa tahi yli luvallisen ajan hallussaan pitää, taikka sivulliselle jättää leimasimen, merkkiraudan, kaavan tahi muun työkalun, jolla käy valmistaminen metalli- tahi setelirahaa, taikka muita 37 luvussa mainittuja arvopapereita, taikka karttapaperia, karttamerkkejä, postimerkkejä, leimamerkkejä, tullileimoja tahi muita julkisia verotusmerkkejä; rangaistakoon enintään kolmensadan markan sakolla.

Sama olkoon laki, jos joku asianomaisen käskemättä sellaisella kalulla tekee taikka sivulliselle jättää luvallisesti sillä tehdyn painoskuvan.

Kalut ja painoskuvat menetettäköön.

27 §.

Jos joku, ilman asianomaista lupaa, panee liikkeesen setelin, osotuksen, maksulipun, taikka muuta, rahan merkinä käymään; rangaistakoon sakolla taikka vankeudella enintään kuudeksi kuukaudeksi.